

NOTA

JONG EN DYNAMISCH!

Integrale visie

**jeugd
onderwijs
jeugdgezondheidszorg**

2007 - 2011

20 december 2006

SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Inleiding

De beleidsterreinen onderwijs, jeugd en jeugdgezondheidszorg zijn volop in beweging. De gemeenten zijn de laatste jaren geconfronteerd met nogal wat wetswijzigingen op met name het lokale onderwijs- en jeugdbeleid. Gevolg van deze ontwikkelingen is onder andere dat er wijzigingen in de verantwoordelijkheidsverdelingen tussen gemeente, onderwijs en zorg- en welzijnsinstellingen plaatsvinden. Ook een continu veranderende samenleving vereist voortdurende aandacht voor afstemming, informatieoverdracht en vernieuwing in de benadering van het kind.

Bij de vormgeving van samenhangend beleid is er voor de gemeente een regisserende rol weggelegd. Regie zien wij als een bijzondere vorm van sturen, gericht op afstemming van actoren, hun doelen en handelingen, met het oog op een bepaald resultaat. De gemeente zal de regierol op verschillende manieren invullen. Centraal in de vormgeving van ons beleid stellen wij als doel:

De Haaksbergse jongeren kunnen zich optimaal ontplooien en zijn in staat om actief deel te nemen aan de maatschappij.

Dit doen wij door in het beleid voor onze jongeren helder te maken wat de gewenste voorzieningen in de sociaal-fysieke infrastructuur zijn, de vraag en het aanbod optimaal op elkaar af te stemmen en door de samenhang in de uitvoering te bevorderen.

Voor de opvoeding van de kinderen zijn de ouders eerstverantwoordelijk. De opvoeding beperkt zich echter niet alleen tot een taak van de ouders maar is ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid, waarbij kinderopvang, scholen, buitenschoolse opvang maar ook sportverenigingen, sociaal cultuur werk en de openbare ruimte belangrijke medeopvoeders zijn. Door uitvoering te geven aan de in deze nota opgenomen actiepunten willen we de pedagogische werking van deze opvoedmilieus versterken.

Haaksbergse situatie en probleemschets

De doelgroep zijn jongeren in de leeftijd van 0 tot 25 jaar. Het aantal Haaksbergse jongeren bedraagt 7.084 (29,1% van de totale bevolking). Dit is net iets onder het landelijke gemiddelde van 30.2%. Uit GGD-onderzoek en politieonderzoek blijkt echter dat de leefwijze en het gedrag van de jongeren in Haaksbergen op een aantal punten negatief afsteekt in vergelijking met gemeenten uit de regio. Jongeren uit Haaksbergen drinken vaker en meer alcohol dan hun Twentse leeftijdsgenoten. Ook hebben meer kinderen overgewicht en voldoet meer dan de helft van de jongeren niet aan de beweegnorm. Daarnaast is jeugdoverlast een probleem dat nadrukkelijk speelt in Haaksbergen. Het aantal incidenten gepleegd door jongeren is hoger dan in vergelijkbare gemeenten.

Het onderwijsaanbod en samenwerking tussen de scholen, schoolbesturen en de gemeente is in Haaksbergen goed te noemen. Kinderen leren echter niet alleen op school, maar ook buiten schooltijden belangrijke vaardigheden. Het leren ontdekken van eigen interesses en mogelijkheden vormt de jongeren. Dit vergt een veelzijdig en uitdagend aanbod, waarbij het leren binnen de school wordt gekoppeld aan leren buiten de school (dagarrangementen).

In het kader van de wet op de jeugdzorg en de WMO is de gemeente onder meer verantwoordelijk voor 5 wettelijke functies (signalering, toeleiding naar voorzieningen, informatieverschaffing en advies, pedagogische ondersteuning en zorgcoördinatie). Zowel de Jeugdgezondheidszorg als Maatschappelijk Werk maar ook de welzijninstelling zijn actief op

deze functies. Het is nu niet volledig duidelijk wie welke taken verricht op deze functies en overlappingsen dienen voorkomen te worden.

De gemeente is regisseur van de activiteiten op het gebied van het terugdringen van zowel jeugdwerkeloosheid als voortijdig schoolverlaten. Uit de praktijk blijkt dat er nog geen sprake is van een effectieve aanpak schoolverzuim en dat er onvoldoende trajecten worden gezet op jongeren die de school voortijdig verlaten.

Beleidsvoornemens

Om antwoord te geven op de problemen en invulling te geven aan de doelstelling van de nota zijn de volgende beleidsvoornemens geformuleerd.

- De gemeente en schoolbesturen dragen zorg voor kwalitatief goed onderwijs dat aansluit op de talenten van het kind en zonodig ontvang het kind extra ondersteuning;
- De samenhang tussen het onderwijs, de opvang en de vrije tijd bevorderen, waardoor een sluitende keten ontstaat die ten goede komt aan de ontwikkeling van het kind en inspeelt op de veranderende samenleving;
- De (gezondheids)instellingen zijn laagdrempelig, werken intensief samen en hebben continu aandacht voor de gezonde ontwikkeling van het kind en hun opvoeders, waarbij het voor de gebruikers duidelijk is bij wie ze met welke vraag terecht kunnen;
- De gemeente Haaksbergen zet in op diverse programma's gericht op zowel de jongeren als de ouders om een gezonde, actieve en bewuste leefstijl en verantwoord gedrag van jongeren te bereiken;
- Vrije tijd, zowel in georganiseerd verband als in de publieke ruimte, zien we als een instrument voor ontspannings- en ontwikkelingsmogelijkheden. De pedagogische werking van vrije tijd willen we verder versterken.
- De Haaksbergse jongeren moeten voldoende bagage hebben (in ieder geval een startkwalificatie) om optimaal deel te kunnen nemen aan de arbeidsmarkt. Om dit te bereiken willen we samenhang aanbrengen in alle maatregelen die gericht zijn op het bestrijden van de jeugdwerkeloosheid en voortijdig schoolverlaten.

Om uitvoering te geven te aan de beleidsvoornemens zijn 27 actiepunten geformuleerd. Het College van burgemeester en wethouders heeft extra budget vrijgemaakt voor uitvoering van deze actiepunten. Vanaf 2007 is € 35.000,- structureel beschikbaar en vanaf 2008 is structureel € 80.000,- extra beschikbaar. Daarnaast is er over de periode 2007-2010 door de gehonoreerde subsidieaanvraag van de BOS-impuls € 200.000,- extra beschikbaar.

Conclusie

De jeugd staat hoog op de agenda bij de gemeente Haaksbergen. Door een integrale benadering van jeugd in gezin, school, buurt, wijk en Haaksbergse samenleving willen we zorgdragen voor een veilige omgeving waarin de jeugd met plezier kan opgroeien en zich kan ontplooiën tot actieve burgers. Wij willen een stevige regierol vervullen om de doelstellingen en de ambities die genoemd staan in deze nota zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING EN CONCLUSIE.....	2
INLEIDING	6
1 BELEIDSKADERS	8
1.1 INTERNATIONALE VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN HET KIND.....	8
1.2 WETTELIJKE KADERS	8
1.2.1 Welzijnswet.....	8
1.2.2 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).....	8
1.2.3 Wet op de jeugdzorg.....	9
1.2.4 Wet collectieve preventieve volksgezondheid	10
1.2.5 Nieuwe Wet onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	11
1.2.6 Wet vraagfinanciering schoolbegeleiding.	11
1.2.7 Leerplichtwet / RMC-wet.....	11
1.2.8 Wettelijke verantwoordelijkheid voor Tussenschoolse Opvang (TSO) bij schoolbesturen.....	12
1.2.9 De Wet kinderopvang	12
1.2.10 Operatie Jong	13
1.3 REGIONALE KADERS	13
1.3.1 Convenant Provincie – gemeenten i.h.k.v. jeugdzorg – jeugdbeleid	13
1.3.2 Samenwerking JGZ	13
1.4 GEMEENTELIJKE KADERS	15
1.4.1 Raads- en collegeprogramma.....	15
1.4.2 Autonoom beleid	15
2 VISIE, DOELSTELLINGEN EN REGIE.....	16
2.1 VISIE	16
2.2 DOELSTELLING	17
2.3 DOELGROEPEN.....	17
2.4 OPVOEDMILIEUS	19
2.5 DE ROL VAN DE GEMEENTE	20
3 AMBITIES EN ACTIEPUNTEN 2007 - 2011	22
3.1 JEUGD EN ONDERWIJS	23
3.1.1 Inhoudelijk kwalitatief goed onderwijs.....	23
3.1.2 Onderwijshuisvesting	24
3.1.3 Zorgstructuren rond school en rond voorschoolse voorzieningen	25
3.1.4 Lokale educatieve agenda.	27
3.2 JEUGD EN OPVANG	34
3.2.1 Dagarrangementen 0 – 12 jarigen	35
3.2.2 Samenhang in voorzieningen 12 – 18 jarigen.....	35
3.2.3 Afstemming onderwijs – welzijn	36
3.2.4 Stimuleren samenwerking Buurt-Onderwijs-Sport (BOS)	36

3.3	JEUGD EN ZORG	37
3.3.1	Rol van de ketenpartners.....	37
3.3.2	Vroegsignalering en het implementeren van een effectief signaleringssysteem	38
3.3.3	Actiepunten in het convenant provincie – gemeente	39
3.3.4	Optimalisering netwerkstructuur	40
3.3.5	Uitbreiding netwerkstructuur 18+	41
3.3.6	Aanpak huiselijk geweld.....	42
3.4	JEUGD EN PREVENTIE	44
3.4.1	Vermindering van alcohol- en drugsgebruik	44
3.4.2	Gezonde en actieve leefstijl	46
3.4.3	Voorkomen van schulden	49
3.4.4	Veilig internetten	50
3.4.5	Terugdringen van overlast	51
3.4.6	Structureel overleg jongerenwerk, politie, stadswachten en gemeente	52
3.4.7	Instellen van centraal meldpunt	53
3.4.8	Rol ouders.....	54
3.5	JEUGD EN VRIJE TIJD	55
3.5.1	Jongerenwerk gericht op participatie van jongeren	55
3.5.2	Jongerenwerk in Buurse	56
3.5.3	Opstellen nieuwe notitie speelvoorzieningen.....	56
3.5.4	Herinvoeren van straathoekwerk	57
3.5.5	Continuering jongvolwassenenwerk	58
3.5.6	Vergroten participatie van de jeugd	58
3.6	JEUGD EN ARBEIDSMARKT.....	61
3.6.1	Effectieve aanpak schoolverzuim	62
3.6.2	Tegengaan van voortijdig schoolverlaten / behalen startkwalificatie	63
3.6.3	Uitbreiding ambtelijke capaciteit leerplicht/RMC	65
3.7	GEMEENTELIJKE REGIE	66
3.7.1	Afspraken met ketenpartners.....	66
3.7.2	Tweejaarlijkse evaluatie van de actiepunten	66
4	FINANCIEN	67
	BIJLAGEN	72
1.	Samenvatting van het sturingsadvies “koersen op het kind”, Operatie JONG	73
2.	Convenant “van afstemmen naar samenwerken 2005 tot en met 2008”	77
3.	Coalitieprogramma 2006-2010, raakvlakken jeugdbeleid	81
4.	Huidige gemeentelijke beleid in relatie tot integrale onderwijs- en jeugdbeleid	82
5.	Overzicht van het aantal jongens en meisjes per leeftijdsgroep en wijk in Haaksbergen ...	89
6.	Schoolgericht maatschappelijk werk en de rol van interne begeleiders.....	91
7.	Algemene beleidsonderwerpen voor de educatieve agenda	92
8.	Functieomschrijving van procesmanager	93
9.	Notitie netwerkstructuur volwassenen.....	94
10.	Resultaten EMOVO-onderzoek van de GGD m.b.t. het gebruik van genotmiddelen.....	98
11.	Schooladoptieplan “van schooladoptieagent naar contactagent”	99
12.	Uitwerking activiteiten/arrangementen i.h.k.v. de BOS-impuls.....	102
13.	Toelichting op de activiteiten die worden genoemd in de arrangementen	106
14.	Beschrijving van de aanpak van jongeren op straat.....	113

INLEIDING

Aanleiding

De beleidsterreinen onderwijs, jeugd en jeugdgezondheid zijn volop in beweging. De gemeenten zijn de laatste jaren geconfronteerd met nogal wat wetswijzigingen op met name het lokale onderwijs- en jeugdbeleid. Hierbij kan gedacht worden aan de nieuwe Wet op de jeugdzorg, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Wet kinderopvang en de veranderingen in de wettelijke regelingen op het gebied van onderwijs (w.o. gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid en schoolbegeleiding). Gevolg van deze ontwikkelingen is onder andere dat er wijzigingen in de verantwoordelijkheidsverdelingen tussen gemeente, onderwijs en zorg- en welzijnsinstellingen zullen plaatsvinden. Gemeenten zullen minder taken en financiële sturingsmiddelen krijgen terwijl genoemde ontwikkelingen ook aanzienlijke consequenties voor de bestuurlijke verhoudingen tussen gemeenten, schoolbesturen en andere uitvoerende instellingen hebben.

De nota die tot nu toe wordt gebruikt als leidraad voor het jeugdbeleid “integraal preventief jeugdbeleid gemeente Haaksbergen” dateert van 2000. Deze nota wordt jaarlijks geëvalueerd en zonodig bijgesteld. Het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid (GOA) is vastgelegd in de nota “Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid gemeente Haaksbergen 2002-2006”. Op zowel het jeugdbeleid als het onderwijsbeleid is behoefte aan een nieuw beleidskader. Een continu veranderende samenleving vereist namelijk voortdurende aandacht voor afstemming, informatieoverdracht en vernieuwing in de benadering van het kind. Er is daarom bewust gekozen voor één nieuwe integrale nota “jong en dynamisch!” waarin het jeugd-, onderwijs- en jeugdgezondheidsbeleid belicht wordt. Om de leesbaarheid te vergroten spreken we in deze nota van *integraal onderwijs- en jeugdbeleid*.

De jeugd staat hoog op de agenda bij de gemeente Haaksbergen. Door een integrale benadering van jeugd in gezin, school, buurt, wijk en Haaksbergse samenleving willen we zorgdragen voor een veilige omgeving waarin de jeugd met plezier kan opgroeien. Wij willen een stevige regierol vervullen om de doelstellingen en de ambities die in deze nota genoemd staan zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren.

Totstandkoming van de nota

Er is (bewust) gekozen voor een interactief proces met de instellingen om te komen tot een integrale en breed gedragen nota. Wij zijn begonnen met het voeren van inventariserende gesprekken met vertegenwoordigers vanuit het basis- en voortgezet onderwijs, maatschappelijk werk, bureau jeugdzorg, GGD, jeugdgezondheidszorg, politie en de plaatselijke welzijnsinstelling. De volgende zaken zijn besproken: inventarisatie van de activiteiten van de instelling, de knelpunten, de afstemming- en samenwerkingsverbanden en de financiële geldstromen. Deze informatie vormde de grondslag voor de inhoud van de startconferentie die op 25 januari 2006 is gehouden. Het doel van de bijeenkomst was om samen met professioneel betrokken instellingen de eerste lijnen uit te zetten om te komen tot meer samenhangend beleid en het realiseren van een sluitende aanpak voor de jeugd. De gevoerde gesprekken en de resultaten van de startconferentie vormden samen met literatuuronderzoek, het wettelijke kader en de gemeentelijke visie de basis voor de integrale conceptnota. In de collegevergadering van 19 september 2006 heeft het college van burgemeester en wethouders deze conceptnota vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak.

De conceptnota is naar alle deelnemende instellingen van de startconferentie gestuurd om deze op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met de inhoud van de nota. De conceptnota is tevens op 26 september 2006 toegelicht in een speciaal georganiseerde bijeenkomst met partners uit het veld.

Op 28 november 2006 is de conceptnota besproken in de commissievergadering SOCW (Sociale Zaken, Onderwijs, Cultuur en Welzijn) en is definitief vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraad van 20 december 2006.

Leeswijzer

De nota “jong en dynamisch!” is een veelomvattende nota geworden. Dit komt omdat vanuit verschillende beleidsvelden integraal en samenhangend beleid is geformuleerd voor de doelgroep jongeren.

In het eerste hoofdstuk worden de internationale, landelijke, regionale en lokale kaders weergegeven van het onderwijs-, jeugd- en jeugdgezondheidszorgbeleid.

In hoofdstuk twee beschrijven wij de visie, de doelstelling en de verschillende rollen die wij als gemeente willen vervullen. Daarnaast wordt op de doelgroep zelf en de diverse opvoedmilieus ingegaan.

Hoofdstuk 4 geeft de ambities van de gemeente Haaksbergen weer. De doelstelling wordt verfijnd in zes beleidsvoornemens, die vervolgens uitgewerkt zijn in actiepunten. Per actiepunt is aangegeven wat we willen bereiken (SMART-doelstellingen), hoe we dit willen bereiken en wat we van de partners verwachten.

Het laatste hoofdstuk gaat in op de financiële consequenties.

De doelgroep is “jong en dynamisch”. Wij willen hier samen met de partners flexibel en vernieuwend op inspelen, zodat de jongeren zich optimaal kunnen ontplooiën.

1 BELEIDSKADERS

Bij het realiseren van het Haaksbergse *integrale onderwijs- en jeugdbeleid* moeten we rekening houden met de wet- en regelgeving en de diverse landelijke ontwikkelingen. In dit hoofdstuk worden de achtereenvolgens de internationale, nationale, regionale en lokale kaders belicht.

1.1 INTERNATIONALE VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN HET KIND

In Nederland is in 1995 het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) van kracht geworden. Bijna alle landen in de wereld hebben dit verdrag aanvaard. Iedere vijf jaar moet de Nederlandse regering rapporteren over de toepassing van het kinderrechtenverdrag. Het IVRK legt de kinderrechten vooral vast in de vorm van zorgplichten van de overheid. De inhoud kan verdeeld worden in drie categorieën:

- bescherming van kinderen (protection) tegen mishandeling, uitbuiting, geweld en verwaarlozing;
- voorzieningen voor kinderen (provisions) op het terrein van onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg en speelruimte;
- meedoen van kinderen aan de samenleving (participation) in de vorm van inspraak, hoorrecht, vrijheid van mening, informatierecht.

1.2 WETTELIJKE KADERS

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het preventief jeugdbeleid en het onderwijsbeleid is gebaseerd op een aantal wetten: de welzijnswet (vanaf 1 januari 2007 de Wet Maatschappelijke Ondersteuning), de wet op de jeugdzorg, de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (Wcpv), onderwijswetgeving in verband met VVE/onderwijsachterstanden en schoolbegeleiding, de Leerplichtwet, de Regionale Meld- en Coördinatie (RMC)-wet en de wet op de kinderopvang. Gemeenten hebben op grond van deze wettelijke kaders vrijheid bij het lokaal invullen van het onderwijs- en jeugdbeleid. Dat heeft het voordeel van maatwerk en stimuleren van lokaal initiatief. Hieronder wordt kort ingegaan op de verschillende wet- en regelgeving.

1.2.1 Welzijnswet

In 1994 is het welzijnsbeleid gedecentraliseerd naar de gemeente, daarmee is het grootste deel van de rijks gelden voor welzijn overgebracht naar de algemene uitkering aan gemeenten. De gemeenten zien in het kader van deze wet toe op het in stand houden van voorzieningen voor onder meer sociaal cultureel werk, algemeen maatschappelijk werk en de verslavingszorg. De Welzijnswet gaat per 1 januari 2007 op in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

1.2.2 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

De WMO wordt 1 januari 2007 van kracht en komt in de plaats van een aantal bestaande wetten: de Welzijnswet, de wet Voorzieningen Gehandicapten en delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. De WMO is erop gericht het mogelijk te maken dat iedereen, jong en oud, gehandicapt en niet-gehandicapt, autochtoon en allochtoon, mét en zonder problemen, volwaardig aan de samenleving kan deelnemen.

De verantwoordelijkheden van de gemeente worden in de WMO vastgelegd in 9 prestatievelden. Het zijn de onderwerpen waarop de gemeente beleid moet voeren. De prestatievelden zijn:

- 1 Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
- 2 Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
- 3 Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
- 4 Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
- 5 Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
- 6 Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer;
- 7 Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang;
- 8 Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
- 9 Het bevorderen van verslavingbeleid.

1.2.3 Wet op de jeugdzorg

De wet op de jeugdzorg is per 1 januari 2005 ingegaan. Jeugdzorg is bestemd voor jeugdigen tot 18 jaar met ernstige opgroei- en opvoedproblemen en die niet geholpen kunnen worden via de algemene (lokale) voorzieningen. De belangrijkste uitgangspunten van de Wet op de jeugdzorg zijn het recht op jeugdzorg¹ en een strikte scheiding tussen het vaststellen van de indicatie en het achterliggende zorgaanbod. Bureau Jeugdzorg is het orgaan dat moet bepalen of iemand al dan niet aanspraak kan maken op jeugdzorg en dient onafhankelijk van het achterliggende zorgaanbod te opereren. De provincie is er verantwoordelijk voor dat rechthebbenden hun aanspraak op het achterliggende aanbod van jeugdzorg tot gelding kunnen brengen. De provincie is ook verantwoordelijk voor het instandhouden van het Bureau Jeugdzorg.

Op landelijk niveau zijn afspraken gemaakt tussen VWS, Justitie, VNG, IPO² en MOgroep³ over het hulpaanbod dat op lokaal niveau minimaal voor jeugdigen en hun ouders beschikbaar moet zijn. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een adequaat en slagvaardig jeugdbeleid dat goed aansluit op de jeugdzorg, om te helpen voorkomen dat problemen bij het opgroeien en opvoeden van jeugdigen ontstaan of onnodig verergeren. Instroom in de jeugdzorg moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

¹ Een cliënt heeft recht op zorg indien bureau jeugdzorg een indicatiebesluit heeft afgegeven waaruit blijkt dat de cliënt op die zorg is aangewezen.

² Interprovinciaal overleg, de koepelorganisatie van de 12 provincies.

³ De maatschappelijk Ondernemers Groep (MOgroep) is de brancheorganisatie voor Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening, Jeugdzorg en Kinderopvang.

De gemeente is verantwoordelijk voor de volgende vijf functies i.h.k.v. de wet op de jeugdzorg:

- *Informatie*: het gaat hierbij om informatie aan ouders en kinderen over bijvoorbeeld opvoeden en opgroeien en over informatie over het voorzieningenaanbod in de gemeente of de regio;
- *Signalering*: het signaleren van problemen bij jongeren en opvoeders, ook als de betrokkenen die problemen zelf niet goed onderkennen;
- *Toegang en begeleiding tot het hulpaanbod*: het lokale hulpaanbod moet inzichtelijk zijn, zowel voor professionals als voor hulpvragers, zodat zo snel mogelijk hulp geboden kan worden waar nodig;
- *Licht pedagogische hulp*: kortdurende hulp aan gezinnen op momenten dat de opvoeding dreigt te stagneren;
- *Coördinatie van zorg op lokaal niveau*: dit betreft de coördinatie van begeleiding van gezinnen met een meervoudige problematiek, die te maken hebben met diverse instanties en hulpverleners.

1.2.4 Wet collectieve preventieve volksgezondheid

In de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) zijn de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente ten aanzien van collectieve preventie op het gebied van volksgezondheid vastgelegd. De gemeente brengt de hieruit voortvloeiende werkzaamheden onder bij de GGD en LIVIO. De WCPV onderscheidt drie deelterreinen: collectieve preventie, infectieziektebestrijding en jeugdgezondheidszorg.

1. *Collectieve preventie*. De gemeenteraad heeft tot taak de totstandkoming en continuïteit van collectieve preventie te bevorderen. Daarnaast bevordert de gemeenteraad zorg voor de samenhang binnen de collectieve preventie en curatieve zorg. De taken zijn in ieder geval:
 - Verwerven van inzicht in de lokale gezondheidssituatie van de inwoners;
 - bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen;
 - bijdragen aan preventie programma's;
 - bevorderen van medisch-milieukundige zorg;
 - bevorderen van technische hygiëne zorg;
 - bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg.
2. *Infectieziektebestrijding*. Naast taken op dit terrein die voortvloeien uit de Infectieziektewet, zijn de taken van de gemeenteraad in ieder geval:
 - Algemene infectieziektebestrijding;
 - bestrijding van seksueel overdraagbare aandoeningen;
 - bron- en contactopsporing bij vermoeden op epidemieën en infectieziekten;
 - beantwoorden van vragen uit de bevolking;
 - geven van voorlichting en begeleiding.
3. *Jeugdgezondheidszorg*. Taken op dit terrein zijn:
 - Verwerven van inzicht in de ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en –bedreigende factoren;
 - ramen van behoefte aan zorg;
 - vroegtijdige opsporing en preventie van een aantal specifieke stoornissen en het aanbieden van vaccinaties voortkomend uit het rijksvaccinatieprogramma;
 - geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
 - formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

1.2.5 Nieuwe Wet onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

In de nieuwe Wet Onderwijsachterstandenbeleid, die op 1 augustus 2006 in werking is getreden, zijn de verantwoordelijkheden van scholen, gemeenten en Rijk sterk geherdefinieerd. Scholen worden eerst en vooral verantwoordelijk voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. De tot 1 augustus 2006 geldende praktijk van een GOA-plan, OOGO-overleg⁴ en een gemeentelijke regietaak zijn niet langer verplicht. Een deel van het voormalig gemeentelijk GOA- budget, gaat rechtstreeks naar de scholen. Gemeenten ontvangen nog een resterend deel dat dient te worden ingezet voor:

1. VVE-beleid: de voorschoolse periode (hierbij is een overgangsperiode ingesteld);
2. Schakelklassen: een jaar extra ondersteuning voor leerlingen met grote taalachterstanden, *in vormen van daartoe speciaal ingerichte groepen of groepjes*. Dit kan op drie manieren vormgegeven worden: een voltijdsklas, een deeltijdsklas naast de reguliere lessen of een verlengde schooldag.
3. Tenminste jaarlijks overleg met schoolbesturen, over in ieder geval: - het voorkomen van etnische segregatie; - het bevorderen van integratie; - het bestrijden van achterstanden; - de doorlopende leerlijn van voorschools naar basisonderwijs; - afstemming van de inschrijvings- en toelatingsprocedures; - een evenwichtige verdeling van leerlingen met een onderwijsachterstand over scholen.

Verder is een beperkt deel van de financiën naar eigen inzicht te besteden.

Gemeenten blijven bovendien verantwoordelijk voor de lokale infrastructuur: de afstemming van voorzieningen rond het onderwijs, w.o. het bestrijden van voortijdig schoolverlaten (vgl. operatie Jong en ontwikkelingen rond lokaal jeugdbeleid).

De minister heeft er voorts op gewezen dat er binnen Operatie Jong aandacht besteed zal worden aan het investeren in gezinssituaties, de ouderbetrokkenheid en de jeugdketen. Van belang daarbij is de uitwisseling van kennis en ervaring tussen consultatiebureaus en de gemeenten op het punt van signalering van een taalachterstand bij kinderen.

1.2.6 Wet vraagfinanciering schoolbegeleiding.

Verder wijzigt de verantwoordelijkheid van de gemeente met betrekking tot schoolbegeleiding. Gemeenten zijn niet langer verantwoordelijk voor het instandhouden van een schoolbegeleidingsdienst. Per 1 augustus 2006 is de Wet tot invoering vraagfinanciering schoolbegeleiding in werking getreden. Deze wet houdt in dat het rijksbudget voor schoolbegeleiding voortaan aan de scholen wordt uitgekeerd en niet meer aan de gemeenten. Met ingang van 1 augustus 2006 ontvangen de scholen 50% van het rijksbudget. Per 1 augustus 2008 gaat het volledige rijksbudget naar de scholen. Hiermee vervalt de verplichting van gemeenten om een schoolbegeleidingsdienst in stand te houden. Deze stelselwijziging schoolbegeleiding dwingt gemeenten ertoe om inhoudelijke beleidskaders met betrekking tot schoolbegeleiding te gaan bepalen.

1.2.7 Leerplichtwet / RMC-wet

Volgens het Wetboek van Strafrecht heeft de overheid tot taak om de leerplicht te handhaven. De overheid heeft tevens de verantwoordelijkheid om schoolverzuim te voorkomen en terug te dringen, zodat kinderen in de leeftijd van 5 tot (en met) 17 jaar ononderbroken onderwijs ontvangen.

⁴ Op overeenstemming gericht overleg tussen de gemeente en schoolbesturen.

De leerplichtwet stelt ouders verplicht om ervoor te zorgen dat hun kind als leerling van een school is ingeschreven op de eerste schooldag van de maand volgende op die waarin hij/zij 5 jaar is geworden. Deze verplichting eindigt aan het einde van het schooljaar na afloop waarin de jongere tenminste 12 volledige schooljaren één of meer scholen heeft bezocht of aan het einde van het schooljaar waarin de jongere de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt. Na de volledige leerplicht volgt één jaar gedeeltelijke of partiële leerplicht, dat wil zeggen dat een jongere verplicht is onderwijs te volgen gedurende één of twee dagen per week, afhankelijk van de instelling/school waar de jongere is ingeschreven.

Met ingang van het schooljaar 2007-2008 wordt de partiële leerplicht vervangen door de kwalificatieplicht tot de 18e verjaardag. De kwalificatieplicht geldt voor alle 16-18 jarigen die nog geen startkwalificatie hebben. Op dit moment ligt het voorstel tot invoering van de kwalificatieplicht voor advies bij de Raad van State. Een definitief besluit over de kwalificatieplicht moet daarna nog door de Tweede Kamer worden genomen.

De bedoeling is dat zoveel mogelijk jongeren gediplomeerd de school verlaten. Daarom bestaat er sinds 2002 de RMC-wet (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). Dit houdt in dat in principe iedere jongere een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt moet halen op minimaal het niveau van een HAVO-, VWO- of MBO-niveau 2-diploma.

1.2.8 Wettelijke verantwoordelijkheid voor Tussenschoolse Opvang (TSO) bij schoolbesturen

Eén op de 3 kinderen blijft tussen de middag over op de basisschool. Vanaf 1 januari 2005 is het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW) verantwoordelijk voor het beleid van de tussenschoolse opvang. Vanaf 1 augustus 2006 zijn de schoolbesturen formeel verantwoordelijk voor het overblijven oftewel de tussenschoolse opvang. In overleg met de schoolbesturen bepalen de ouders dan de wijze waarop het overblijven georganiseerd wordt. Het Ministerie van OCW heeft aangegeven dat de subsidieregelingen voor de scholing van overblijfmedewerkers de komende jaren worden voortgezet⁵.

1.2.9 De Wet kinderopvang

Op 1 januari 2005 is de wet op de kinderopvang ingevoerd. Dit had tot gevolg dat de subsidierelatie tussen de gemeente en kinderinstituten voor een belangrijk deel is komen te vervallen. Ouders worden de centrale partij en krijgen via de belastingdienst een financiële vergoeding (naar draagkracht) voor de opvang van hun kinderen. De kinderopvangorganisatie is verantwoordelijk voor het leveren van verantwoorde kinderopvang.

De gemeente heeft nog slechts drie wettelijke taken:

1. De gemeente moet een register inrichten en daarin alle kinderopvangorganisaties die zich aanmelden, inschrijven.
2. De gemeente verstrekt een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang voor in de wet omschreven doelgroepen. De gemeente gaat het ontbrekende werkgeversdeel financieren voor ouders met een uitkering die een reïntegratietraject volgen, herintreders, nieuwkomers en in de toekomst ook oudkomers die een verplicht inburgeringstraject volgen, ouders die studie/opleiding en zorg combineren en huishoudens met een sociaal medische indicatie.
3. De gemeente houdt toezicht op kwaliteit en heeft een handhavingsplicht. De gemeente moet ingrijpen als uit inspectierapportages van de toezichthouders (GGD) blijkt dat niet of onvoldoende wordt voldaan aan de landelijke kwaliteitseisen.

Uit het vorenstaande blijkt dat kinderopvang en buitenschoolseopvang per 1 januari 2005 geen kerntaak van de gemeente (meer) is.

⁵ Bron: Sturingsadvies Deel 1, koersen op het kind, Operatie Jong, april 2006.

1.2.10 Operatie Jong

Het Kabinet Balkenende II is Operatie Jong gestart. Operatie Jong is een samenwerkingsverband van zeven ministeries die zich tot doel hebben gesteld: een sterk en resultaatgericht jeugdbeleid, waarbij het belang van het kind voorop staat. Operatie Jong staat onder leiding van Steven van Eijck die door het kabinet is benoemd tot Commissaris Jeugd- en jongerenbeleid. Met operatie Jong wil het kabinet de samenhang in het jeugdbeleid versterken en de samenwerking tussen Rijk, provincie, gemeente en partners verbeteren.

De doelstellingen van Operatie Jong zijn: vroegsignalering, sluitende dagarrangementen voor kinderen, het terugdringen van de jeugdwerkloosheid, minder voortijdig schoolverlaten, minder onderwijsachterstanden, bevorderen van inburgering en integratie en vermindering van jeugdcriminaliteit.

Op 2 mei 2006 heeft Steven van Eijck het sturingsadvies “koersen op het kind” aangeboden aan de gemeenten waarin een nieuwe inrichting van de structuur en sturing van het jeugdbeleid wordt voorgesteld. Het is nog onduidelijk in hoeverre deze structuur wordt overgenomen door het nieuwe kabinet. Het sturingsadvies is samengevat in 25 aanbevelingen op uitvoerend en bestuurlijk niveau. Deze samenvatting is te vinden in bijlage 1.

1.3 REGIONALE KADERS

1.3.1 Convenant Provincie – gemeenten i.h.k.v. jeugdzorg – jeugdbeleid

Op 9 december 2004 heeft de gemeente Haaksbergen, net als de andere Overijsselse gemeenten, het convenant “van afstemmen naar samenwerken 2005 tot en met 2008” ondertekend. Het convenant (zie bijlage 2) gaat in op de werking van de Wet op de Jeugdzorg voor beide partijen en stelt vast dat er sprake is van wederzijdse afhankelijkheid en van een gezamenlijke opdracht. In het convenant worden de verantwoordelijkheden van beide partijen beschreven en worden gezamenlijke ambities vastgelegd. In het najaar van 2005 is er een concreet actieprogramma opgesteld waarbij per thema en onderwerp nadere resultaatafspraken zijn gemaakt. Het actieprogramma voorziet in een basispakket (acties 1 t/m 4) en een facultatief pakket (acties 5 tot en met 20). De gemeente Haaksbergen heeft op diverse actiepunten ingetekend. In hoofdstuk 3.3.3. wordt hier nader op ingegaan.

1.3.2 Samenwerking JGZ

Niet alleen voor de JGZ-organisaties is het werken aan een integrale JGZ een grote verandering. Met de wijziging van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid hebben gemeenten er een nieuwe taak bij gekregen. Naast de regie over de Jeugdgezondheidszorg voor 4-19 jarigen is er de 0-4 jarigenzorg bij gekomen. Gemeenten hebben de opdracht om de jeugdgezondheidszorg te verbinden met het lokale gezondheidsbeleid, onderwijsbeleid en jeugdbeleid. De bevoegdheden die uit de WCPV voortvloeien zijn voor de 4-19 jarigen zorg door gemeenten overgedragen aan de Regio Twente. De JGZ 4-19 wordt daarmee regionaal bestuurd. Dit is uitgebreid met de JGZ voor 0-4 jarigen.

In het belang van een eenduidig regionaal bestuur van de JGZ 0-19 is het wenselijk dat de individuele gemeenten de regie rol op soortgelijke wijze invullen. Regie dient te worden opgevat als het managen van netwerken. Als netwerkmanager kan de gemeente verbinding leggen tussen de verschillende beleidsterreinen en (lokale) instellingen die betrokken zijn bij kinderen/jeugdigen. De belangrijkste netwerken bij het realiseren van een integrale JGZ op regionaal niveau zijn: de Bestuurscommissie GGD, het ambtelijke overleg Openbare Gezondheidszorg (OGZ) en het directieoverleg JGZ.

De belangrijkste taak van de gemeente is het geïntegreerde circuit JGZ 0-19 op regionaal niveau aansturen. Dit betekent dat de taken en bevoegdheden die Regio Twente van de gemeente overgedragen heeft gekregen met betrekking tot de JGZ 4-19 worden uitgebreid met de JGZ 0-4 jarigen. De gemeenschappelijke regeling van de Regio Twente is hiervoor aangepast. Een en ander houdt automatisch in dat de bevoegdheden voor de uitvoering van de bevoegdheden van de Bestuurscommissie GGD zich uitstrekken over de JGZ 0-4. Regio Twente schakelt voor de uitvoering van de taken die betrekking hebben op de 0-4 jarigen de thuiszorgorganisaties Carint, LIVIO en de thuiszorg Noord-west Twente in.

1.4 GEMEENTELIJKE KADERS

Het *integraal onderwijs- en jeugdbeleid* strekt zich uit over diverse sectoren en beleidsterreinen. Dwars door al die sectoren heen neemt de gemeente een specifieke plaats in als overheidslaag die verantwoordelijk is voor het lokaal preventief jeugdbeleid.

1.4.1 Raads- en collegeprogramma

De jeugd heeft een hoge prioriteit bij het huidige college van burgemeester en wethouders. In bijlage 3 zijn de punten van het coalitieprogramma opgenomen, die direct of indirect betrekking hebben op de jeugd.

1.4.2 Autonomoos beleid

In deze nota zullen we geen gedetailleerde opsomming geven van alle (mogelijke) jeugdaspecten op de diverse gemeentelijke beleidsterreinen. In deze nota verwoorden we de integrale visie en gaan we dieper in op de thema's zorg, onderwijs, opvang, preventie, vrije tijdsbesteding en werk. In bijlage 4 is een overzicht opgenomen van het huidige gemeentelijke beleid en de beleidsvoornemens op beleidsterreinen die nauw verbonden zijn met het integrale onderwijs- en jeugdbeleid.

Het nieuwe onderwijs- en jeugdbeleid bouwt voort op successen van onder andere het vorige integrale preventieve jeugdbeleid, de notitie netwerkstructuur en het Voor- en Vroegschoolse Educatie en onderwijsachterstandenbeleid, maar leert ook van zaken die minder gingen. Ook zijn er wijzigingen door belangrijke landelijke en lokale ontwikkelingen en of thema's waaraan we gezamenlijk meer aandacht willen besteden.

2 VISIE, DOELSTELLINGEN EN REGIE

De jeugd heeft de toekomst en vormt het jonge kapitaal van het dorp. De jeugd heeft passende vaardigheden, waarden, normen en kennis nodig, zodat zij een goede invulling kan geven aan haar leven (nu en in toekomst).

2.1 VISIE

Als visie voor het integrale onderwijs en jeugdbeleid formuleren we hieronder de ideale situatie. Het gaat om randvoorwaarden en mogelijkheden, die enerzijds in concreet beleid nader gestalte moeten krijgen en die anderzijds in belangrijke mate ook via eigen inzet van jongeren invulling dient te krijgen.

Wij willen als gemeente zorgdragen voor de *randvoorwaarden*, zodat de jeugd van Haaksbergen de kansen krijgt om:

- gezond en gelukkig op te groeien;
- veilig buiten te spelen en op een zinvolle manier vrije tijd door te brengen;
- goed onderwijs te volgen in Haaksbergen of in de nabije omgeving;
- op kwetsbare momenten extra steun en hulp te krijgen;
- mee te denken en praten over zaken die betrekking hebben op de jeugd;
- zich te ontwikkelen tot zelfstandige en verantwoordelijke personen, zodat zij weloverwogen keuzes kunnen maken.

Ouders eerst verantwoordelijk

Ouders zijn en blijven eerstverantwoordelijk voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen. De meeste ouders en kinderen slagen erin eventuele problemen die zich voordoen zelf op te lossen, al dan niet met behulp van familie, vrienden en kennissen. Als dat niet lukt, is professionele opvoedingsondersteuning nodig, waarbij de verantwoordelijkheid van de ouders *niet* wordt overgenomen. Het vertrekpunt, jeugdigen, ouders en hun omgeving lossen problemen zoveel mogelijk zelf op, vraagt een goede balans tussen enerzijds “overlaten, stimuleren en voorwaarden scheppen” en anderzijds hulp bieden als dat echt nodig is. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor de instellingen.

Bij het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid is een goede afweging tussen maatschappelijk belang, de rechten van ouders en de rechten van kinderen essentieel. Als het erop aankomt wegen de rechten van kinderen op bescherming, een gezonde lichamelijke en geestelijke ontwikkeling en een goede opvoeding zwaarder dan de rechten van ouders op privacy en non-interventie. Zonodig moeten drang en dwang worden toegepast om die rechten van kinderen te waarborgen.

Toenemende participatie

De ontwikkeling van kinderen en jongeren zien we als een proces van toenemende participatie in allerlei maatschappelijke verbanden, als een groei in meedoen, meedenken en meebeslissen. Dit betekent dat kinderen serieus genomen moeten worden, dat ze mee moeten kunnen praten en dat ze steeds meer op hun eigen verantwoordelijkheid moeten worden aangesproken.

Bovenstaande visie vraagt verschillende rollen van de gemeente. In paragraaf 2.5 gaan wij hier verder op in.

2.2 DOELSTELLING

De visie laat zich vertalen in de volgende algemene doelstelling:

De Haaksbergse jongeren kunnen zich optimaal ontplooien en zijn in staat om actief deel te nemen aan de maatschappij.

Dat doen wij door in het beleid voor onze jongeren helder te maken wat de gewenste voorzieningen in de (sociaal - fysieke) infrastructuur zijn, de vraag en het aanbod optimaal op elkaar af te stemmen en door de samenhang in de uitvoering te bevorderen.

De begrippen en termen in bovengenoemde doelstelling worden als volgt gedefinieerd:

- *optimaal ontplooien*: Haaksbergse jongeren moeten zich kunnen ontwikkelen op een manier die aansluit bij de individuele mogelijkheden en ambities van het individu.
- *actieve deelname aan de maatschappij*: de jongeren zijn in staat om, al dan niet met begeleiding, een zinvol bestaan op te bouwen waarin opleiding, (vrijwilligers)werk of dagbesteding een rol speelt.
- *gewenste voorzieningen in de sociaal- fysieke infrastructuur*: de voorzieningen die nodig zijn op het gebied van opvang, ontmoeting, ontplooiing en ontspanning waardoor een optimale ontplooiing van jongeren mogelijk wordt⁶.
- *vraag en aanbod optimaal afstemmen*: de voorzieningen die de gemeente biedt of ondersteunt, worden zodanig geproduceerd dat aan de vraag voldaan wordt en er geen voorzieningen geboden worden waar geen behoefte aan is.
- *samenhang in de uitvoering*: de gemeente en andere organisaties die zorg dragen voor de uitvoering van het beleid stemmen hun werkzaamheden op elkaar af en zijn op de hoogte van de taken en verantwoordelijkheden van zowel de eigen organisatie als de betrokken organisaties. Samen dragen zij zorg voor een sluitende keten.

Om de doelstelling te bereiken wil de gemeente zorgdragen voor een samenhangend netwerk van maatregelen en voorzieningen op alle daarvoor in aanmerking komende beleidsterreinen in de keten; van de start bij het consultatiebureau tot aan het behalen van de startkwalificatie. Voor een deel overlappen de doelgroepen van de verschillende beleidsterreinen (onderwijs, zorg, welzijn en arbeid) elkaar, deels ook niet. Die grenzen zullen we als gemeente moeten bewaken, maar belangrijker is het de samenhang daar waar mogelijk nadrukkelijker vorm te geven. Dit moet leiden tot ontkokering, samenhang in beleid, doelmatigheid in financieringsstromen en het komen tot een efficiëntere integrale aanpak.

2.3 DOELGROEPEN

De doelgroep zijn jongeren in de leeftijd van 0 tot 25 jaar. Op 1 januari 2006 bedroeg het inwonertal van de gemeente Haaksbergen 24.343. Het aantal Haaksbergse jongeren van 0 tot 25 jaar bedroeg op dat moment 7.088, een percentage van 29,1% van de totale Haaksbergse bevolking. Dit is net iets onder het landelijke gemiddelde van 30,2%.

⁶ Herstructurering en de sociale opgave: State of the art.

Opvallend is dat het percentage jongeren dat in de leeftijd van 20 tot en met 24 jaar woonachtig is in Haaksbergen laag is, namelijk 4,3%. Het landelijke percentage bedraagt 5,9%. In tabel 1 is een vergelijking gemaakt met enkele Twentse gemeenten⁷ en daaruit blijkt dat in Borne een vergelijkbare terugloop, ten opzichte van de leeftijdsgroep 15-19 jaar, te zien is. Een mogelijke verklaring is dat jongeren in die leeftijd elders in het land gaan studeren of werken en ook elders gaan wonen. Een andere verklaring kan zijn dat er relatief weinig betaalbare woningen voor jongeren te vinden zijn in Haaksbergen⁸ en dat jongeren daarom wegtrekken naar “goedkopere” plaatsen. In Enschede⁹, zien we dat het percentage jongeren tussen 20-24 jaar sterk toeneemt (mede omdat Enschede een echte studentenstad is).

Tabel 1: leeftijdsopbouw van 0 tot en met 24 jaar in diverse Twentse gemeenten

Leeftijdsklasse	Percentage Haaksbergen	Percentage Borne	Percentage Losser	Percentage Wierden	Percentage Enschede	Percentage Nederland
0-4 jaar	6,2	6,3	5,8	6,4	5,7	6,0
5- 9 jaar	6,3	6,9	5,9	6,7	5,7	6,1
10 -14 jaar	6,3	7,1	6,3	6,8	5,5	6,1
15 – 19 jaar	6,0	6,1	6,6	6,8	6,2	6,1
20 – 24 jaar	4,3	4,2	4,8	5,4	8,8	5,9
Totaal	29,1	30,6	29,4	32,1	31,9	30,2

Bron: CBS (1-1-2006)

In bijlage 5 zijn twee schema's opgenomen, die een overzicht geven van het aantal jongens en meisjes per leeftijdsgroep en de leeftijdsopbouw per wijk.

De doelgroep kan gesplitst worden in subgroepen namelijk, waarbij een gebruikelijke indeling is¹⁰:

0-4 jaar	De voorschoolse periode
4-12 jaar	De basisschoolperiode
12 tot 18 jaar	Voortgezet onderwijs
18 tot 25 jaar	Doorstroming naar vervolgonderwijs of werk

De fase van 0 tot 4 jaar is de (voorschoolse) periode waarin kinderen de basis aanleren van communicatieve, motorische en emotionele vaardigheden die zij in hun verdere leven nodig hebben. Hierbij kun je denken aan de sociale en cognitieve ontwikkeling. De primaire omgeving, met name de ouder(s), speelt in deze fase een wezenlijke rol. Opgroeien vindt veelal plaats in een veilige omgeving waar het kind kan spelen en zich ontwikkelen. Organisaties die in deze fase veelal een rol spelen zijn de jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau), de peuterspeelzaal en de kinderopvang.

In de fase 4 tot 12 jaar, de basisschoolperiode, ontwikkelen kinderen de sociale, cognitieve (kennis), communicatieve, motorische en emotionele vaardigheden. Het leren om eigen verantwoordelijkheid te dragen en meer zelfstandigheid te tonen, staat hierbij centraal. Het kind begeeft zich meer buiten de vertrouwde omgeving door lekker buiten te spelen, naar verenigingen te gaan of met vriendjes te spelen. Het is belangrijk dat de omgeving meewerkt, zodat er evenwichtig kan worden opgegroeid. Soms is het nodig om de jeugdige (of ouders) hierbij te ondersteunen. Diverse organisaties zijn hiervoor aanwezig, zoals het onderwijs (de scholen), de jeugdgezondheidszorg, schoolbegeleidingsdienst, schoollogopedie of het algemeen maatschappelijk werk.

⁷ De gegevens worden gerelateerd aan vergelijkbare middelgrote gemeenten als Borne (20.531 inwoners), Losser (22.496 inwoners) en Wierden (23.553 inwoners). De gemeenten hebben daarnaast gemeen dat ze redelijk dicht bij een grote stad liggen.

⁸ zie ook "Woonvisie 2003+, kwaliteit van wonen voor jong en oud"

⁹ Op 1 januari 2006 was het inwonertal in Enschede 154.267 inwoners.

¹⁰ Mede gebaseerd op Nota jeugdbeleid, gemeente Twenterand 2004.

De fase van 12 tot 18 jaar, de periode van het voortgezet onderwijs, betreft het verder ontwikkelen naar volwassenheid. Leeftijdsgenoten worden belangrijker en ouders in het algemeen minder. In deze periode is er de overstap naar een andere school. Jongeren verkeren op meer plekken. Andere voorzieningen buiten de wijk of het dorp komen in beeld, bijvoorbeeld uitgaan in omringende plaatsen. Dit heeft vaak een grote impact op jongeren. Al dan niet onder invloed van leeftijdsgenoten wordt risicogedrag spannend of stoer gevonden. Denk hierbij aan alcoholgebruik, drugsgebruik of vandalisme. Vervoer wordt belangrijker. Vrijtijdsbesteding door sport, cultuur, internetten, rondhangen of uitgaan vormt ook een wezenlijk onderdeel in het leven van de tiener. Dit meestal naast een bijbaan om de nodige extra euro's te besteden te hebben.

De fase van 18 tot 25 jaar (de jongvolwassenen) borduurt verder op de vorige fase. De ontwikkeling naar meer zelfstandigheid, volwassenheid staat centraal. Doorstroming naar vervolgonderwijs of werk is aan de orde, hoewel niet iedereen met voldoende opleiding (de startkwalificatie) de school verlaat. Voortijdig schoolverlaten is een nadrukkelijk aandachtspunt, vaak ook een signaal dat er meer aan de hand is. Het is ook de periode dat een aantal jongeren op zichzelf gaat wonen of samen gaat wonen. Het aandeel van de jongvolwassenen in de criminaliteit is hoog (27,5%¹¹), hoger dan het aandeel van minderjarigen (12,9%). Beleidsmatig was er weinig aandacht voor deze groep. De gemeente Haaksbergen is in 2004 gestart met een gerichte aanpak voor de doelgroep jongvolwassenen. Deze lijn wil de gemeente voortzetten. Er wordt daarom ook bewust gekozen voor de doelgroep jongeren tot en met 25 jaar.

2.4 OPVOEDMILIEUS¹²

Kinderen groeien op in verschillende opvoedmilieus. De volgende verdeling kan gemaakt worden:

1. het gezin;
2. kinderopvang, peuterspeelzalen, buiten- en tussenschoolse opvang, scholen;
3. de georganiseerde vrije tijd (sociaal cultureel werk, sport, recreatie, cultuur);
4. de publieke ruimte (fysiek en in toenemende mate ook virtueel als gevolg van internet).

De eerste opvoeding vindt overwegend in het gezin plaats. Dat vormt het eerste opvoedmilieu. De ouders zijn van oudsher de opvoeders bij uitstek. In principe dragen zij de eindverantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen en voeren de regie. Via opvoedondersteuning kunnen zij beter op hun taken worden toegerust.

Het opvoeden van kinderen en jongeren is niet alleen meer een zaak van de ouders. In onze samenleving groeien kinderen en jongeren al gauw op in verschillende opvoedmilieus. Kinderen ontmoeten daar tal van medeopvoeders. De belangrijkste zijn naast het gezin, de kinderopvang, de peuterspeelzalen, de buitenschoolse opvang en de scholen (tweede opvoedmilieu).

In het derde opvoedmilieu zijn organisaties op het terrein van welzijn, sociaal cultureel werk, sport, recreatie en cultuur actief. Deze kunnen een belangrijke pedagogische rol of taak vervullen. Veel activiteiten die door deze organisaties worden georganiseerd of begeleid, hebben een socialiserende rol, dragen bij aan een bredere ontwikkeling of vormen kinderen en jongeren in andere opzichten. Regels hebben hier veelal een functioneel karakter (denk aan spelregels bij sport) en kinderen leren zich op een natuurlijke wijze daaraan te houden.

¹¹ Criminaliteitsbeeldanalyse jeugd 1999-2003 van de politie Twente, cijfers gemeente Haaksbergen

¹² Mede gebaseerd op de visie van de Gideonsgemeenten, opvoed- en opgroeiondersteuning als lokale basisvoorziening, januari 2006.

Bij het vierde opvoedmilieu gaat het om de publieke ruimte met de voorzieningen en ontmoetingsplekken die daar voor kinderen zijn en de medeburgers die zij daar ontmoeten. Er is sprake van een meer of minder expliciete pedagogische bejegening van kinderen en jongeren door medeburgers. De publieke ruimte krijgt pas sinds kort steeds meer de status van opvoedmilieu.

Kortom: opvoeding is niet alleen een taak van de ouders, maar ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Medeopvoeders in de andere opvoedmilieus hebben een pedagogische invloed op kinderen en in het tweede opvoedmilieu zelfs een nadrukkelijke pedagogische opdracht. Het integrale onderwijs- en jeugdbeleid is er op gericht de pedagogische werking van deze opvoedmilieus versterken.

2.5 DE ROL VAN DE GEMEENTE

De gemeente heeft bij de vormgeving van samenhangend beleid een regisserende rol. Deze regierol is in veel gemeenten nog in ontwikkeling. De gemeente Haaksbergen vormt daarop geen uitzondering. Regisseren betekent (in principe) niet zelf uitvoeren maar richting geven (sturen, beleid bepalen, prioriteiten stellen), samenwerken (partijen betrekken, relaties en netwerken onderhouden, overleg plegen en afspraken maken), stimuleren en draagvlak creëren. Kennis van wat er speelt is hierbij onmisbaar.

Regisseren kan als volgt gedefinieerd worden:

Regie is een bijzondere vorm van sturen, gericht op afstemming van actoren, hun doelen en handelingen, met het oog op een bepaald resultaat¹³.

Regisseren is niet eenvoudig. Coördinatie- en integraliteitsvraagstukken, aanwezige organisatiebelangen, wisselende rollen en partners, soms geen of beperkte zeggenschap op bepaalde terreinen, een dynamische samenleving met wisselende problematiek, onvoldoende informatie en de wisselende wensen van jongeren zelf maken het boeiend, maar ook complex om hier op te opereren. Het voeren van de regie wordt nog lastiger nu de Rijksoverheid een aantal doeluitkeringen die tot nu toe naar de gemeenten gaan ten behoeve van lokaal onderwijsbeleid, rechtstreeks aan de scholen/schoolbesturen gaat uitkeren. We doelen hierbij o.a. op een deel van de middelen voor onderwijshuisvesting en op de middelen voor de schoolbegeleiding. Bovendien gaat een deel van de geldstroom voor onderwijsachterstandenbeleid met ingang van 1 augustus 2006 naar de scholen. Deze gewijzigde bekostigingssystematiek vraagt om een andere wijze van regisseren van de gemeente.

In hoofdlijnen zal geschetst moeten worden wat de regierol in kan houden zodat partners weten wat ze wel en niet kunnen verwachten. Een goede regisseur heeft zicht op de maatschappelijke ontwikkelingen en kan deze vanuit een helicopterview bezien. De gemeente wil de regierol als volgt invullen en de volgende rollen vervullen:

- *het formuleren van een gezamenlijke visie en beleidsdoelen:* voordat begonnen kan worden met regisseren is het belangrijk om een heldere visie te ontwikkelen, waar alle partijen zich in kunnen vinden. Een voortdurende dialoog met betrokken organisaties, andere overheden en jongeren zelf over de problematiek, de trends, het pedagogisch concept, de resultaten van beleid en het gewenste beleid is hiervoor belangrijk. In deze integrale nota verwoorden wij wat we willen bereiken, hoe we dat willen bereiken en we verbinden hier een tijdspad aan. Daarnaast formuleren we concrete, meetbare doelen binnen de verschillende leefdomeinen, die door de gemeente en de verschillende betrokken partners worden uitgevoerd.

¹³ Lokale regie uit macht of onmacht? Partners en Pröpper in opdracht van het ministerie van BZK, april 2004.

- *de faciliterende rol*: faciliteren zien we als een ondersteunende rol. De gemeente probeert in deze rol ruimte te scheppen en condities te creëren waaronder verschillende partners met elkaar tot breed gedragen oplossingen komen. Daarnaast maakt zij het aantrekkelijk voor andere partijen om verantwoordelijkheid te dragen¹⁴. De gemeente regisseert met name in de faciliterende rol. De uitvoering van het onderwijs- en jeugdbeleid ligt bij de voorzieningen, die zijn deskundig en verantwoordelijk.
- *de coördinerende rol*: De regisseur draagt in deze rol zorg voor een adequate coördinatiestructuur, bestaande uit overlegvormen en aanpak van meervoudige problematiek¹⁵. Het is belangrijk dat de aanpak sluitend is. De regisseur moet in deze rol zorgdragen voor een gesloten keten van voorzieningen of diensten, opdat elke jongere adequaat wordt ondersteund bij het oplossen van problemen.
- *de verbindende rol*: de regisseur is verantwoordelijk voor het leggen van inhoudelijke verbindingen tussen partners. Deze ziet waar de mogelijkheden van de verschillende actoren liggen en waar die ophouden. Ook hier is een sluitende aanpak van belang.
- *de activerende rol*: wij willen partners, ouders en jeugd uitnodigen om in gesprek te gaan met de gemeente om te achterhalen waar vragen en behoeften liggen. Ook de voorzieningen kunnen hierin op allerlei manieren meedenken en meewerken. Op die manier kan men tot een goede problemdiagnose komen: een goede diagnose van de situatie waarin jongeren verkeren, uitgedrukt in vergelijkende cijfers en weergegeven voor de verschillende leefdomeinen.
- *de initiërende rol*: de regisseur neemt het initiatief bij vormgeven en (eventueel) uitvoeren van een project¹⁶. Zij doet dit in de verwachting dat andere partijen het initiatief overnemen.
- *de interveniërende rol*: In deze rol staat de regisseur boven de partijen. Zij schrijft het gewenste gedrag voor aan het private domein¹⁷. Eventueel kan zij besluiten tot het opleggen van een sanctie wanneer de betrokken partijen het gewenste gedrag niet vertonen. De waarborging van de rechten van het kind zijn hiervoor leidend.
- *Evalueren en monitoren*: De regisseur draagt zorg voor een registratiesystematiek die beleidsinformatie genereert, opgebouwd uit klantgegevens van de diverse partners. Daarnaast stelt zij van tijd tot tijd op systematische wijze vast wat de effectiviteit en de efficiency van de beleidsuitvoering is.¹⁸

Het volgende hoofdstuk gaat in op de ambities die wij hebben. Per actiepoint wordt hierbij aangegeven welke rol(len) wij als gemeente hierbij willen innemen.

¹⁴ Hubeek, F.B., Geerling-Eiff, F. A., Kroon, van der, S.M.A., Vader, J. & Wals, E.A.J. (2006). *Van adoptiekip tot duurzame stadswijk Natuur- en milieueducatie in de praktijk*. Wageningen.

¹⁵ Gebaseerd op de Enschede jeugdagenda 2004 – 2009, januari 2004.

¹⁶ Hubeek, F.B., Geerling-Eiff, F. A., Kroon, van der, S.M.A., Vader, J. & Wals, E.A.J. (2006). *Van adoptiekip tot duurzame stadswijk Natuur- en milieueducatie in de praktijk*. Wageningen.

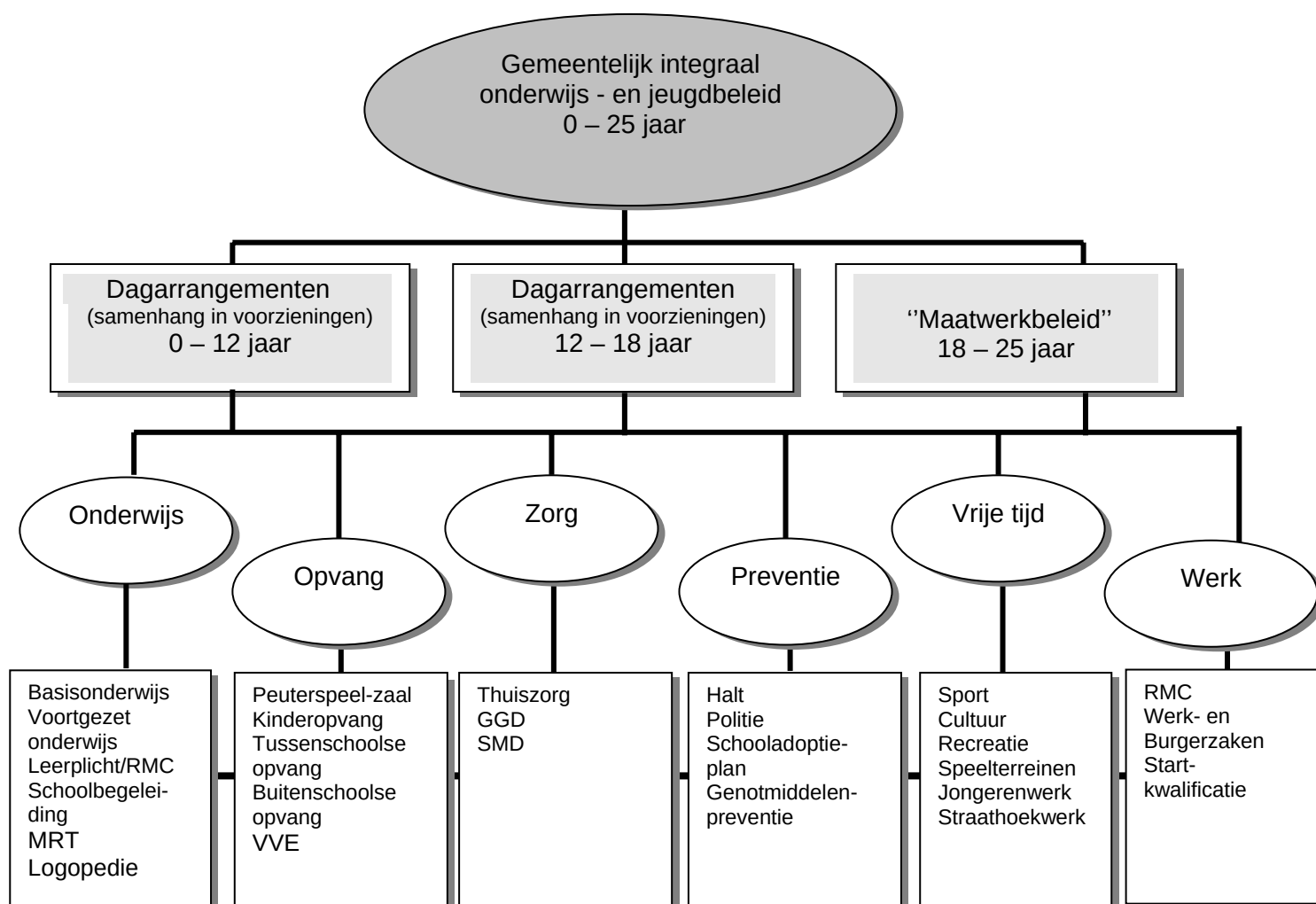
¹⁷ Hubeek, F.B., Geerling-Eiff, F. A., Kroon, van der, S.M.A., Vader, J. & Wals, E.A.J. (2006). *Van adoptiekip tot duurzame stadswijk Natuur- en milieueducatie in de praktijk*. Wageningen.

¹⁸ Gebaseerd op de Enschede jeugdagenda 2004 – 2009, januari 2004.

3 AMBITIES EN ACTIEPUNTEN 2007 - 2011

Binnen het integrale onderwijs- en jeugdbeleid benoemen we een achttal thema's, te weten zorg, onderwijs, opvang, preventie, vrijetijdsbesteding, werk, wonen en veiligheid. Het thema "veiligheid & criminaliteit" valt onder de afdeling Staf (Openbare Orde en Veiligheid). In deze nota wordt op dit thema ingegaan bij zowel het thema preventie als vrije tijd. Het thema "wonen" valt onder de afdeling Ruimtelijke ordening, bouwen en milieu. Het voorzien in woonruimte voor jongeren is een belangrijk speerpunt in de woonvisie "Woonvisie 2003+, kwaliteit van wonen voor jong en oud". Over de uitwerking van dit speerpunt wordt in deze nota niet verder ingegaan.

In deze nota willen we samenhang brengen door het realiseren van een sluitende aanpak (ketenaanpak) en het realiseren van dagarrangementen voor de leeftijdsgroepen 0 – 12 jaar en 12 – 18 jaar. Voor de groep van 18 tot en met 25 jaar wordt gesproken over "maatwerkbeleid". Dit levert het volgende schema op:

In hoofdstuk twee hebben we de algemene doelstelling van deze integrale nota geformuleerd. Deze luidt als volgt:

De Haaksbergse jongeren kunnen zich optimaal ontplooiën en zijn in staat om actief deel te nemen aan de maatschappij.

Dat doen wij door in het beleid voor onze jongeren helder te maken wat de gewenste voorzieningen in de (sociaal - fysieke) infrastructuur zijn, de vraag en het aanbod optimaal op elkaar af te stemmen en door de samenhang in de uitvoering te bevorderen.

Om deze doelstelling te bereiken, zijn er *extra* beleidsinspanningen nodig. In dit hoofdstuk worden de beleidsvoornemens beschreven aan de hand van de zes bovengenoemde thema's:

- jeugd – onderwijs
- jeugd – opvang
- jeugd – zorg
- jeugd – preventie
- jeugd – vrije tijd
- jeugd – arbeidsmarkt

De beleidsvoornemens worden vertaald naar concrete actiepunten. De actiepunten worden weergegeven volgens het SMART-principe. Deze afkorting staat voor **S**pecifiek, **M**eerbaar, **A**anvaardbaar, **R**ealistisch en **T**ijdgebonden. Ieder actiepunt wordt SMART weergegeven in een schema.

3.1 JEUGD EN ONDERWIJS

Kinderen hebben het recht én de plicht tot onderwijs dat hen in staat stelt om optimaal in de samenleving te participeren en goed gekwalificeerd en met de juiste competenties de arbeidsmarkt op te gaan. Wij formuleren het volgende beleidsvoornemen:

Beleidsvoornemen I:

De gemeente en schoolbesturen dragen zorg voor kwalitatief goed onderwijs dat aansluit op de talenten van het kind en waarbij het kind zonodig extra ondersteuning ontvangt.

Zowel de gemeente als de schoolbesturen (en overige partijen) hebben gezamenlijk een belangrijke rol om dit beleidsvoornemen waar te maken. Bij het actiepunt "opstellen van lokale educatieve agenda" wordt verder ingegaan op de gezagsstructuur en de verantwoordelijkheden.

3.1.1 Inhoudelijk kwalitatief goed onderwijs

De manier waarop onderwijs gegeven wordt en met welke methode is in eerste instantie een aangelegenheid van de scholen en schoolbesturen zelf. De gemeente stelt zich op dat vlak terughoudend op. Dit betekent echter niet dat de gemeente geen rol speelt als het gaat om inhoudelijk kwalitatief goed onderwijs. Eén van de mogelijkheden is het toezien op de vertegenwoordiging van verschillende onderwijsvormen binnen het basisonderwijs en behoud en versterking van zoveel mogelijke vormen van voortgezet onderwijs. Ouders kunnen op die manier voor hun kind een school kiezen die het best aansluit bij hun opvattingen en levensstijl. Daarnaast zal het ondersteunen van de verdere ontwikkeling van het ict-netwerk een bijdrage leveren aan inhoudelijk kwalitatief goed onderwijs. ICT speelt een steeds grotere rol in de samenleving en zeker in het leven van jongeren. Het is dan ook van belang dat leerlingen op jonge leeftijd kennis maken met en vaardig worden in het gebruik van ICT.

De gemeente faciliteert bovendien een aantal andere diensten die van belang zijn voor kwalitatief goed onderwijs. Het gaat dan om zaken als schoolgericht maatschappelijk werk, logopedie en onderwijsbegeleiding. Dit zijn belangrijke ondersteunende diensten die ervoor zorgen dat leerlingen - daar waar nodig - extra ondersteuning krijgen. Bij paragraaf 3.1.4 "het opstellen van een lokale educatieve agenda" wordt op deze thema's ingegaan.

Daarnaast levert het directieoverleg basisonderwijs (DOBO) een belangrijke bijdrage aan de inhoudelijke kwaliteit van het onderwijs en de onderlinge samenwerking van de Haaksbergse scholen en schoolbesturen. Twee leden uit het DOBO vormen tezamen het managementteam, die voor hun werkzaamheden door de gemeente worden gefaciliteerd. Het MT-DOBO heeft een adviserende taak richting zowel het directieoverleg als richting het overleg lokaal onderwijsbeleid, waarin zowel de schoolbesturen als de gemeente zijn vertegenwoordigd. Uit de rapporten van de onderwijsinspectie kan uiteindelijk worden afgelezen in hoeverre de kwaliteit van het onderwijs op de scholen voldoet aan de daartoe gestelde eisen.

Actiepunt 1: inhoudelijk kwalitatief goed onderwijs

Regierol gemeente: faciliteren

Specifiek doel	Randvoorwaarden scheppen voor het kunnen geven van inhoudelijk kwalitatief goed onderwijs.
Meetbaar	Rapporten inspectie onderwijs.
Acceptabel	Lokale educatieve agenda.
Realistisch	Het doel is haalbaar.
Tijdgebonden	2007-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente Schoolbesturen	DOBO Schoolbesturen Schoolinspectie	2007-2011	facilitering MT-DOBO € 24.000,-- (bestaand beleid)

3.1.2 Onderwijshuisvesting

Het beleid van de gemeente Haaksbergen is gericht op die kwalitatieve instandhouding van het onderwijsvoorzieningsniveau. Om hiervoor zorg te dragen is het Integraal Huisvestingsplan Haaksbergen (IHP) opgesteld. Het IHP verwoordt de visie van de gemeente én schoolbesturen op de ontwikkeling van het niveau en de kwaliteit van de onderwijshuisvestingsvoorzieningen in de gemeente Haaksbergen. Wij stellen voor dat het gebruik van schoolgebouwen zich echter niet beperkt tot het geven van onderwijs maar dat deze gebouwen een bredere bestemming krijgen, bijvoorbeeld voor het opvangen van kinderen buiten schooltijden of voor activiteiten vanuit de wijk. In overleg met de schoolbesturen zullen wij in de periode 2006-2009, als onderdeel van (de actualisatie van) het IHP, een visie ontwikkelen op in de toekomst vrijkomende lokalen als gevolg van de dalende leerlingaantallen. Uitgangspunt hierbij is een samenhangend aanbod van onderwijs, opvang en vrije tijd (zie hoofdstuk 3.2, dagarrangementen). Ook bij de te realiseren permanente voorziening in de nieuwbouwwijk Wissinkbrink zal nadrukkelijk worden gekeken in hoeverre het realiseren van een multifunctioneel onderwijsvoorzieningscentrum haalbaar is.

Actiepunt 2: het Integraal Huisvestingsplan actueel houden, met oog voor dagarrangementen

Regierol gemeente: faciliterende, verbindende en initiërende rol

Specifiek doel	Zorgdragen voor de kwalitatieve instandhouding van het niveau van de onderwijshuisvestingsvoorzieningen en het bevorderen van multifunctioneel gebruik.
Meetbaar	Jaarlijkse inventarisatie van onderhoudswensen, onderwijskundige aanpassingen en ruimtebehoefte van schoolbesturen.
Acceptabel	Integraal Huisvestingsplan Haaksbergen.
Realistisch	Het doel is haalbaar.
Tijdgebonden	Het Integraal Huisvestingsplan heeft een looptijd tot 2015, jaarlijks moet dit geactualiseerd worden.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Schoolbesturen Welzijninstelling BSO-instelling Woningcorporatie of andere investeerders	2006-2015	Financieel afgedekt in het meerjareninvesteringsoverzicht van het IHP, dat 20 september 2006 in de gemeenteraad is vastgesteld Jaarlijkse norm is € 110.000,-.

3.1.3 Zorgstructuren rond school en rond voorschoolse voorzieningen

De veelheid van voorzieningen die zich richten op de jeugd draagt het risico in zich dat deze langs elkaar heen werken en de jeugd tussen wal en schip raakt. Het is daarom essentieel dat jeugdvoorzieningen als onderwijs, jeugdgezondheidszorg, jeugdzorg, leerplicht/RMC en schoolmaatschappelijk werk goed samenwerken en afstemmen. In Haaksbergen is een overkoepelende netwerkstructuur (netwerkstructuur 12- en 12+) opgezet, waar één afgevaardigde alle basisscholen vertegenwoordigt. Aangezien alle kinderen en jongeren naar school gaan is het onderwijs een cruciaal vertrekpunt. De school met haar kwalitatief hoogstaande gestructureerde leerlingenzorg is een belangrijk aangrijpingspunt voor signalering, preventie en effectieve interventie bij problemen met jongeren (en hun opvoeders). Hoe eerder de (dreigende) complexe problematiek kan worden gesignaleerd, hoe eerder er kan worden ingegrepen. Het is daarom van belang om in de voorschoolse periode en rond elke basisschool en het voortgezet onderwijs een zorgstructuur (zorgadviesteam) te realiseren. Wanneer er sprake is van complexe problematieken en deze niet door het zorgadviesteam (ZAT) opgelost kunnen worden, dient het kind ingebracht te worden in de netwerkstructuur 12- en 12+. Op deze manier worden de zorgadviesteams verbonden met de netwerkstructuur. Voor een nadere uiteenzetting van het schoolgericht maatschappelijk werk en de rol van interne begeleiders verwijzen wij naar bijlage 6.

Voorschools

Zoals hierboven is aangegeven, is het van groot belang dat een (dreigende) complexe problematiek in een zo vroeg mogelijk stadium wordt gesignaleerd. Het instellen van een zorgadviesteam in een voorschoolse periode (0 tot 4 jaar) is daarom wenselijk.

Basisonderwijs

Het realiseren van structurele samenwerking tussen het basisonderwijs en de jeugdzorg heeft tot hoofddoel effectiever en efficiënter dicht bij school hulp te bieden, sneller te reageren op signalen bij kinderen en problemen sneller aan te pakken. Daarnaast heeft het als doel om de interne leerlingzorg op basisscholen te versterken, onder meer door consultatie van schoolteams en het zorgaanbod tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs beter af te stemmen.

Gemeenten zijn (in samenspraak met scholen/samenwerkingsverbanden WSNS en voorliggende voorzieningen) verantwoordelijk voor de regie van de ontwikkeling van een zorgnetwerk rond onderwijs. Indien nodig neemt de gemeente het initiatief en/of spreekt de onderwijsvoorzieningen en voorliggende voorzieningen hierop aan. De provincie is verantwoordelijk voor bestuurlijke afspraken over aard en omvang van de inzet Bureau Jeugdzorg in relatie tot de zorgnetwerk(-en).

Het zorgadviesteam op de basisschool dient te bestaan uit de interne begeleider van de school, de GGD-verpleegkundige of de schoolarts (jeugdgezondheidszorg) en de schoolmaatschappelijk werker. De interne begeleider dient de aanpak te coördineren. Vanzelfsprekend is dat er hierbij terugkoppeling naar de leerkracht plaats vindt. Als een probleem de grens van de interne zorg van de school overschrijdt en veel te maken heeft met opvoedingsproblematieken gerelateerd aan de gezinssituatie, dan zou de casus overgedragen dienen te worden naar de netwerkstructuur 12-. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de

schoolgericht maatschappelijk werker. Continuïteit in de omvang van het schoolgericht maatschappelijk werker is van groot belang.

Voortgezet onderwijs

In het zorgadviesteam rond het voortgezet onderwijs (Het Assink Lyceum) dient de school naast het schoolmaatschappelijk werk en de GGD-verpleegkundige of de schoolarts (de Jeugdgezondheidszorg) ook samen te werken met de leerplichtambtenaar. De politie en bureau jeugdzorg dienen op afroep beschikbaar te zijn. Goed werkende zorgadviesteams verzekeren snellere en betere hulp voor jongeren bij problemen, zodat zij kunnen rekenen op een vangnet binnen de eigen schoolomgeving. Wanneer er meervoudige problemen spelen, kan de jongere ingebracht worden in de netwerkstructuur 12+.

Actiepunt 3: het realiseren van zorgadviesteams in de voorschoolse periode en rond scholen
Regierol gemeente: coördineren en verbinden

Specifiek doel	Het realiseren van zorgadviesteams, in de voorschoolse periode, rond elke basisschool en in het voortgezet onderwijs, zodat vroegtijdige signalering en effectieve interventie voor leerlingen met gedrag- en leerproblemen gewaarborgd is en elke leerling de zorg krijgt die nodig is.
Meetbaar	Elke school kent een zorgadviesteam en geeft inzicht in de behoefte aan externe zorg en begeleiding van kinderen met (sociaal-emotionele of gedrags-)problemen die zich op school manifesteren.
Acceptabel	Plan van aanpak schrijven + ontwikkelen van (eenduidige manier van) samenwerkingsprotocollen en leerlingenregistratie. Uitvoering geven aan de BANS-afspraken (Bestuursakkoord nieuwe stijl, 1999). Aanvulling op de zorgstructuur in het primair onderwijs, uiterlijk 2010.
Realistisch	Het gestelde doel is haalbaar als schoolgericht maatschappelijk werk en jeugdgezondheidszorg minimaal in de huidige omvang in stand blijft.
Tijdgebonden	Uitvoering in 2008.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente Bestuur WSNS	Alle basisscholen Voortgezet onderwijs Speciaal basisonderwijs Coördinator WSNS SMD Jeugdgezondheidszorg Politie Bureau Jeugdzorg Peuterspeelzalen Kinderopvang	2008	Schoolgericht maatschappelijk werk: - € 42.000,- (bestaand beleid) - € 40.146,- (oa-middelen) - € 8.000,- (Weer Samen Naar School). € 25.000 vanaf 2008

3.1.4 Lokale educatieve agenda.

Aan de hand van de educatieve agenda willen wij samen met de betrokken partners een lijst van onderwerpen bespreken, waarbij afspraken worden gemaakt over de uitvoering en verantwoording van deze onderwerpen. Voor een algemene opsomming van beleidsonderwerpen verwijzen we naar bijlage 7.

Wij vinden dat de volgende thema's in ieder geval terug moeten komen op de agenda:

- onderwijsachterstanden, waaronder voor en vroegschoolse educatie, instellen schakelklassen en voorkomen etnische segregatie (wettelijk thema);
- aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, voorkomen en verminderen schoolverzuim en voortijdig schoolverlaters (kwalificatieplicht) (wettelijk thema);
- voor, tussen en naschoolse opvang in combinatie met dagarrangementen;
- zorgadviesteam;
- schoolbegeleiding;
- schoollogopedie,
- schoolgericht maatschappelijk werk
- Motorisch Remedial Teaching;
- bewegingsonderwijs basisscholen;
- sociale vaardigheidstrainingen.

Actiepunt 4: het opstellen van een lokale educatieve agenda

Regierol gemeente: initiëren, coördineren, verbinden, activeren, faciliteren

Specifiek doel	Concrete afspraken maken tussen de gemeenten en scholen over de inzet verantwoording en uitvoering van diverse beleidsonderwerpen.
Meetbaar	In de agenda worden prestatiedoelen opgenomen en deze worden gemonitord.
Acceptabel	De agenda wordt gezamenlijk vastgesteld.
Realistisch	De agenda is een groeimodel, waarbij de prestatiedoelen steeds concreter worden vastgesteld.
Tijdgebonden	Periode 2007 – 2010.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente Schoolbesturen	Scholen	2007-2011	voor het opstellen van de agenda geen financiële consequenties.

Hieronder geven we een inhoudelijke beschrijving van een aantal hierboven genoemde thema's. Per thema geven we de actiepunten aan die hieruit voortvloeien en de daarbij behorende financiële consequenties.

Onderwijsachterstanden

In het kader van het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid is de rol van de gemeente vanaf 1 augustus 2006 veranderd. Op basis van de nieuwe regelgeving neemt de gemeente de verantwoordelijkheid voor de realisatie van de samenhang van de schakels in de jeugdketen en de lokale infrastructuur. In overleg met schoolbesturen zullen schakelklassen georganiseerd worden voor leerlingen die vanwege een ernstige taalachterstand niet mee kunnen komen in het onderwijs. Daarnaast zullen wij voor- en vroegschoolse educatie (VVE) aanbieden aan tenminste 70% van de VVE doelgroep (streefgetal rijksregelgeving in een periode van vijf jaar). De doorlopende lijn van voorschoolse educatie naar basisonderwijs staat hier centraal (zie ook 3.1.4).

Tot slot zal de gemeente tenminste één keer per jaar overleg initiëren met de schoolbesturen over het tegengaan van segregatie en het bevorderen van integratie in het onderwijs en het bestrijden van onderwijsachterstanden. Het vrij te besteden budget zal in het schooljaar 2006-2007, welk jaar is aangemerkt als overgangsjaar, worden uitgegeven aan schoolgericht maatschappelijk werk. Het jaar 2006/2007 zal gebruikt worden om een visie te ontwikkelen over de wijze waarop het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid in Haaksbergen de komende jaren dient te worden uitgevoerd.

Actiepunt 4A: beleidsnotitie onderwijsachterstanden

Regierol gemeente: faciliterend, coördinerend, verbindend

Specifiek doel	Visie ontwikkelen over de invulling van het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid.
Meetbaar	Het visiestuk dat vastgesteld zal gaan worden.
Acceptabel	Amvb onderwijsachterstandenbeleid.
Realistisch	Het gestelde doel is haalbaar.
Tijdgebonden	1 augustus 2007, 2007-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Schoolbesturen MT-DOBO Scholen	Visie is gereed op	2006: € 20.000,-- incidenteel
visie overgangsjaar 2006/2007 visie 07/08 – 09/10		1-1-2007 1-8-07	€ 101.000,-- gemeentelijk budget (doeluitkering rijk), waarvan € 61.000 ingezet wordt voor VVE en € 40.000 voor schoolgericht maatschappelijk werk.
			Middelen scholen

Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Het is van groot belang dat vroegtijdig wordt gesignaleerd dat kinderen een (taal)achterstand hebben, zodat zo snel mogelijk de (taal)ontwikkeling van deze kinderen kan worden gestimuleerd¹⁹. In het kader van VVE zijn voor jonge kinderen diverse educatieve programma's ontwikkeld. Deze zijn gericht op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden, beginnend in kinderdagverblijven of peuterspeelzalen en doorlopend tot en met de tweede groep van de basisschool. *Voorschoolse* educatie is bestemd voor doelgroepkinderen van 2 en 3 jaar en wordt verzorgd op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijven. Hiervoor zijn en blijven de gemeenten verantwoordelijk. *Vroegschoolse* educatie is bestemd voor doelgroepkinderen van 4 en 5 jaar en wordt verzorgd in groep 1 en 2 van een basisschool. Hiervoor zijn de scholen verantwoordelijk²⁰.

In Haaksbergen werken alle peuterspeelzalen en kinderdagverblijf Daantje en de doelgroepscholen met een programma voor VVE. Kinderdagverblijf Eigenwijs is de enige voorschoolse opvang die geen VVE programma heeft, maar er zijn dan ook weinig doelgroepkinderen binnen deze opvang. Voor het slagen van een effectieve aanpak van (taal)achterstanden is het van belang dat kinderen goed gevolgd worden in hun ontwikkeling en dat er een goede overdracht plaatsvindt tussen het kinderdagverblijf of peuterspeelzaal en de basisschool. Zo kan een doorgaande lijn gewaarborgd worden binnen de VVE.

¹⁹ Concept amvb onderwijsachterstandenbeleid 2006/2010 openbaar.

²⁰ Concept amvb onderwijsachterstandenbeleid 2006/2010 openbaar.

Actiepunt 4B: VVE-beleid optimaliseren
regierol gemeente: faciliterend, coördinerend, verbindend

Specifiek doel	Toename van aantal kinderen aan VVE programma's van 50% van de volledige doelgroep in 2006 tot 70% van de volledige doelgroep in 2010.
Meetbaar	Gegevens over deelname van doelgroepkinderen aan VVE programma's van peuterspeelzalen en basisscholen.
Acceptabel	AmvB onderwijsachterstandenbeleid.
Realistisch	Het doel is wettelijk verplicht en haalbaar.
Tijdgebonden	1 augustus 2010.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Basisscholen Voorschoolse voorzieningen	2007-2010	Doeluitkering Rijk € 61.000,- Budgetten scholen

Schoolbegeleiding

De aanbodgestuurde financiering van de onderwijsbegeleidingsdiensten heeft plaats gemaakt voor vraagfinanciering. De rijksmiddelen voor schoolbegeleiding worden vanaf 1 augustus 2006 gefaseerd volledig aan de scholen uitgekeerd als onderdeel van het schoolbudget. Dit betekent dat schoolbesturen, rekeninghoudend met een overgangstermijn, zelf kunnen besluiten hoe zij dit geld inzetten. Met andere woorden: ze beslissen zelf of zij schoolbegeleiding inkopen, welke schoolbegeleiding ze inkopen en waar ze die inkopen. Meer dan nu wordt de vraag van de scholen bepalend voor de inzet van de middelen voor de schoolbegeleiding: we gaan naar een vraaggestuurde begeleiding.

Voor de door de gemeente Haaksbergen verstrekte aanvulling (50% van het totale budget) blijft de gemeente beslisser. Zij kan bijvoorbeeld besluiten het geld direct aan de OnderwijsBegeleidingsDienst (OBD) te verstrekken. Maar ze zou ook kunnen besluiten het, al dan niet onder voorwaarden, ter beschikking te stellen aan de schoolbesturen. De gemeente vult bijvoorbeeld alleen aan indien de schoolbesturen bij de door de gemeente aan te wijzen OBD diensten afneemt.

Het rijksbudget wordt in twee stappen vrij besteedbaar:

- ❖ Per 01-08-2006 50 % van het rijksbudget (= 25 % van het totaalbudget);
- ❖ Per 01-08-2008 100% van het rijksbudget (= 50% van het totaalbudget).

Instandhoudingsplicht gemeenten

Met de nieuwe wetgeving vervalt de instandhoudingsplicht van de gemeenten. Ook zijn zij vrij om de middelen voor schoolbegeleiding naar eigen inzicht aan te wenden. Dit betekent dat zij zelf bepalen wat de omvang is van het budget dat zij aan schoolbegeleiding wensen te besteden. Voor de gemeente Haaksbergen geldt een betalingsverplichting aan Expertis van het gemeentelijk deel tot 1 augustus 2008.

Met inachtneming van de gewijzigde bekostigingssystematiek van de schoolbegeleiding, wordt momenteel door de gezamenlijke schoolbesturen in samenspraak met de gemeente aanzetten gegeven om te komen tot nader te formuleren beleid op dit terrein. Daartoe zijn inmiddels de volgende strategische uitgangspunten geformuleerd. Verschillende partijen hebben verschillende, soms aanvullende belangen:

- Het belang van scholen is zoveel mogelijk middelen ter beschikking te hebben die zo flexibel mogelijk ingezet kunnen worden bij de beste aanbieder van dienstverlening.
- Het belang van de OBD is zoveel mogelijk opdrachten binnen te halen en om door middel van meerjarige contracten voor zoveel mogelijk continuïteit te zorgen.
- De Haaksbergse schoolbesturen hebben aangegeven samen op te willen trekken met de gemeente omdat zij een gezamenlijk belang hebben bij kwalitatief goede onderwijsbegeleiding op de onder hun bestuur staande scholen tegen een concurrerende prijs.
- De gemeente Haaksbergen geeft aan er belang bij te hebben samen op te trekken met de schoolbesturen om een goede kwaliteit van onderwijs binnen de gemeentegrenzen te kunnen aanbieden.

De gemeente heeft in deze een verantwoordelijkheid, niet alleen als het gaat om het instandhouden van een volwaardige onderwijsinfrastructuur, maar ook op haar medeverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het primair onderwijs in Haaksbergen. Het onderwijsveld heeft inmiddels laten weten een klemmend beroep op de gemeente te zullen doen om ondanks de voorgenomen stelselherziening de subsidie vanwege het grote belang voor de Haaksbergse kinderen in stand te houden.

Actiepunt 4C: beleidsnotitie schoolbegeleiding

Regierol gemeente: faciliteren en verbinden

Specifiek doel	Minimaal behoud van huidige kwaliteit schoolbegeleiding.
Meetbaar	Beleidsvisie voor de schoolbegeleiding in Haaksbergen.
Acceptabel	In overleg met het basisonderwijs in Haaksbergen.
Realistisch	Het doel is haalbaar onder voorwaarde dat de omvang van de beschikbare middelen gehandhaafd blijft en naar evenredigheid door de betrokken partners wordt ingezet (gezamenlijke financiering).
Tijdgebonden	Voor 01-08-2008.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente Schoolbesturen	Schoolbesturen, onderwijsbegeleidingsdienst Expertis	2008	subsiëring schoolbegeleiding € 80.000,-- (bestaand beleid) en € 80.000 basisscholen

Motorisch Remedial Teaching

In 2003 is Motorisch Remedial Teaching (MRT) heringevoerd in het basisonderwijs in de gemeente Haaksbergen. Het hoofddoel van MRT is het geven van specifieke hulp op motorisch gebied, zodat kan worden voorkomen dat het motorisch zwakke kind in een bewegings- of sociaal-emotioneel isolement geraakt. MRT wordt zowel één op één als in groepjes onder schooltijd gegeven. MRT wordt verzorgd door een vakleerkracht bewegingsonderwijs, die ook een diploma fysiotherapie heeft. Het wordt aangeboden aan de leerlingen van groep 2 en 3.

Per jaar kunnen er maximaal 72 leerlingen gebruik maken van MRT. Ieder jaar is er echter een wachtlijst, vanwege het beperkte aantal beschikbare uren. De behandelperiode van MRT duurt circa 3 maanden. Kinderen die daarna nog extra aandacht nodig hebben worden doorverwezen naar kinderoefentherapie/ fysiotherapie of ClubExtra. ClubExtra is in 2001 in de gemeente Haaksbergen van start gegaan. ClubExtra biedt sport en bewegen aan voor kinderen met een motorische achterstand uit het reguliere basisonderwijs. Doel is om deze kinderen zo het plezier in bewegen te laten (her)ontdekken en om hen (opnieuw) aansluiting te laten vinden bij (bestaande) sport- en bewegingsactiviteiten in de gemeente. Er zijn twee leeftijdsgroepen ClubExtra bij gymnastiekvereniging V&K, te weten: 4 -7 jaar en 8 -12 jaar. Beide groepen zitten vol met 10 kinderen per groep. Er is momenteel een wachtlijst. *Om deze weg te werken zou een extra groep opgestart moeten worden. Tevens zou extra aandacht moeten worden gegeven aan de doorstroom van ClubExtra naar de reguliere sportverenigingen.*

Slechts 20% van de uren bewegingsonderwijs in het basisonderwijs in Haaksbergen wordt verzorgd door een vakleerkracht (keuze schoolbesturen). In totaal wordt er 138 uur bewegingsonderwijs gegeven. De overige 80% van de uren bewegingsonderwijs wordt verzorgd door de groepsleerkrachten. Dat houdt dus in dat bij slechts een paar klassen één van de lessen bewegingsonderwijs door een vakdocent wordt gegeven in plaats van de groepsleerkracht. Het samenstellen van een goed en breed sport- en bewegingsprogramma gebaseerd op een aantal pedagogische en didactische uitgangspunten vraagt de nodige kwaliteit en deskundigheid. De aanwezigheid hiervan bij de groepsleerkrachten is niet altijd vanzelfsprekend. Er wordt aangenomen dat een verbetering van het bewegingsonderwijs de instroom van MRT en bij ClubExtra zal verminderen.

Naar aanleiding van de door het ministerie van VWS gehonoreerde aanvraag van de gemeente Haaksbergen in het kader van de zogeheten BOS-impuls, ontvangt de gemeente voor de jaren 2007 tot en met 2010 een uitkering van maximaal € 200.000,--. Binnen deze uitkering is rekening gehouden met het inzetten van een extra bedrag van € 4.000,-- voor de MRT. Vanaf de herinvoering van MRT op de Haaksbergse scholen voor basisonderwijs in 2003, draagt de gemeente Haaksbergen jaarlijks € 12.000,-- bij aan MRT.

Zoals eerder is aangegeven wordt slechts 20% van het bewegingsonderwijs op de basisscholen in Haaksbergen verzorgd door een vakdocent. Willen we structureel, dus ook na de BOS-impulsmiddelen extra aandacht aan MRT blijven geven, dan zullen ook de basisscholen daaraan hun bijdrage moeten geven. Uitbreiding van het aantal vakdocenten bewegingsonderwijs zal bij de scholen hoge prioriteit moeten krijgen.

Actiepunt 4D : uitbreiding van MRT*Regierol gemeente: Faciliteren en verbinden*

Specifiek doel	Het aanbieden van MRT aan tenminste 90 leerlingen per jaar tot 2010 en het stimuleren van doorstroming naar reguliere sportverenigingen.
Meetbaar	Deelname cijfers van scholen.
Acceptabel	Voor het fysiek en psychisch welzijn van kinderen is het van belang dat hun motoriek zich normaal ontwikkelt of dat bij een verstoorde ontwikkeling wordt ingegrepen.
Realistisch	Ja, door de toename van financiële middelen is het mogelijk dit aan minimaal 90 kinderen aan te bieden.
Tijdgebonden	2007-2010.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	scholen	2007-2010	€ 12.000,-- (bestaand beleid). Tijdelijke uitbreiding MRT i.h.k.v. BOS-impuls € 4.000,-.

Actiepunt 4E: uitbreiding uren vakdocenten bewegingsonderwijs bij basisscholen*Regierol gemeente: activerende rol*

Specifiek doel	Schoolbesturen stimuleren meer vakdocenten bewegingsonderwijs aan te stellen.
Meetbaar	Toename van het aantal vakdocenten vanaf nu tot 2010.
Acceptabel	Consensus tussen de gemeente en schoolbesturen over het belang van goed bewegingsonderwijs.
Realistisch	Ja.
Tijdgebonden	Tot 2010.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Schoolbesturen	gemeente	2007-2011	Verantwoordelijkheid schoolbesturen

Schoollogopedie

Schoollogopedie wordt gezien als een onderwijsondersteunende activiteit. In het algemeen geldt dat logopedie is bedoeld voor kinderen en (jong)volwassenen die problemen ondervinden met de verbale communicatie als gevolg van stoornissen in de spraak-taal-ontwikkeling en/of auditieve vaardigheden in relatie daarmee. Als deze stoornissen tijdig worden onderkend, behandeld en/of voorkomen draagt dat bij aan een goede (niet problematische) sociale, emotionele en cognitieve ontwikkeling. Het is vrijwel onomstreden dat beheersing van taal van essentieel belang is voor de algemene ontwikkeling, de schoolcarrière en de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Wanneer sprake is van een verstoorde spraak- en/of taalontwikkeling leidt dat in veel gevallen tot een negatiever zelfbeeld. Onze samenleving is zo gebaseerd op communicatie door gebruik van taal dat een mindere beheersing van taal vrijwel zeker zal leiden tot een geringer maatschappelijk perspectief op de langere termijn.

De gemeente Haaksbergen beschikt al sinds de beginjaren '70 over een eigen logopedische voorziening voor de kinderen van de Haaksbergse scholen voor basisonderwijs (openbaar en bijzonder). De drie bij de gemeente in dienst zijnde logopedisten zetten zich in voor een kwalitatief hoogwaardige preventieve en curatieve logopedie op alle basisscholen in de gemeente Haaksbergen.

De functie van logopedie als gezondheidszorgvoorziening is helder. Maar de relatie met het lokaal onderwijsbeleid (LOB) of met het Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOA) verdient aanscherping. Daarnaast is het een gegeven dat het financieren van schoollogopedie de laatste jaren regelmatig ter discussie stond binnen de gemeente. Hoewel het belang van (school)logopedie is gebleken, dwingen landelijke ontwikkelingen binnen de zorg alle betrokkenen na te denken over de inzet en organisatie van de logopedie.

In de toekomst zal de relatie tussen de dienstverlening van de schoollogopedisten en de doelstellingen die met het LOB en GOA-plan worden nagestreefd expliciet moeten worden beschreven en vertaald in doelstellingen voor de Haaksbergse schoollogopedie. Dit betekent een zwaarder accent op taal (taalontwikkelingsachterstanden, stoornissen en tekorten op het gebied van taalbegrip en taalgebruik, auditieve vaardigheden en leesvoorwaarden). Dit vraagt van alle betrokkenen (zowel de beleidsmaker, het onderwijsveld als de logopedisten) enige aanpassing in vergelijking met de huidige praktijk, daarbij onverminderd rechtdoende aan alle communicatieve facetten. De wens van de scholen om logopedie in te bedden in het zorgbeleid van de scholen in het kader van Weer Samen Naar School en het gebrek aan voldoende bekendheid van de uitvoering van logopedie op de scholen van het Samenwerkingsverband WSNS versterkt de vraag om aanpassing. Een integrale aanpak is leidraad voor het toekomstig (zorg)beleid binnen het Haaksbergse onderwijs.

Actiepunt 4F: integreren logopedie in het Haaksbergse onderwijs
Regierol gemeente: faciliterende, coördinerende en activerende rol

Specifiek doel	Logopedie inbedden in zorgstructuur zodat logopedie duidelijke rol krijgt in voorkomen en bestrijden van taal- en ontwikkelingsachterstand.
Meetbaar	Taakomschrijving in relatie tot zorgstructuur.
Acceptabel	Steeds meer nadruk op goede taalontwikkeling.
Realistisch	Ja.
Tijdgebonden	2007.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Scholen Logopedisten	2007	€ 80.000,--, bestaand beleid

3.2 JEUGD EN OPVANG

Kinderen leren niet alleen op school, maar ook buiten schooltijden belangrijke vaardigheden (zie hoofdstuk 2.4 opvoedmilieus). Het leren ontdekken van eigen interesses en mogelijkheden vormt de jongere. Dit vergt een veelzijdig en uitdagend aanbod, waarbij het leren binnen de school gekoppeld wordt aan het leren buiten de school.

Het rendement van maatschappelijke investeringen in de jeugd is sterk afhankelijk van de (pedagogische) kwaliteit van de basisvoorzieningen. Samen moeten zij een sluitend systeem vormen. Het gaat dan om: kinderopvang, vóór-, tussen- en naschoolse opvang, peuterspeelzalen, basisscholen en het voortgezet onderwijs. De voorzieningen moeten inhoudelijk en pedagogisch op elkaar afgestemd zijn, zodat continuïteit in benadering en in zorg gewaarborgd is. Zij hebben een pedagogische opdracht en investeren als medeopvoeder in een partnerschapsrelatie met ouders om zo samen betere condities te scheppen voor de ontwikkeling van kinderen.

Beleidsvoornemen II:

De samenhang tussen het onderwijs, de opvang en de vrije tijd bevorderen, waardoor een sluitende keten ontstaat, die ten goede komt aan de ontwikkeling van het kind en inspeelt op de veranderende samenleving.

Het tot stand brengen van een samenhangend aanbod van onderwijs, opvang en vrije tijd wordt ook wel een dagarrangement genoemd. Een dagarrangement kan er per wijk anders uitzien afhankelijk van de wensen, behoeften en mogelijkheden in die wijk, maar kernpartners zijn de peuterspeelzaal, het kinderdagverblijf en de basisschool. Daarnaast kunnen partijen worden betrokken als jeugdgezondheidszorg, het maatschappelijk werk (SMD), het sociaal cultureel werk, de bibliotheek, het muziekonderwijs, de sportverenigingen, culturele verenigingen etc.

Met het realiseren van dagarrangementen willen we de kinderen een veilige plaats bieden waar zij zich zo breed mogelijk ontwikkelen. Daarom willen wij juist extra aandacht besteden aan bijvoorbeeld sport, theater, dans, muziek, taalstimulering, leesbevordering, weerbaarheid, techniek, creatieve- en milieuactiviteiten. Kortom: een speels aanbod van leuke en zinvolle activiteiten.

Het tot stand brengen van samenhang tussen jeugdvoorzieningen, onderwijs, opvang en vrije tijd geeft de volgende voordelen:

- het levert een bijdrage aan een bredere ontwikkeling van kinderen;
- (onderwijs)achterstanden kunnen effectiever bestreden worden;
- het bevordert de integratie;
- (beide) ouder(s) kunnen arbeid en zorg beter combineren;
- het leren binnen en buiten de school wordt met elkaar verbonden en;
- het bevordert de participatie van kinderen en anderen (ouders, buurtbewoners) aan activiteiten in de wijk (sociale cohesie).

Binnen het samenwerkingsverband/netwerk van scholen en organisaties en instellingen, vervullen professionals en vrijwilligers hun eigen specifieke taken, maar door samenwerking tussen de functies worden meer kansen en mogelijkheden aan kinderen geboden. Dit concept is uitvoerbaar in een multifunctioneel gebouw met ruimte voor verschillende instellingen maar is ook uitvoerbaar in een netwerk van activiteiten op verschillende locaties.

3.2.1 Dagarrangementen 0 – 12 jarigen

In hoofdstuk 1.2.8 staat aangegeven dat de basisscholen verantwoordelijk zijn voor de tussenschoolse opvang van leerlingen. Wij vinden het belangrijk dat de opvang van kinderen buiten de vastgestelde schooltijden op een pedagogisch verantwoorde manier plaats vindt en zoveel mogelijk aansluit bij de thuissituatie. Daarnaast past het aanbieden van dagarrangementen in de verantwoordelijkheid van de gemeente om de burgers in de gelegenheid te stellen om aan het arbeidsproces deel te nemen.

Actiepunt 5: ontwikkelen van dagarrangementen 0 – 12 jarigen

Regierol gemeente: faciliteren, coördineren, verbinden en activeren

Specifiek doel	Samen met de partners ontwikkelen van dagarrangementen voor 0 tot 4 en van 4 tot 12 jarigen.
Meetbaar	marktonderzoek, verkenning van de mogelijkheden en een projectplan voor het uitvoeren van dagarrangementen + dagarrangementen.
Acceptabel	Draagvlak creëren in de verkennende fase.
Realistisch	Het gestelde doel is haalbaar als de dagarrangementen in tijd worden uitgezet. Het aanstellen van een (extern) onafhankelijke procesmanager is een randvoorwaarde. Participatie van betrokken scholen en instellingen is een voorwaarde.
Tijdgebonden	Periode 2007 – 2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Kinderopvang Peuterspeelzalen Basisscholen St. 't Iemenschuur (Sport)verenigingen Bibliotheek Muziekschool	2007 - 2011	vanaf 2008: € 10.000,- per jaar voor procesmanagement. Financiële ondersteuning basisscholen.

3.2.2 Samenhang in voorzieningen 12 – 18 jarigen

De gemeente Haaksbergen faciliteert tal van verenigingen, initiatieven en ontwikkelingen die zich (mede) richten op jongeren in hun vrije tijd. Hierbij kan gedacht worden aan:

- subsidiëren van het jongerenwerk (jeugdhonk 18-, 18+, jongerenbus);
- beschikbaar hebben van stimuleringssubsidies voor jongeren om activiteiten te organiseren;
- subsidiëren van sport en culturele verenigingen;
- speelplaatsen in de wijk (basketbal- en trapveldjes).

Momenteel is er nauwelijks afstemming tussen de taakvelden onderwijs, opvang en vrije tijd. In de ontwikkeling van combinatie van functies in dagarrangementen voor jeugdigen kunnen taken op het gebied van vrije tijd steeds sterker geschakeld worden met onderwijs- en opvangvoorzieningen.

Actiepunt 6: ontwikkelen van dagarrangementen 12- 18 jarigen*Regierol gemeente: faciliteren, coördineren, verbinden en activeren*

Specifiek doel	Samen met de partners ontwikkelen van dagarrangementen voor 12 tot 18 jarigen.
Meetbaar	Marktonderzoek, verkenning van de mogelijkheden en een projectplan voor het uitvoeren van dagarrangementen.
Acceptabel	Draagvlak creëren in de verkennende fase.
Realistisch	Het gestelde doel is haalbaar als de dagarrangementen in tijd worden uitgezet. Het aanstellen van een (extern) onafhankelijke procesmanager is een randvoorwaarde. Participatie van het voortgezet onderwijs en instellingen is een voorwaarde.
Tijdgebonden	Periode 2008 -2010.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Het Assink Lyceum St. 't Iemenschoe Bibliotheek Muziekschool	2007 - 2011	vanaf 2008: € 10.000,- per jaar voor procesmanagement. Financiële ondersteuning voortgezet onderwijs.

3.2.3 Afstemming onderwijs – welzijn

In het kader van vrije tijd als middel bij bestrijding van achterstanden is het van belang dat vindplaatsen van risicojongeren goed benut worden. Enerzijds is de school een belangrijke vindplaats, anderzijds kan het jongerenwerk risicojongeren signaleren. Het is belangrijk dat instellingen op de hoogte zijn van elkaars mogelijkheden en dat vertegenwoordigers van beide instellingen effectief doorverwijzen naar elkaar. Het jongerenwerk kan bijvoorbeeld de risicoleerlingen extra betrekken bij activiteiten. De activiteit kan een ingang zijn tot verdere ondersteuningsmogelijkheden en begeleiding. Ook de school kan extra ondersteuning en begeleiding bieden indien nodig.

3.2.4 Stimuleren samenwerking Buurt-Onderwijs-Sport (BOS)

De gemeente Haaksbergen heeft voor 1 april 2006 een subsidieaanvraag ingediend bij met Ministerie van VWS in het kader van de BOS-Impuls. Het doel van dit initiatief is om kwetsbare jongeren gezond(er) te laten leven en daarmee problematisch gedrag terug te dringen. De subsidie is bestemd voor activiteiten die gemeenten organiseren in samenwerking met buurt-, onderwijs- en sportorganisaties om de jongeren in hun wijk te bereiken. De aanvraag van de gemeente Haaksbergen is gehonoreerd. Dit betekent dat de gemeente € 200.000,-- extra ontvangt over de periode 2007-2010.

In paragraaf 3.4 bij het thema “jeugd en preventie” gaan wij in op de inhoud van ons Haaksbergse project “Denk, beweeg en ... verander!, Bos-impuls gemeente Haaksbergen.

3.3 JEUGD EN ZORG

Kinderen hebben recht op (gezondheids)zorg, die dichtbij en laagdrempelig wordt aangeboden. De gemeente is hierbij niet zelf de dienstverlener. De diensten worden aangeboden door organisaties die geheel of gedeeltelijk door de gemeente worden gesubsidieerd.

Beleidsvoornemen III:

De (gezondheids)organisaties zijn laagdrempelig, werken intensief samen en hebben continu aandacht voor de gezonde ontwikkeling van het kind en hun opvoeders, waarbij het voor de gebruikers duidelijk is bij wie ze met welke vraag terecht kunnen.

3.3.1 Rol van de ketenpartners

De belangrijkste aanbieders van zorg in de gemeente Haaksbergen zijn: LIVIO (thuiszorgorganisatie), de GGD en de stichting Maatschappelijke Dienstverlening. Het uitgangspunt voor samenwerking met ketenpartners is om de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten.

Maatwerk JGZ 0 – 19 jaar

De centrale uitvoerende regie over de jeugdgezondheidszorg (JGZ) ligt bij de GGD en de thuiszorg. Dat betekent dat de JGZ de regie heeft over de uitvoering van die taken en activiteiten die nodig zijn om uitval als gevolg van gezondheidsproblemen te voorkomen. De jeugdige en zijn/haar ouders staan hierbij centraal. Regionaal (Twentse gemeenten en de JGZ) wordt momenteel in beeld gebracht wat de taken van de JGZ zijn in het kader **van de 5 gemeentelijke functies (signalering, toeleiding naar voorzieningen, informatievergathering en advies, pedagogische ondersteuning en zorgcoördinatie)**. Daarnaast wordt gekeken welke zaken de JGZ op regionaal niveau gezamenlijk kan oppakken en hoe de Twentse gemeenten in de toekomst kunnen samenwerken.

Maatwerk Stichting Maatschappelijke Dienstverlening

De stichting Maatschappelijke Dienstverlening(SMD) is ook actief op de vijf wettelijke functies en biedt diensten aan als algemeen maatschappelijk werk, schoolgericht maatschappelijk werk, budgetbegeleiding en hulpverlening aan multi-probleemgezinnen. Ook met deze ketenpartner willen we afspraken maken wat hun rol is in het kader van de wettelijke functies van de gemeente.

De taken van preventieve jeugdgezondheidszorg en van opvoedingsondersteuning, maatschappelijk werk en (ambulante) kind- en gezinsbegeleiding raken elkaar en overlappen elkaar. Er zal duidelijkheid geschept moeten worden wie welke taken verricht om overlappingsen te voorkomen. In het Sturingsadvies “koersen op het kind”²¹ wordt voorgesteld om deze taken zo veel mogelijk te bundelen en deze gezamenlijk aan te bieden via een laagdrempelig loket (centrum voor jeugd en gezin). Deze ontwikkelingen zullen wij volgen.

Actiepunt 7: invulling taken JGZ en SMD in het kader van de 5 gemeentelijke functies Regierol gemeente: faciliterende rol

Specifiek doel	Invulling geven aan de taken van de JGZ en SMD (en eventueel andere ketenpartners) in het kader van de 5 gemeentelijke functies.
Meetbaar	De taken zullen in een overzichtelijk schema weergegeven worden.
Acceptabel	De taken zullen in overleg met de ketenpartners besproken worden. Voor wat betreft de JGZ wordt samengewerkt met de overige Twentse gemeenten.
Realistisch	De doelstelling is haalbaar.
Tijdgebonden	2007.

²¹ Het advies is geschreven in opdracht van het kabinet en is een uitgave van het projectbureau Operatie Jong, april 2006.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	JGZ SMD Twentse gemeenten	2007	Niet van toepassing

3.3.2 Vroegsignalering en het implementeren van een effectief signaleringssysteem

Kinderen en jongeren die een verhoogd risico lopen om problemen te krijgen dienen zo vroeg mogelijk opgespoord en ondersteund te worden. Vroeg signaleren betekent vroeg in de levensfase van de jeugdige. De basis voor de ontwikkeling wordt gelegd op jonge leeftijd. Daarom is het van belang om de jeugdige, zijn gezin en zijn omgeving vanaf de eerste levensfase te beoordelen op risico's voor de psychische, lichamelijke, cognitieve en sociale ontwikkeling en dit gedurende de levensloop te volgen. Stagnerende of afwijkende ontwikkeling kan zich later uiten in problematisch externaliserend (bijv. crimineel) of internaliserend gedrag (bijv. depressie).

Effectief systeem van risicosignalering

Hoewel versnippering zoveel mogelijk moet worden tegengegaan, is onontkoombaar dat meerdere instellingen zich met het leven van kinderen en hun ouders bemoeien. Daarom is er een effectief systeem van risicosignalering nodig en moet er voorzien worden in daarop aansluitende effectieve interventies, die bovendien in voldoende mate ingezet kunnen worden. Dat vraagt om een nauwe samenwerking tussen belangrijke vindplaatsen. Interactie tussen kind- en leerlingvolgsystemen maakt het mogelijk kinderen, jongeren en hun ouders met risico's of problemen in het vizier te houden en bij een cumulatie van signalen effectief en outreachend te handelen²².

Het volgen van de ontwikkelingen rond het elektronisch kinddossier, waaraan een risicomodule wordt toegevoegd. Daarnaast zijn er regionaal diverse ontwikkelingen (o.a. VIS2, digitale samenwerkingsapplicatie).

Actiepunt 8: het implementeren van een effectief signaleringssysteem

Regierol gemeente: faciliteren

Specifiek doel	Zicht op risicosignalen en interventies van ketenpartners om een goede afstemming/samenwerking te bereiken ten behoeve van de ontwikkeling van het kind.
Meetbaar	Een werkend signaleringssysteem dat door de ketenpartners gebruikt wordt.
Acceptabel	Actiepunt is tevens opgenomen in het convenant tussen de provincie en de gemeente.
Realistisch	Mede afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen en de provinciale ontwikkelingen.
Tijdgebonden	Electronisch Kinddossier 1 januari 2008.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Ministerie VWS Gemeente	Ketenpartners	1-1-2008	Nog niet inzichtelijk

²² Gebaseerd op Opvoed- en opgroeiondersteuning als lokale basisvoorziening, de gideonsgemeenten, januari 2006.

3.3.3 Actiepunten in het convenant provincie – gemeente

Het actieprogramma jeugdbeleid – jeugdzorg richt zich op jeugdigen in de leeftijd van 0-18 jaar die kampen met ernstige opgroei- en of opvoedproblemen of bij wie deze problemen dreigen. Het programma bestaat uit een 20-tal acties, waarop de gemeenten kunnen inschrijven. Met het actieprogramma gaan de gemeenten en provincie intensiever samenwerken aan de vraagstukken rond jeugdbeleid-jeugdzorg. Het actieprogramma jeugdbeleid – jeugdzorg kent een looptijd van 4 jaar (2005-2008) en wordt jaarlijks geactualiseerd. In september 2006 is het actieprogramma bijgesteld en onderverdeeld in vier hoofdthema's met bijbehorende acties. Hieronder volgen de thema's met daaronder de doelen waar het actieprogramma zich op richt. Een aantal actiepunten wordt ook specifiek genoemd als actiepunt in deze nota.

1. Vroegsignalering

Van het allergrootste belang is kinderen in een zo vroeg mogelijk stadium van de juiste hulp te voorzien. Functionarissen die met kinderen van 0-18 jaar werken, moeten beschikken over basisvaardigheden signaleren, beoordelen en verwijzen. Daarnaast is het van belang ouders in hun opvoedtaken te ondersteunen door een adequate informatievoorziening. De acties onder dit thema zijn gericht op het bereiken van deze doelen.

- *Basistraining signaleren;*
- *Samenhangende informatievoorziening;*
- *Pilots Jeugdzorg – WMO-loket;*
- *Informatie over lokale taken Bureau Jeugdzorg.*

2. Voorkomen uitval

Het voorkomen dat kinderen uitvallen uit school of anderszins niet meer volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving kan op vele manieren. In dit actieprogramma is gekozen voor de volgende speerpunten:

- *Sluitende zorgstructuur basisonderwijs;*
- *Sluitende zorgstructuur voortgezet onderwijs;*
- *Sluitende zorgstructuur ROC's;*
- *Experimenten Eigen Kracht;*
- *Jeugdzorgboerderij;*
- *Ondersteuning jonge mantelzorgers;*
- *Allochtone jongeren en hulpverlening.*

3. Samenwerking tussen ketenpartners

De Wet op de Jeugdzorg versmalt de taken van de provincie Overijssel op het terrein van de jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg mag alleen uit oogpunt van klantvriendelijkheid beperkte licht ambulante hulp verstrekken). Voor de gemeenten zijn in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning jeugdzorggerelateerde functies benoemd. Gemeenten moeten deze in de komende periode opbouwen, terwijl Bureau Jeugdzorg aan het afbouwen is. De provincie moet belemmeringen voor samenwerking, zoals wachtlijsten, wegnemen. Verder wordt gewerkt aan instrumenten, zoals ICT-applicaties, om ketensamenwerking te vergemakkelijken.

- *De vraag centraal;*
- *Spreiding aansluitingstaken BJZO;*
- *Opbouw van gemeentelijke functies;*
- *Wachtlijsten in Overijssel weg;*
- *Regionaal casusoverleg loverboys;*
- *Jeugd en ICT-cliëntvolgsystemen;*
- *Project zorgmijders.*

4. Nazorg

Nazorg is nog vaak een onderbelicht aspect van de zorg. Dat kan als gevolg hebben dat kinderen onnodig opnieuw in de hulpverlening terecht komen.

- *Maatschappelijke integratie na straf;*
- *Project Nazorg.*

De gemeente Haaksbergen heeft ingeschreven op de schuingedrukte actiepunten. Er is vooralsnog niet ingetekend op alle actiepunten aangezien de ambtelijke capaciteit voor het uitvoeren van al deze acties en de financiële middelen niet beschikbaar is. Daarnaast verdienen niet alle acties even veel prioriteit. Gedurende de looptijd kunnen acties bijgesteld worden en kan er opnieuw ingeschreven worden.

Actiepunt 9: het uitvoeren van actieprogramma jeugdbeleid – jeugdzorg
Regierol gemeente: faciliteren, coördineren, verbinden

Specifiek doel	Uitvoering geven aan het actieprogramma jeugdbeleid – jeugdzorg 2005 t/m 2008.
Meetbaar	Per actiepunt is een format opgesteld waarbij het specifieke resultaat beschreven staat.
Acceptabel	Aan het actieprogramma ligt een convenant tussen de gemeente en Provincie ten grondslag.
Realistisch	Jaarlijks vindt er een actualisatie plaats.
Tijdgebonden	2005 – 2008.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Provincie	Overijsselse gemeenten en Hattem	2005-2008	Totale kosten: € 2.937.500,- provincie: € 2.599.000,- gemeenten: € 338.500,- gemeente Haaksbergen: basistraining professionals: 2008: € 1.736,00

3.3.4 Optimalisering netwerkstructuur

In juli 2001 is de notitie netwerkstructuur integraal preventief jeugdbeleid Haaksbergen vastgesteld. De notitie gaat in op de regierol, de uitgangspunten en de overleggroepen die deel uit maken van de netwerkstructuur. Een belangrijke succesfactor in de netwerkstructuur is het proces dat moet plaatsvinden bij de samenwerking binnen de structuur. De aanwezigheid van een procesmanager, die verantwoordelijk is voor dit proces, waarborgt een goede communicatie en daardoor een efficiënte inhoudelijke en organisatorische aansturing. Belangrijke functies zijn dat de procesmanager de “trekker” en voorzitter is van de uitvoeringsnetwerken en de afspraken en uitgezette trajecten controleert. In de notitie staat aangegeven dat de beleidsmedewerker jeugd, tevens de taak van procesmanager op zich neemt. Mede vanwege de beperkte uren die beschikbaar zijn voor het procesmanagement van de beleidsmedewerker jeugd komt deze functie niet volledig tot zijn recht. De functiebeschrijving, zoals genoemd in de KANS-brochure, zie bijlage 8, wordt in Haaksbergen niet op die manier uitgevoerd. De procesmanager is bijvoorbeeld niet aanwezig bij de uitvoeringsnetwerken en rapporteert op basis van verslagen. Daarnaast pleiten wij voor een extern aangestelde procesmanager aangezien uit de praktijk bij andere gemeenten blijkt dat deze een duidelijke meerwaarde heeft. Hij/zij kan, meer dan een beleidsmedewerker, voelen en horen wat er in de praktijk misgaat en verbeterd kan worden. Met het aanstellen van een procesmanager kunnen de beleidsmedewerkers welzijn en onderwijs op afstand blijven zonder hun betrokkenheid te verliezen.

Uit de evaluaties van de netwerkstructuur en uit een werkconferentie die op 25 januari 2006 is gehouden met professionals die werken met jongeren in het kader van sluitende keten/zorgstructuur, kwam o.a. naar voren dat de communicatie verbeterd dient te worden, bestaande structuren uitgebouwd dienen te worden en dat kaders gesteld dienen te worden voor interventie. Tevens werd het belang van zorgcoördinatie benadrukt. Deze procesmanager kan de huidige structuur verder uitbouwen en aanbevelingen geven voor de toekomst.

De gemeente Haaksbergen heeft in het kader van het actieprogramma Jeugdbeleid-Jeugdzorg 2005 t/m 2008 een subsidie ontvangen voor het aanstellen van een procesmanager voor het tweede half jaar van 2006 en 2007. De gemeente Haaksbergen heeft een structurele bijdrage gevraagd maar deze is niet gehonoreerd. In september 2006 is een externe procesmanager aangesteld. Voorgesteld wordt om deze functie, bij positieve evaluatie, te contineren en hiervoor financiële middelen te reserveren.

Actiepunt 10: (structurele) continuering van externe procesmanager

Regierol gemeente: faciliterende, coördinerende, verbindende en interveniërende rol

Specifiek doel	De procesmanager zorgt voor een integrale samenwerking en afstemming tussen de partners/betrokkenen van de netwerkstructuur van de gemeente Haaksbergen.
Meetbaar	De procesmanager: - verantwoordelijk voor de coördinatie van zorg; - rapporteert over samenwerking en samenhang, signaleert knelpunten en adviseert over oplossingen aan college (en specifiek aan wethouder jeugd en burgemeester); - ontwikkelt praktische zaken als cliëntregistratie en samenwerkingsprotocollen; - beheert de informatievoorziening; - wijst een probleemeigenaar aan voor de ingebrachte casussen; - controleert afspraken en uitgezette trajecten en - schrijft een evaluatie met aanbevelingen voor vervolg na 2007.
Acceptabel	Het onderliggende stuk voor procesmanagement is de notitie netwerkstructuur integraal preventief jeugdbeleid Haaksbergen en de netwerkstructuur volwassenen.
Realistisch	Het gestelde doel is haalbaar.
Tijdgebonden	September 2006 tot en met december 2007 financiering door de provincie. In 2007 zal bij een positieve evaluatie een advies aan de gemeenteraad worden voorgelegd voor continuering van het procesmanagement.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Externe procesmanager	2006 – 2007 2008 en verder	Provincie € 19.694,- 2008 en verder € 15.000,-

3.3.5 Uitbreiding netwerkstructuur 18+

Het aandeel van jongvolwassenen (18 tot 25 jarigen) in de criminaliteit is hoog, hoger dan het aandeel van minderjarigen. De gemeente Haaksbergen vindt het belangrijk om beleidsmatig meer aandacht te besteden aan deze groep jongeren. In het jaar 2004 en 2005 is er een straathoekwerker aangesteld die zich specifiek op de doelgroep jongvolwassenen heeft gericht. De straathoekwerker heeft o.a. de volgende taken gekregen:

- probleemanalyse uitvoeren van de doelgroep en contacten leggen en onderhouden met de jongvolwassenen op vindplaatsen in Haaksbergen.
- daadwerkelijke wensen inventariseren van de jongvolwassenen en samen met de jongvolwassenen mogelijkheden onderzoeken als alternatief voor het hangen in de openbare ruimte.

Op grond van de doelgroepenanalyse en oplossingsrichtingen van de straathoekwerker heeft de gemeente Haaksbergen in samenwerking met diverse partners een projectplan opgesteld om de ontwikkelingskansen van deze doelgroep te vergroten. Het project bestaat o.a. uit het realiseren van een onderkomen (jeugdhonk), waar de jongvolwassenen elkaar kunnen treffen en activiteiten kunnen organiseren. Het project beperkt zich echter niet tot het bieden van een “overdekte hangplek”. Het project richt zich ook op het verbeteren van de kansen van jongvolwassenen en de aanpak van jeugddriminaliteit. *Rond de jongvolwassenen die psychosociale en/of financiële problemen hebben, wordt een netwerkstructuur ontwikkeld, waarbij per jongvolwassene een plan van aanpak wordt gemaakt.* Indien noodzakelijk zal de jongvolwassene ook verplicht worden om mee te doen aan een begeleid wonen programma.

Gedurende het proces van het ontwikkelen van een netwerkstructuur is besloten om de structuur te verbreden naar een casuïstiekoverleg voor volwassenen in het algemeen. Op die manier wordt er een vangnetconstructie voor de gemeente Haaksbergen gerealiseerd die zich richt op alle burgers (jong en oud) in Haaksbergen. De vangnetconstructie bestaat uit een netwerkstructuur 12- en -structuur 12+ en een netwerkstructuur volwassenen. In bijlage 9 is de notitie netwerkstructuur volwassenen Haaksbergen te vinden, waarin ingegaan wordt op de uitgangspunten, doelstellingen en organisatorische zaken van deze netwerkstructuur.

Het casuïstiekoverleg 18+ gaat in september 2006 van start. Op deze manier ontstaat er een vangnetconstructie voor alle burgers van Haaksbergen met meervoudige problematieken. De procesmanager zal ook trekker zijn van dit overleg en de verbindingen leggen tussen netwerkstructuur 12-, 12+ en 18+.

Actiepunt 11: het opzetten van een netwerkstructuur volwassenen
Regierol gemeente: coördinerende, verbindende en interveniërende rol

Specifiek doel	Een sluitende aanpak voor alle burgers waarbij de meervoudige problemen integraal worden aangepakt.
Meetbaar	Registreren van probleemsituaties + opstellen van plan van aanpak per ingebrachte casus.
Acceptabel	De onderliggende stukken zijn de notitie netwerkstructuur integraal preventief jeugdbeleid Haaksbergen en de netwerkstructuur volwassenen.
Realistisch	Het doel is haalbaar, een randvoorwaarde is de continuering van procesmanagement.
Tijdgebonden	2006-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Externe procesmanager	2006 – 2007 2008 en verder	zie procesmanagement

3.3.6 Aanpak huiselijk geweld

Huiselijk geweld is de meest voorkomende geweldsvorm in onze samenleving. Bij geen enkele geweldsvorm vallen zo veel slachtoffers. Doordat huiselijk geweld zich per definitie achter de voordeur afspeelt, blijft het vaak verborgen. Slachtoffers zijn in de meeste gevallen vrouwen en kinderen, maar het treft ook mannen. Jaarlijks komen naar schatting 100.000 kinderen als getuige in aanraking met huiselijk geweld.

De gemeente Enschede is door het rijk aangewezen als centrumgemeente voor de vrouwenopvang in Twente. Door het ministerie van VWS wordt aan deze gemeente daarvoor een specifieke uitkering verstrekt. De instellingen voor vrouwenopvang (blijf van m'n lijf-huizen, vrouwenopvangcentra) vervullen een unieke rol in de keten van hulp en zorg. Zij bieden een veilige haven als eerste opvang van vrouwen en hun eventuele kinderen die hun huis moeten ontvluchten. Daarnaast begeleidt de vrouwenopvang een doorstart naar een nieuw bestaan.

De GGD Regio Twente heeft in juni 2005 een model “integrale aanpak huiselijk geweld” ontwikkeld, waarmee de gemeenten aan de slag kunnen op lokaal of subregionaal niveau. Binnen de integrale aanpak staat de hulpvraag van de plegers/daders²³, slachtoffers, kinderen, ouders, ouderen en getuigen centraal. Uitgangspunt is coördinatie van zorg en veiligheid en meer samenhang en integraliteit.

Voor de implementatie van het beleid rond huiselijk geweld blijft de gemeente Haaksbergen zelf verantwoordelijk. Binnen de gemeente Haaksbergen is de portefeuillehouder Welzijn en Zorg bestuurlijk verantwoordelijk en de ambtelijk aandachtsfunctionarissen zijn de medewerkers Gezondheid, Openbare Orde en Veiligheid en Jeugd. Na ondertekening van het regionale convenant met alle partners in de keten van hulp en zorg (eind 2006), wordt begin 2007 het integrale beleid en de regierol verder vorm gegeven in Haaksbergen. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de huidige netwerkstructuur 12-, 12+ en 18+. De procesmanager krijgt hierin een belangrijke rol met betrekking tot de signalering van en de hulpverlening voor huiselijk geweld. De mogelijkheden van aansluiting bij het vroeghulpteam in Enschede (SMD) zal worden onderzocht voor de acute hulpverlening bij complexe situaties

Actiepunt 12: integrale werkwijze rond huiselijk geweld

Regierol gemeente: coördinerende, verbindende en interveniërende rol

Specifiek doel	Het stoppen, het voorkomen en het verminderen van (de gevolgen van) huiselijk geweld.
Meetbaar	Cijfers van de politie Twente.
Acceptabel	De ketenpartners, die betrokken zijn bij de integrale aanpak huiselijk geweld, gaan effectiever en efficiënter werken, waarbij ieders deskundigheid en expertise wordt ingebracht binnen deze vraaggerichte benadering. Aansluiting zoeken bij huidige netwerkstructuur.
Realistisch	Als gemeente heb je weinig invloed op de thuissituatie. Betere afstemming en samenwerking is haalbaar.
Tijdgebonden	2007-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Partners netwerkstructuur	2007-2011	vanaf 2008: € 2.500,-

²³ het begrip pleger wil zeggen dat iemand wordt beschuldigd van huiselijk geweld maar nog niet is berecht. Er is sprake van een dader, indien er een beoordeling heeft plaatsgevonden via de rechtbank.

3.4 JEUGD EN PREVENTIE

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het lokaal preventief jeugdbeleid. Voorkomen is beter en goedkoper dan genezen. Uit GGD-onderzoek blijkt dat de jongeren uit Haaksbergen vaker en meer drinken op een (weekend)avond dan hun Twentse leeftijdsgenoten. Daarnaast is het opvallend dat meer dan de helft van de jongeren niet voldoende beweegt (volgens de beweegnorm), ondanks dat meer jongeren lid zijn van een sportvereniging en meer jongeren fietsend en/of lopend naar school gaan in vergelijking met jongeren uit de regio. Ook hebben meer kinderen overgewicht (op basis van zelfrapportage van de leerlingen).

Een ander probleem dat speelt is de hoge schulden onder jongeren. Jongeren kunnen op een eenvoudige manier (bijvoorbeeld op afbetaling) allerlei dure (luke) goederen kopen. Ook begeven jongeren zich regelmatig op het internet, een wereld waar ze niet meer bereikbaar zijn voor ouders. Tevens worden we geconfronteerd met de problemen rond "loverboys".

Ook jeugdoverlast is een probleem dat nadrukkelijk in Haaksbergen speelt. Uit de criminaliteitsbeeldanalyse Jeugd 1999-2003 en Veiligheidsbeeld 2005 van de gemeente Haaksbergen²⁴ blijkt dat het aantal incidenten gepleegd door jongeren en het aantal verdachten OM in Haaksbergen hoger is dan in vergelijkbare gemeenten. In paragraaf 3.4.5 wordt hier nader op ingegaan.

De jongeren leven in een omgeving waarin zich veel verleidingen voordoen. Wij willen de jongeren en hun ouders hier op voorbereiden en zich hiervan bewust maken.

Beleidsvoornemen IV:

De gemeente Haaksbergen zet in op diverse programma's gericht op zowel de jongere als de ouder(s) om een gezonde, actieve en bewuste leefstijl en verantwoord gedrag van jongeren te bereiken.

Het project "denk, beweeg ... en verander", dat in het kader van de BOS-impuls gehonoreerd is, richt zich op het verminderen van achterstanden binnen de thema's "gezondheid", "sport en bewegen" en "overlast". Naast het versterken van bestaande activiteiten zullen ook extra activiteiten en arrangementen worden uitgevoerd binnen de genoemde thema's. De activiteiten worden in de periode 2007 en 2010 uitgevoerd.

Op het eind van dit hoofdstuk gaan we in op het voorkomen van schulden, het veilig internetten en de rol van ouders.

3.4.1 Vermindering van alcohol- en drugsgebruik

Het alcoholgebruik stijgt landelijk gezien sterk vanaf het dertiende jaar. Meisjes zijn de laatste jaren steeds meer gaan drinken en het verschil met de alcoholconsumptie van jongens is kleiner geworden. De gevolgen van overmatig alcohol bij jongeren zijn ernstig. Hoe jonger begonnen wordt met drinken, hoe groter de kans op verslaving. Daarnaast is er een grotere kans op ernstige ongelukken, nare ervaringen en bovendien benadeelt drankgebruik de schoolprestaties. Tenslotte wordt bij overmatig alcoholgebruik bij jongeren de ontwikkeling van de hersenfuncties beschadigd. In bijlage 10 zijn de belangrijkste resultaten weergegeven van het EMOVO-onderzoek van de GGD over het gebruik van genotmiddelen. Geconcludeerd kan worden dat alcoholgebruik onder jongeren hoog is. Ruim 75% van de jongeren van het Voortgezet Onderwijs in Haaksbergen gebruikt wel eens alcohol. Bijna de helft drinkt minimaal één keer per week. Favoriete dranken zijn breezers en andere mixdrankjes en vooral bij jongens ook bier. Er wordt zowel thuis als in uitgaansgelegenheden gedronken. De gemiddelde leeftijd dat de jongeren zeggen te zijn begonnen met alcohol drinken is 12 jaar. Alarmerend is de hoeveelheid alcohol die de jeugd drinkt. Ruim 25% van de ondervraagde jongeren zegt de laatste vier weken dronken, dan wel aangeschoten te zijn geweest. Het alcoholgebruik neemt sterk toe naarmate de jongeren ouder worden.

²⁴ Dit overzicht is o.a. gebaseerd op politieregistraties.

Alcohol en drugscampagne

Eén van de acties zal zijn om een alcoholcampagne te starten onder groep 8 van de basisscholen voor zowel de leerlingen als voor de ouders (deeluitmakend van het schooladoptieplan, zie volgende paragraaf). Daarnaast zal in het voortgezet onderwijs in het reguliere onderwijsaanbod aandacht zijn voor het verminderen van alcohol en drugs. Tactus verslavingszorg is hierbij een belangrijke partner. Om het alcoholgebruik effectief aan te pakken is een integrale aanpak nodig, die zich niet beperkt tot voorlichting in of rond het onderwijs. Ook het verenigingsleven, de horeca, de politie maar ook de diverse *drinkketen* in Haaksbergen zullen hierbij betrokken moeten worden. In Buurse is door de stichting Zomerfeesten reeds een goede start gemaakt door gezamenlijk met diverse partijen een voorlichtingsavond te organiseren. Deze aanpak verdient een vervolg, waarbij in Buurse een aanpak ontwikkeld kan worden, die bij goed functioneren ook in Haaksbergen en St. Isidorushoeve een vervolg dient te krijgen.

Structurele voortzetting preventieprogramma basisscholen (schooladoptieplan)

Vanaf 1997 subsidieert de gemeente het Schooladoptieplan van de politie Twente. Tot en met 2004 bestond het schooladoptieplan uit minimaal 10 tot maximaal 12 lessen in groep zeven met voortzetting in groep acht. Het Schooladoptieplan wordt door politiemensen in uniform uitgevoerd. Grotendeels zijn dit de jeugdagenten. De jeugdagent fungeert daarnaast als vaste contactpersoon van de politie voor zowel leerkrachten als leerlingen. Het lesgeven gebeurde door middel van 14 lesbrieven met elk een thema. Enkele thema's zijn: vuurwerk, bureau HALT, vandalisme, diefstal, alcohol, gokken, drugs, geweld, verkeersgedrag en discriminatie.

Vanwege capaciteitsproblemen kan de politie niet hetzelfde aantal lessen op alle scholen blijven aanbieden. In eerste instantie was het voorstel van de politie om het aantal scholen waar het schooladoptieplan wordt uitgevoerd terug te brengen. Het uitgangspunt van de gemeente blijft dat op alle scholen het schooladoptieplan aangeboden dient te worden. In bijlage 11 is het plan "van schooladoptie agent naar contactagent", geschreven door de politie Haaksbergen, voor invulling van het schooladoptieplan 2006/2007 te vinden. Het preventieprogramma (schooladoptieplan) zal dan bestaan uit de volgende lessen:

- kennismakingsles door de politie;
- vuurwerkles door de politie;
- thema's op aanvraag door de politie;
- deelname verkeersexamen in bijzijn van de politie;
- HALT-les door medewerker Halt-bureau;
- digitaal voorlichtingsprogramma over genotmiddelen en een ouderavond voor ouders door Tactus.

In de BOS-impuls staan de volgende activiteiten en arrangementen genoemd gericht op het verminderen van genotsmiddelen:

- Voorlichting genotsmiddelen op alle basisscholen
- Voorlichting genotsmiddelen voortgezet onderwijs
- rookvrije schoolomgeving
- Actie tegengif op het voortgezet onderwijs
- voorlichting drinkketens

Voor een uitwerking van deze activiteiten verwijzen we naar bijlage 12. In deze bijlage zijn de arrangementen ingedeeld naar de doelgroep 4 tot en met 12 jaar en 12 tot en met 18 jaar en naar de thema's "gezondheid", "sport en bewegen" en "overlast".

Actiepunt 13: integrale aanpak rond alcohol en drugs ontwikkelen en uitvoeren
Regierol gemeente: faciliteren, initiëren, activeren en verbinden

Specifiek doel	Het verminderen van het overmatig alcohol- en drugsgebruik van jongeren.
Meetbaar	<i>Doelstellingen Bos-impuls (meetperiode 2010)</i> - Leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs kennen de risico's van alcohol- gebruik, roken en softdrugs en verwerven een bewuste houding ten opzichte van genotmiddelen; - Het percentage leerlingen van het voortgezet onderwijs dat op weekenddagen 5 glazen of meer alcohol drinkt is afgenomen van 35% naar 30%; - Het percentage leerlingen van het voortgezet onderwijs dat regelmatig rookt is afgenomen van 15% naar 10%; - Het percentage leerlingen van het voortgezet onderwijs dat drugs gebruikt is afgenomen van 5% naar 4%; - Sportverenigingen hebben een alcohol- en rookbeleid opgesteld en ingevoerd met betrekking tot hun jeugdleden; - Ouders zijn zich bewust van hun voorbeeldrol/gedrag ten opzichte van hun kinderen; - Er is een rookvrije schoolomgeving gecreëerd.
Acceptabel	De gevolgen van overmatig gebruik van genotmiddelen zijn ernstig. Het is daarom belangrijk om dit aan te pakken. De partners zijn nauw betrokken bij de BOS-aanvraag.
Realistisch	Het drinken van (veel) alcohol wordt gezien als stoer. Om het drinken van alcohol structureel te verminderen is er met name een "cultuuromslag" nodig. Dit bereik je helaas niet op de korte termijn. Een integrale aanpak is daarom heel belangrijk.
Tijdgebonden	2007 – 2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Voortgezet onderwijs Basisonderwijs Tactus Politie Sportverenigingen Horeca Ouders	2007-2010	Gemeentebegroting € 9.000,- Bos-impuls gelden

3.4.2 Gezonde en actieve leefstijl²⁵

Voldoende bewegen

Lichamelijke activiteit is een belangrijke preventieve factor voor diverse gezondheidsproblemen, die met name op latere leeftijd kunnen ontstaan zoals hart-/ vaatziekten en gewrichtsproblemen. Bovendien houdt voldoende beweging de conditie op peil, verstevigt de botten, verhoogt de weerstand en verbetert de mentale toestand. Onder bewegen wordt meer verstaan dan alleen maar sporten. Activiteiten als wandelen, fietsen, klussen, wat vaker de trap nemen in plaats van de lift en tuinieren, vallen ook onder bewegen. Landelijk is er een duidelijke afname van de lichamelijke activiteit waarneembaar. Deze afname zit niet zozeer in de afname van het sporten, maar vooral in een afname van de dagelijkse beweging. Naar school, naar vrienden, familie en naar clubs wordt steeds vaker de (achterbank van de) auto of het openbaar vervoer gebruikt en steeds minder vaak de fiets. Ook bij overige vormen van vrijetijdsbesteding winnen de passieve activiteiten (zoals TV kijken en bezigheden met de computer) steeds meer terrein van de actievormen zoals buiten spelen, sporten of bezig zijn met een actieve hobby.

²⁵ Gebaseerd op de subsidieaanvraag "Denk, beweeg en ... verander!", BOS-impuls gemeente Haaksbergen 2007-2010.

Voortgezet Onderwijs

Haaksbergen laat voor de leerlingen van het voortgezet onderwijs een soortgelijke trend zien als landelijk. Tabel 2 geeft aan dat 80% van de ondervraagde jongeren uit Haaksbergen sport bij een sportvereniging of -club. Desondanks voldoet slechts 16% procent van de jongeren aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen²⁶ en 32% haalt deze norm vijf of zes dagen van de week. De helft (52%) van de jongeren haalt deze beweegnorm dus geenszins. Als alle lichamelijke activiteiten gedurende een week bij elkaar worden opgeteld, blijkt dat 35% van de jongeren per week minder dan 7 uur lichamelijk actief is.

Tabel 2: beweging onder leerlingen van Het Assink Lyceum Haaksbergen

Onderwerp	Haaksbergen (%)	Regio Twente (%)
Op de fiets of lopend naar school*	94	91
Sport bij een sportvereniging of -club*	80	78
Beweegt minder dan 7 uur per week*	35	28
Beweegt onvoldoende (volgens beweegnorm)	52	49

* significant verschil

Bron: GGD Twente, E-MOVO onderzoek, 2004.

Gezien het hoge percentage (94%) dat met de fiets of lopend naar school komt is het opmerkelijk **dat ruim de helft van de jongeren niet voldoet aan de NNGB**. Zeer waarschijnlijk speelt de geringe afstand tussen huis en school hierbij een rol. Voor wat betreft het lidmaatschap bij een sportvereniging is er een duidelijk verschil tussen leerlingen uit klas 2 en 4. De leerlingen uit klas 2 zijn vaker lid van een sportvereniging of sportclub dan de leerlingen uit klas 4 (resp. 89% en 73%). Ook de totale hoeveelheid beweging per week laat een afname zien tussen de leerlingen van klas 2 en 4.

Gezonde voeding en gezond gewicht

De belangrijkste oorzaak voor het ontstaan van overgewicht is een verkeerde energiebalans tussen voeding en beweging, oftewel meer eten dan het lichaam verbruikt. In Nederland zijn de ontwikkelingen op het gebied van overgewicht zorgwekkend. Ten opzichte van 20 jaar geleden is het aantal kinderen met overgewicht verdubbeld; maar liefst één op de acht schoolgaande kinderen is te zwaar en nog meer kinderen dreigen te zwaar te worden. Overgewicht, met name tijdens de adolescentie, is een belangrijke voorspeller van overgewicht op volwassen leeftijd en heeft veel consequenties. Nu al neemt het aantal kinderen met diabetes door overgewicht toe. Overgewicht kan voor jongeren ook een psychische belasting vormen: ze kunnen een negatief zelfbeeld ontwikkelen. Zwaar overgewicht (obesitas) kan op latere leeftijd ernstige complicaties, zoals hart- en vaatziekten, kanker en gewrichtsproblemen veroorzaken. Indien iemand eenmaal overgewicht heeft, is het moeilijk om dat weer kwijt te raken.

²⁶ In 1998 hebben Nederlandse experts de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) opgesteld. De norm is een belangrijk criterium om na te gaan of de gemiddelde Nederlander voldoende beweegt om positieve effecten op de gezondheid te bewerkstelligen (www.sport.nl). De norm verschilt per leeftijdsgroep, daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jeugd (tot 18 jaar), volwassenen (18 tot 55 jaar) en 55 plussers. Voor de groep jeugd is de volgende norm vastgesteld: **dagelijks een uur** matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie).

Basisscholen

De GGD regio Twente is verantwoordelijk voor het jaarlijkse periodiek geneeskundig onderzoek onder de leerlingen van groep 2 en 7 van het basisonderwijs. Tijdens deze onderzoeken wordt ook de Body Mass Index²⁷ berekend. In tabel 3 zijn de gegevens van 2005 opgenomen. Het overzicht laat zien dat 14% van de meisjes en 12% van de jongens overgewicht, dan wel obesitas hebben.

Tabel 3: BMI van de basisschoolleerlingen van de gemeente Haaksbergen

Onderwerp	Meisjes (%)	Jongens (%)
Ondergewicht	5	6
Normaal gewicht	81	82
Overgewicht	12	11
Obesitas	2	1

Bron: periodiek geneeskundig onderzoek 2005 van GGD Twente

Voortgezet Onderwijs

De GGD regio Twente heeft in het E-MOVO-onderzoek ook vragen opgenomen over het lichaamsgewicht. Als maat voor overgewicht is de BMI gehanteerd. Deze is berekend op basis van de lengte en het gewicht zoals de jongeren deze zelf hebben ingevuld. Bij jongeren in de groei veranderen zowel de lengte als het gewicht snel, hierdoor weet lang niet iedereen precies zijn of haar eigen gegevens. De gegevens van tabel 4 moeten dan ook beschouwd worden als een minimum-indicatie²⁸.

Tabel 4: overgewicht en voeding onder de leerlingen van Het Assink Lyceum Haaksbergen

Onderwerp	Haaksbergen (%)	Regio Twente (%)
Overgewicht (op basis van zelfrapportage)	10	8
Ontbijt minder dan 5 keer per week	19	19
Eet niet dagelijks groente	42	57
Eet niet dagelijks fruit	67	68
Eet hooguit 1 keer per week fruit	14	14

Bron: GGD Twente, E-MOVO onderzoek, 2004.

Ruim 19 % van de leerlingen van Het Assink Lyceum geeft aan minder dan 5 keer per week te ontbijten. Groente en fruit zijn voedingsmiddelen die in verhouding tot hun volume en gewicht weinig calorieën en veel voedingsstoffen leveren. Veel leerlingen hebben aangegeven niet dagelijks groente en/of fruit te eten (resp. 42% en 67%).

Doelgroep allochtone kinderen en jongeren

Ook onder allochtonen komt (ernstig) overgewicht steeds vaker voor, zo blijkt uit de Vierde Landelijke Groeistudie. Uit de studie blijkt dat met name Turkse en Marokkaanse kinderen veel vaker dan andere kinderen last hebben van overgewicht en obesitas. De Vierde Landelijke Groeistudie toont aan dat ruim 30% van de Turkse meisjes en 25% van de Marokkaanse meisjes te zwaar is²⁹. Stichting 't Iemenschot geeft aan deze trend ook waar te nemen onder de allochtone meisjes in de gemeente Haaksbergen. Daarbij is de helft van de allochtone jongeren in Haaksbergen van Turkse afkomst. In de actiepunten zal speciale aandacht zijn voor de groep meisjes van allochtone afkomst.

²⁷ De Body Mass Index (BMI) is een medisch verantwoorde manier om te bepalen of je lichaamsgewicht goed is in verhouding tot je lengte. De BMI wordt berekend door het gewicht in kilogram te delen door het kwadraat van de lengte in meter (kg/m²). Deze waarde is onafhankelijk van de leeftijd of het geslacht. Classificatie van de waarde: > 18,5 = ondergewicht; 18,5 – 25 = gezond gewicht; 25-30 = overgewicht; > 30 = obesitas (www.overgewicht.nl)

²⁸ Het blijkt dan ook dat bij 28% van de jongeren de BMI niet kon worden berekend, omdat zij hun lengte en/of gewicht niet hadden ingevuld. Bovendien is bekend dat onderzoek waarbij mensen zelf hun gewicht moeten invullen veelal lagere uitkomsten geeft, dan onderzoek waarbij mensen daadwerkelijk gewogen worden. Het is zeer waarschijnlijk dat meer leerlingen overgewicht hebben.

²⁹ bron: www.goodtimes.org.

Om de doelstelling van een gezonde, actieve en bewuste leefstijl bij kinderen en jongeren te bereiken worden diverse activiteiten uitgevoerd. Deze zijn zoals genoemd gebaseerd op de activiteiten/arrangementen die zijn opgesteld in het kader van de BOS-impuls. De volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- organisatie van een beweegmaand;
- voorlichting gezonde en actieve leefstijl;
- fittest;
- voorlichting gezonde en actieve leefstijl voor allochtone meiden;

In bijlage 13 worden de activiteiten toegelicht.

Actiepunt 14: gezonde en actieve leefstijl

Regierol gemeente: faciliteren, initiëren, activeren en verbinden

Specifiek doel	Het bevorderen van een gezonde, actieve en bewuste leefstijl bij kinderen en jongeren.
Meetbaar	<i>Nederlandse Norm Gezond Bewegen</i> • 90 % van de kinderen van het basis- (bovenbouw) en voortgezet onderwijs is bekend met de inhoud van de NNGB; • 55 % van de leerlingen van basis- en voortgezet onderwijs voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. <i>Gezond gewicht en Overgewicht</i> Het percentage kinderen van het basis- en voortgezet onderwijs dat voldoet aan de gezonde BMI (tussen de 18 en 25) is toegenomen met 2%.
Acceptabel	Het projectplan/ subsidieaanvraag is samen met de betrokken partijen opgesteld.
Realistisch	Mede afhankelijk van honorering van de BOS-impuls aanvraag.
Tijdgebonden	2007 – 2010.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Basisscholen Voortgezet onderwijs sportverenigingen st. 't Iemenschuur Tactus GGD regio Twente Sportraad Overijssel	2007-2010	BOS-impuls gelden

3.4.3 Voorkomen van schulden

In 2004 en 2005 is er een doelgroepenanalyse gemaakt van de jongvolwassenen die op straat bij elkaar kwamen. Van de 55 jongvolwassenen die de straathoekwerker in kaart heeft gebracht zijn er 15 jongvolwassenen met enorme schulden (meer dan € 15.000,- schuld). Dat hier zorg aan besteed dient te worden, behoeft geen verdere uitleg. De beroepskracht zal in het onderkomen jongvolwassenen de jongeren in contact brengen met de schuldhulpverlening/sanering. Tevens willen we insteken op het voorkomen van hoge schulden onder jongeren. Er zal voorlichting en budgetcursussen gegeven worden. De afdeling werk- en burgerzaken werkt momenteel aan een schuldhulpverleningsplan, waarbij de jongeren een prioriteitsgroep zijn. Het hebben van schulden gaat vaak gepaard met andere problemen. Als dit het geval is zal de jongere in de netwerkstructuur behandeld worden en zal een plan van aanpak beschreven worden.

Actiepunt 15: het voorkomen en verminderen van schulden
Regierol gemeente: faciliteren, initiëren, activeren en verbinden

Specifiek doel	Het voorkomen en verminderen van schulden onder jongeren.
Meetbaar	Het is een probleem dat niet meteen zichtbaar is. Er zijn geen cijfers over de gehele doelgroep. Er zal wel een follow-up plaatsvinden van de 55 jongeren.
Acceptabel	Er wordt nog een plan van aanpak geschreven.
Realistisch	Het koopgedrag is moeilijk beïnvloedbaar.
Tijdgebonden	2007-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente Werk en burgerzaken	Stichting 't Iemenschuur Netwerkstructuur	2008-2011	€ 2.500,-

3.4.4 Veilig internetten

Internet heeft de laatste jaren een grote vlucht genomen. Het is een onmisbare bron van informatie, ook voor de meeste kinderen. Ze ontmoeten er vrienden, vinden er informatie waarmee ze hun huiswerk kunnen maken, beleven er lol, spelen er spelletjes. Sommige sites op het internet zijn echter absoluut ongeschikt voor kinderen. Dat geldt vooral voor de vele sites met expliciete seks, geweld, maar ook voor chatrooms en instant messaging die in toenemende mate bevolkt worden door pedofielen en stalkers. Iemand kan zich voordoen als kind, maar is dit in werkelijkheid niet. Ook seksuele intimidatie en digitaal pesten vormen een groeiend probleem. Veel jongeren zijn zich niet bewust van het mogelijke gevaar van internet.

Veel ouders maken zich zorgen over het internetgebruik van hun kinderen. Soms hebben ze concrete zorgen, maar vaak is het een onbestemd gevoel. Dit is niet vreemd, want veel kinderen zijn in het gebruik van internet en computer hun ouders al lang voorbijgestreefd. Uit Vlaams onderzoek blijkt dat vooral jongere kinderen te veel vrij spel krijgen en meer behoefte hebben aan sturing en extra begeleiding. Internet behoort een onderdeel van de opvoeding te zijn. Wat doe je wel, wat doe je niet? De scholen zijn belangrijke “mede-opvoeders” die veilig internetten onder de aandacht dienen te brengen van leerlingen. Het internet dient structureel onderdeel te zijn van de lesprogramma's van basis- en middelbare scholen. Het ministerie van Economische Zaken heeft een lespakket veilig internetten ontwikkeld.

De gemeente zal het onderwerp “veilig internetten” op de educatieve agenda zetten (zie paragraaf 3.1.4) om te bespreken welk beleid de scholen op dit thema voeren en welke acties op dit thema genomen gaan worden. Het onderwijs zal met name de uitvoerende partij zijn.

Actiepunt 16: het bevorderen van verantwoord internetgedrag onder jongeren
Regierol gemeente: faciliteren, initiëren, activeren en verbinden

Specifiek doel	Jongeren maken op een verantwoorde manier gebruik van internet.
Meetbaar	Ouders en leerlingen zijn zich bewust van de mogelijke risico's Alle basisscholen hebben beleid ontwikkeld op het thema “veilig internetten” Veilig internetten is één van de gespreksthema's van de educatieve agenda.
Acceptabel	De noodzaak om met dit onderwerp aan de slag te gaan is ook benadrukt in de beleidsgroep jeugd (adviesorgaan voor het Haaksbergse jeugdbeleid).
Realistisch	Internetten gebeurt veel buiten het oog om van “opvoeders”; het bereiken van volledig verantwoord internetgedrag is niet mogelijk.
Tijdgebonden	2007-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Basisscholen Voortgezet onderwijs	2008-2011	€ 2.500,-

3.4.5 Terugdringen van overlast

Het gros van de jongeren heeft genoeg aan het bestaande vrijetijdsaanbod, naast school en eventueel een bijbaantje. Voor een klein deel van de jongeren geldt echter dat zij door het algemene aanbod niet worden bereikt. Zij worden om uiteenlopende redenen geen lid van de verenigingen en maken ook van de overige voorzieningen weinig gebruik. De jongeren ontmoeten elkaar buiten op straat en hangen daar rond. Oudere bewoners van de wijken ervaren deze rondhangende jongeren nogal eens als overlastgevend of zelfs bedreigend.

Criminaliteitscijfers

In het onderzoek "criminaliteitsbeeldsanalyse Jeugd 1999-2003" van de politie Twente wordt een beeld geschetst van de criminaliteit in Twente. Tabel 5 geeft een overzicht van de gemeenten waarin de verdachten het incident gepleegd hebben.

Tabel 5: aantal incidenten³⁰ met een bekende verdachte per pleegplaats in 2003

Gemeente	Absoluut					Relatief				
	0-12	12-18	18-25	25 e.o	alle	0-12	12-18	18-25	25 e.o	alle
Borne	3	29	76	204	312	1,0	9,3	24,4	65,4	100
Haaksbergen	3	66	145	301	514	0,6	12,8	28,2	58,6	100
Losser	1	65	135	353	554	0,2	11,7	24,4	63,7	100
Wierden	4	66	115	347	531	0,8	12,4	21,7	65,3	100
Twente	105	1.863	4.493	11.121	17.538	0,6	10,6	25,6	63,4	100

Bron: criminaliteitsbeeldsanalyse Jeugd 1999-2003" van de politie Twente.

In totaal zijn er in 2003 binnen Twente bijna 18.000 incidenten gepleegd. Hiervan hebben er 514 plaatsgevonden in Haaksbergen. In Twente bedraagt de jeugdcriminaliteit in 2003 ongeveer 37% van het totaal aantal incidenten. In Haaksbergen ligt dit hoger en geldt dat bijna 42% gerelateerd is aan jeugdcriminaliteit. In vergelijking met de andere gemeenten is in de gemeente Haaksbergen het percentage incidenten het hoogst voor zowel de categorie 12-18 jaar als voor 18- 25 jaar (jongvolwassenen).

Een vergelijkbaar beeld laat het veiligheidsbeeld 2005 zien. In tabel 6 is het aantal opgestarte processen (n.a.v. melding of op eigen waarneming politie) weergegeven. Dit wordt aangegeven met de term "jeugdoverlast". Daarnaast is het aantal minderjarigen OM van 12-17 jaar en 18-24 jaar weergegeven over de periode 2001 tot en met 2005.

³⁰ Het gaat om geregistreerde criminaliteit, die te onderscheiden zijn naar delictcategorieën nl. vermogensdelicten (o.a. diefstal, zakkenrollerij, handel in drugs), openbare orde (o.a. drugs/drankoverlast, vernieling, overlast uitgaansgelegenheden), geweldsdelicten (moord, mishandeling, overval) en zedenincidenten (zedennisdrijf).

Tabel 6: aantal opgestarte processen in de periode 2001-2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Jeugdoverlast					
Borne	69	83	73	94	58
Haaksbergen	130	115	132	124	121
Losser	68	160	189	127	105
Wierden	71	70	73	77	81
Aantal verdachten OM (12-17)					
Borne	15	13	5	11	4
Haaksbergen	40	40	35	27	30
Losser	40	37	34	24	18
Wierden	27	31	36	27	28
Aantal verdachten OM (18-24)					
Borne	21	30	24	38	19
Haaksbergen	65	83	62	58	50
Losser	34	44	57	47	71
Wierden	30	47	61	60	44

Bron: veiligheidsbeeld 2005, gemeente Haaksbergen

Het aantal opgestarte processen neemt licht af. Opvallend blijft dat de aantallen in het algemeen iets hoger zijn dan in vergelijkbare gemeenten.

De gemeente Haaksbergen wil zowel op de doelgroep 12-17 jaar als de jongvolwassenen actief inzetten om het aantal incidenten terug te brengen. In hoofdstuk 3.6 wordt ingegaan de actiepunten die de ontwikkelingskansen van jongeren in de publieke ruimte vergroten. Een neveneffect dient te zijn dat de overlast vermindert. Hieronder gaan we in op het signaleren van groepen en de gewenste aanpak.

3.4.6 Structureel overleg jongerenwerk, politie, stadswachten en gemeente

Eén keer in de zes weken komt het jongerenwerk, de politie en de gemeente bijeen om de overlastsituaties en de aanpak hiervan te bespreken en af te stemmen. Sinds juni 2006 maken ook de stadswachten deel uit van dit overleg. Wij hebben echter nog geen gedegen registratiesysteem en een algemeen meldpunt van overlast ontbreekt. De gemeente Hellendoorn heeft goede ervaringen opgedaan met het registratiesysteem "samenleving in beeld" (www.samenlevinginbeeld.nl). De netwerkpartners kunnen alle meldingen hierin kwijt. Tevens kunnen er afspraken gemaakt worden en kan gecontroleerd worden of deze worden nagekomen. Voorgesteld wordt dat de gemeente onderzoekt of dit systeem een meerwaarde heeft voor Haaksbergen. Voorop blijft staan dat het systeem een hulpmiddel is en dat het draagvlak nodig heeft van alle betrokken partijen.

Aanpak jongeren die opgepakt zijn door de politie

In de zomer van 2006 heeft de politie diverse jongeren in de leeftijd van 15 tot 17 jaar aangehouden die zich schuldig hebben gemaakt aan overlast en criminaliteit. Wanneer jongeren stafbare feiten plegen is het belangrijk dat de politie optreedt. Als dit soort groepsgedrag zich voordoet wil de gemeente de regisserende rol op zich nemen en er zorg voor dragen dat de politie, HALT, de hulpverlenende instellingen en het jongerenwerk de aanpak op elkaar afstemmen en de jongeren de juiste groepsgerichte of individuele aanpak krijgen.

Actiepunt 17: afstemming en samenwerking rond jeugdoverlast
Regierol gemeente: coördinerende en verbindende rol

Specifiek doel	Door betere afstemming en samenwerking de overlast verminderen op straat.
Meetbaar	- Structureel overleg tussen politie, stadswachten, jongerenwerk, straathoekwerk, politie; - Onderzoek naar mogelijkheden en meerwaarde van het registratiesysteem "samenleving in beeld".; - Afname van het aantal incidenten van minderjarigen 0 – 18 jaar en jongvolwassenen 18 – 25 jaar.
Acceptabel	Partijen zijn zich bewust van de noodzakelijke integrale aanpak.
Realistisch	Overlast van jongeren is van alle tijden en het is een illusie om te verwachten dat het volledig verdwijnt.
Tijdgebonden	2007-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Politie Stichting 't Iemenschoer Stadswachten Jongeren Halt Twente	2007-2011	Niet van toepassing

3.4.7 Instellen van centraal meldpunt

Om zicht te kunnen krijgen en houden op de groepen jongeren die op straat bij elkaar komen, is het van belang dat er een Centraal Meldpunt is waar alle signalen over groepen jongeren binnenkomen en verwerkt kunnen worden. De gemeente Hellendoorn heeft hier positieve resultaten mee opgedaan. Onderstaande werkwijze is hiervan overgenomen.

Het in beeld brengen en houden van groepen jongeren en van mogelijke acties, kunnen we zien als een proces dat uit 7 fases bestaat:

1. Signaleren van groepen jongeren;
2. Melden van groepen jongeren: registratie en quick scan;
3. Contact leggen met groepen jongeren;
4. Analyse maken van de groep jongeren;
5. Opstellen plan van aanpak;
6. Inzetten vervolgtraject;
7. Evaluatie.

In bijlage 14 wordt een beschrijving van de fases gegeven. Met bovengenoemde werkwijze wordt er beter en effectiever ingespeeld op de rondhangende jongeren. Er is meer zicht op de samenstelling, spreiding en bewegingen van de groepen. Tevens wordt nadrukkelijk afgesproken wie met de groep aan de slag gaat en wordt de aanpak op elkaar afgestemd en geëvalueerd. Voorgesteld wordt om deze werkwijze ook in de gemeente Haaksbergen te implementeren.

Actiepunt 18: instellen algemeen meldpunt overlast
Regierol gemeente: faciliterende rol

Specifiek doel	Het terugdringen en voorkomen van overlastgevende groepen jongeren.
Meetbaar	- Instellen algemeen meldpunt overlast; - Onderzoek naar mogelijkheden en meerwaarde van het registratiesysteem "samenleving in beeld"; - Afname van het aantal incidenten van minderjarigen 0 – 18 jaar en jongvolwassenen 18 – 25 jaar.
Acceptabel	Deze aanpak dient nog besproken te worden met de partners.
Realistisch	Overlast van jongeren is van alle tijden en het is een illusie om te verwachten dat het volledig verdwijnt. .
Tijdgebonden	2007-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Politie Stichting 't Iemenschoer Stadswachten Jongeren	2007-2011	€ 5.000,-

3.4.8 Rol ouders³¹

Ouders zijn in onze ogen niet alleen verantwoordelijk voor de opvoeding thuis maar ook voor het gedrag van hun kinderen op school en in hun vrije tijd. De participatie van ouders als opvoeders is cruciaal bij de ontwikkeling van het kind. De vraag is hoe om te gaan met die verantwoordelijkheid en wat te doen met ouders die die verantwoordelijkheid niet willen of kunnen nemen. Dergelijke betrokkenheid, zoals het bezoeken van ouderavonden op school, het leveren van vrijwilligerswerk ten behoeve van hun eigen kinderen, het aanspreken van de kinderen op hun gedrag op school en op straat is onderdeel van goed ouderschap. Daarnaast dienen ouders zich bewust te zijn van hun rol als voorbeeldfiguren (ook bij slecht voorbeeldgedrag als roken en overmatig alcoholgebruik).

Als ouders die verantwoordelijkheid niet *kunnen* nemen dan zal gezocht moeten worden naar een adequate vorm van dienstverlening, om deze ouders in hun opvoedingstaak te ondersteunen. Als ouders die verantwoordelijkheid niet *willen* nemen, dan zal gezocht moeten worden naar adequate sancties of middelen die de ouders aanzetten tot meer verantwoordelijkheid. Nagedacht moet worden wie op welke wijze kan/zou moeten sanctioneren.

Bij de diverse actiepunten uit de nota, zal steeds stil gestaan worden bij de rol die van ouders verwacht wordt en hoe we dat kunnen bereiken. Tevens zal in de nieuwe te ontwikkelen nota gezondheidsbeleid 2007-2011 onderzocht worden of het aanstellen van een gezinscoach een meerwaarde heeft.

³¹ Gebaseerd op "in actie voor de jeugd", actieplan bij de jeugdagenda 2004-2008, mei 2004.

3.5 JEUGD EN VRIJE TIJD

In hoofdstuk 2.4 zijn we ingegaan op de diverse opvoedmilieus, waarbij is aangegeven dat het derde opvoedmilieu “de georganiseerde vrije tijd” en het vierde opvoedmilieu “de publieke ruimte” een belangrijke pedagogische invloed hebben op kinderen en jongeren.

Beleidsvoornemen V

Vrije tijd, zowel in georganiseerd verband als in de publieke ruimte, zien we als een instrument voor ontspannings- en ontwikkelingsmogelijkheden. De pedagogische werking van vrije tijd willen we verder versterken.

In de visie in hoofdstuk 3.1 staat aangegeven dat we de ontwikkeling van kinderen en jongeren zien als een proces van toenemende participatie in allerlei maatschappelijke verbanden, als een groei in meedoen, meedenken en meebeslissen. Dit proces willen we stimuleren onder andere met onderstaande actiepunten.

3.5.1 Jongerenwerk gericht op participatie van jongeren

Stichting 't Iemenschuur voert voor de gemeente het jongerenwerk uit. Het jeugdhonk Nortwic willen we niet alleen zien als een opvangplek maar met name een plek waar de jongere wordt uitgedaagd om zelf activiteiten te organiseren en een plek die de mogelijkheid biedt om als vrijwilliger actief te zijn. De vrijwilligers (jongeren en/of oudere jongeren) kunnen ondersteuning bieden en uitvoering geven aan de activiteiten die worden opgezet en uitgevoerd. Dit biedt de doelgroep de mogelijkheden om zichzelf te leren kennen, te experimenteren, te ontdekken wat ze leuk vinden, waar interesses liggen en talenten zitten. De jongeren kunnen zich ontwikkelen op sociaal, emotioneel, cognitief en cultureel vlak. Daarnaast zal de zelfstandigheid, creativiteit, eigen verantwoordelijkheid en betrokkenheid van de jongeren versterkt worden. Wij willen dat hier nog meer op ingezet wordt, dan nu gedaan wordt.

De jongerenwerkers zijn daarnaast het aanspreekpunt voor jongeren (ongeacht of zij gebruik maken van het jeugdhonk) die hulp wensen bij het organiseren van activiteiten (mede in het kader van de stimuleringssubsidie jeugdparticipatie zie hoofdstuk 3.5.6). In het kader van het evenementenbeleid dient aangegeven te worden, waar (grotere) evenementen plaats kunnen vinden.

Actiepunt 19: Ontplooiing en activering centraal stellen in jeugdhonk

Regierol gemeente: faciliterende en activerende rol.

Specifiek doel	Vergroten zelfstandigheid, creativiteit, eigen verantwoordelijkheid van jongeren die gebruik maken van het jeugdhonk.
Meetbaar	Specifieke prestatieafspraken met stichting 't Iemenschuur Weergave van ondernomen activiteiten + deelname jongeren (aantallen) Aantal vrijwilligers dat actief is in Nortwic + Buurse.
Acceptabel	Budgetcontract met stichting 't Iemenschuur (onderdeel jongerenwerk).
Realistisch	Samen met stichting 't Iemenschuur worden haalbare prestatieafspraken gemaakt.
Tijdgebonden	Periode 2007 -2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	St. 't Iemenschuur Jongerenwerk Jongeren	2007- 2010	Vanaf 2008: € 7.500

3.5.2 Jongerenwerk in Buurse

De belangengemeenschap geeft aan dat er zo'n dertigtal jongeren wekelijks bij elkaar wenst te komen in het gemeenschapshuis "de Trefkoel". In eerste instantie is geprobeerd om dit op vrijwillige basis te coördineren, maar dat is niet van de grond gekomen. De belangengemeenschap in Buurse heeft bij de gemeente aangegeven dat er behoefte bestaat aan professionele ondersteuning van het jongerenwerk. Zij geven aan dat het alleen op die manier mogelijk is om met vrijwilligers te werken.

De vraag van Buurse past in de voornemens die genoemd staan in het collegeprogramma 2006-2010. Hierin wordt aangegeven dat het college wil inzetten op een voorzieningenniveau dat zo dicht mogelijk aansluit bij de behoeften van de lokale gemeenschappen. Voorgesteld wordt om drie uren per week jongerenwerk in Buurse te subsidiëren. Het jongerenwerk dient zich te richten op het samen met de jongeren organiseren van activiteiten waarbij tevens vrijwilligers worden ingeschakeld.

Actiepunt 20: jongerenwerk in Buurse

Regierol gemeente: faciliterende en activerende rol

Specifiek doel	Een ontmoetingsmogelijkheid bieden voor jongeren in Buurse om vandaar uit te werken aan het ontplooiën en uitvoeren van activiteiten onder professionele begeleiding en in samenwerking met vrijwilligers.
Meetbaar	Weergave van ondernomen activiteiten en deelname jongeren (aantallen).
Acceptabel	Budgetcontract met stichting 't Iemenschoe (onderdeel jongerenwerk).
Realistisch	Samen met stichting 't Iemenschoe worden haalbare prestatieafspraken gemaakt.
Tijdgebonden	Periode 2007 -2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	St. 't Iemenschoe Jongerenwerk Jongeren Belangengemeenschap Burse en Trefkoel	2007 - 2010	vanaf 2007: € 7.500,--, gemeentebegroting

3.5.3 Opstellen nieuwe notitie speelvoorzieningen

De openbare ruimte biedt steeds minder mogelijkheden voor jongeren en er zijn steeds minder plekken waar de jongeren welkom zijn (not in my backyard). Juist vanuit algemeen en preventief jeugdbeleid, om problemen te voorkomen en om jeugdigen een serieuze plek te geven in de samenleving, moet de openbare ruimte meer op de behoefte van kinderen en jeugdigen afgestemd worden. De gemeentelijke beleidsnota speelvoorzieningen dateert van 2000. Als actiepunt wordt opgenomen om deze notitie te vernieuwen. In deze notitie dient tevens aandacht gegeven te worden aan ontmoetingsplekken die specifiek voor jongeren bestemd zijn. Het doel is om bij de inrichting van speelplekken meer aandacht te schenken aan de specifieke ontwikkelingsmogelijkheden die speelvoorzieningen kunnen bieden, zoals sociale en motorische ontwikkelingsmogelijkheden.

Actiepunt 21: notitie speelvoorzieningen**Regierol gemeente: faciliteren en activeren**

Specifiek doel	Een goed, veilig en gevarieerd aanbod van speelvoorzieningen.
Meetbaar	Realisatie van speelvoorzieningen.
Acceptabel	Beleidsnota, actieplan en beheer- & onderhoudsplan.
Realistisch	In het beleidsplannen het actieplan zullen reële doelen worden gesteld waarbij de financiële consequenties door de raad moeten worden goedgekeurd.
Tijdgebonden	2007-2012.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
gemeente	Wijkraden	2007-2012	Nog niet inzichtelijk

3.5.4 Herinvoeren van straathoekwerk

Het is van belang dat iemand in contact treedt met de jongeren op straat, hen aanspreekt en samen met hen activiteiten organiseert die aanspreken. Daarnaast kunnen de jongeren verwezen worden naar reguliere verenigingen of naar het jeugdhonk 18- of 18+. We spreken dan van “ambulant jongerenwerk”.

Een straathoekwerker legt ook contact met groepen jongeren en haar individuen. Naast het verwijzen van de jongeren naar de jeugdhonken, gaat de straathoekwerker ook in op de individuele problematiek van de jongeren en probeert de jongeren hulpverleningsbereid te maken.

In 2004 en 2005 heeft een “pilot straathoekwerk” gedraaid waarbij er een straathoekwerker is aangesteld om een doelgroepenanalyse te maken van de jongvolwassenen die overlast veroorzaakten en hiervoor oplossingsrichtingen aan te dragen. De bevindingen zijn verwoord in het rapport: “straathoekwerk 18+ in Haaksbergen 1-1-2004 t/m 31-12-2005”. Geconcludeerd kan worden dat het straathoekwerk een waardevolle aanvulling vormt op het reguliere jongerenwerk. Het structureel invoeren van straathoekwerk is zeer wenselijk. In de kadernota 2006 is vanaf het jaar 2007 hiervoor € 20.000,- opgenomen (structureel).

Actiepunt 22: straathoekwerk**Regierol gemeente: faciliterende en activerende rol**

Specifiek doel	Het contact leggen met groepen jongeren op straat, gericht op het vergroten van de ontwikkelingskansen van de jongeren.
Meetbaar	- elk kwartaal een doelgroepenanalyse en een overzicht van de vindplaatsen; - aantal jongeren dat is doorverwezen (bijv. naar de jeugdhonken of sportverenigingen); - aantal jongeren dat hulpverleningsbereid is gemaakt.
Acceptabel	De beleidsgroep jeugd benadrukt het belang van straathoekwerk.
Realistisch	De meetbare afspraken zijn haalbaar.
Tijdgebonden	2007 – 2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Straathoekwerker	2007-2011	€ 20.000,- (kadernota)

3.5.5 Continuering jongvolwassenenwerk

Het is wenselijk om de aanpak die is ingezet voor het jongvolwassenenwerk, waarbij er naast een overdekte hangplek ingezet wordt op het organiseren van gevarieerde en ontwikkelingsgerichte activiteiten, het opzetten van een zorgstructuur en voorlichting aan de doelgroep te continueren. In 2006 is met de fysieke voorbereidingen gestart en in september 2006 is het onderkomen geopend voor de jongvolwassenen. De gemeenteraad heeft ingestemd met deze pilot voor drie jaren en het plan is financieel afgedekt tot en met 2008. Eind 2007 zal het project geëvalueerd worden. Bij een positieve evaluatie zal voorgesteld worden om het project structureel te continueren vanaf 2009.

Actiepunt 23: continuering jongvolwassenenwerk

Regierol gemeente: faciliterende en activerende rol

Specifiek doel	Het vergroten van de ontwikkelingskansen van jongvolwassenen en het verminderen van de overlast.
Meetbaar	- Oprichting netwerkstructuur 18+; - Voorlichtingen en spreekuren voor de jongvolwassenen; - Inzicht in aantal "hangjongeren" dat gebruik is gaan maken van het jeugdhonk 18+; - Aantal vrijwilligers actief in onderkomen 18+; - Aantal activiteiten die georganiseerd zijn; - Aantal bezoekers.
Acceptabel	Er ligt een projectplan aan ten grondslag.
Realistisch	De meetbare afspraken zijn haalbaar.
Tijdgebonden	2006-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente	Stichting 't Iemenschoeer		2006-2008 financieel afgedekt. 2009: structureel € 70.000,-

3.5.6 Vergroten participatie van de jeugd

Jongeren hebben een duidelijke maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarom willen we ze nauw betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van het jeugdbeleid. We willen niet alleen over de jongeren praten maar vooral *met* de jongeren. Door met de jongeren in gesprek te gaan, willen we ze vooral bewust laten worden van hun verantwoordelijkheid.

In maart 2003 is een plan van aanpak voor jeugdparticipatie door het college vastgesteld. Op drie werkvormen werd ingestoken:

- Stimuleringssubsidie jongerenparticipatie om jongeren enthousiast te maken om zelf activiteiten te organiseren waarbij ze gebruik kunnen maken van het jongerenbudget;
- Themalessen op Het Assink Lyceum in combinatie met een bezoek aan het gemeentehuis.
- Het organiseren van jeugddebatten indien een onderwerp daar aanleiding toegeeft

Deze werkvormen willen we continueren. Het blijft dan ook noodzakelijk om een flexibel jeugdbudget te handhaven om de stimuleringssubsidie en reguliere subsidieaanvragen volgens de algemene en bijzondere subsidieverordening te kunnen honoreren.

Daarnaast willen wij de volgende werkvormen toevoegen:

- *Instellen van een jongerenplatform*
bij de werving van de leden moet gelet worden op representativiteit. In het platform horen verschillende subculturen vertegenwoordigd te zijn en dient bij voorkeur elk lid te beschikken over een duidelijke achterban die hij/zij kan raadplegen;
 - o onderwerpen “op maat” bespreken met de jongerenraad. In de praktijk blijkt dat het weinig zin heeft om nota’s en andere beleidsstukken ter commentaar voor te leggen. Zinvoller is het om vormen te kiezen die jongeren aanspreken, zoals het houden van werkbijeenkomsten rondom actuele thema’s. Hierbij kunnen indien wenselijk de leden van het platform extra deelnemers werven uit hun achterban;
 - o onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om deelname aan de jongerenraad en de werkbijeenkomsten te belonen met studiepunten. Hierover overleg voeren met Het Assink Lyceum.
- o
- *Interactieve website*
 - o Ontwikkelen van een interactieve website voor jongeren van 12 – 18 jaar. Op deze jongerenwebsite enerzijds informatie bieden, anderzijds de site te gebruiken als “forum” om jongeren te raadplegen over uiteenlopende onderwerpen. Er dient onderzocht te worden of het wenselijk is om aan te haken bij reeds bestaande internetsites zoals die van de gemeente Haaksbergen of die van de website van Twentsche Courant/Tubantia. Op de site van Twentsche Courant/Tubantia zie je reeds dat jongeren reageren op voor hen interessante onderwerpen.

- *Instellen WhoZnextteams*

In het kader van de BOS-impuls is het plan opgesteld om twee WhoZnextteams in te stellen. WhoZnext is een methode om jongeren in de leeftijd van 14 tot 18 jaar te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van sport- en bewegingsactiviteiten. Onder het motto: “Jongeren weten zelf het beste wat ze willen”, is het de bedoeling om jongeren meer invloed te laten hebben op het eigen sport- en bewegingsaanbod. WhoZnext-teams bestaan uit jongeren die worden begeleid door een volwassen coach (in dit geval een vakdocent bewegingsonderwijs). Ter voorbereiding op hun taak worden de jongeren getraind in wat er allemaal komt kijken bij het organiseren van activiteiten. Eén WhoZnextteam wordt op Het Assink Lyceum opgericht en één bij het jongerenwerk.

Actiepunt 24: vergroten participatie van de jeugd

Regierol gemeente: faciliterende, initiërende en activerende rol

Specifiek doel	De jeugd daadwerkelijk betrekken bij (gemeentelijk) beleid over zaken die betrekking hebben op hun leefomgeving.
Meetbaar	Aantal subsidieaanvragen i.h.k.v. stimuleringssubsidie jeugdparticipatie; Aantal jeugddebatten; Aantal onderwerpen dat door jongerenplatform wordt behandeld; Aantal bezoekers interactieve website en aantal deelnemers aan forum; Twee Whoznextteams zijn actief.
Acceptabel	Er mag niet voorbij gegaan worden aan de doelgroep (of hun vertegenwoordigers) waar voor je beleid maakt.
Realistisch	Een beperkte groep jongeren zal mee (willen) praten, waarbij je hoopt dat deze zo goed mogelijk alle subculturen vertegenwoordigt.
Tijdgebonden	2007-2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente Opzetten jongerenplatform en interactieve website	Stichting 't Iemenschoe Onderwijs	2008	vanaf 2008: € 5.000,-
	Stichting 't Iemenschoe	2008	

JONG EN DYNAMISCH

Integrale nota jeugd – onderwijs – jeugdgezondheidszorg, 2007 - 2011

Flexibel jeugdbudget (continueren)	gemeente	2007-2011	€ 12.746,-
---------------------------------------	----------	-----------	------------

3.6 JEUGD EN ARBEIDSMARKT

De (jeugd)werkloosheid neemt bij betere economische tijden af. Er is dan ook meer vraag naar laagopgeleide jongeren, die eenvoudig werk willen verrichten, vaak op tijdelijke basis via het uitzendbureau. Dit is voor de jongeren meestal een korte-termijnoplossing. Op de lange termijn worden ze te duur en weer aan de kant gezet (maatschappelijke uitval). Ze hebben onvoldoende opleiding om binnen het bedrijf naar hogere functies door te stromen. De huidige werkgelegenheidsgroei is voornamelijk een vervangingsvraag van de "grijze golf" die massaal uitstroomt. Met de uitstroom van deze mensen gaat jarenlange ervaring verloren. Aan de vacatures die zo ontstaan worden dan ook vaak hoge eisen ten aanzien van opleiding en ervaring gesteld.

Jongeren kunnen vanaf het 18^e jaar onder bepaalde voorwaarden³² aanspraak maken op een bijstandsuitkering (WWB). In mei 2006 maakten 21 jongeren tot 25 jaar aanspraak op een uitkering op een totaal aantal van circa 195 uitkeringsgerechtigden. De bijstandsuitkering voor thuiswonende jongeren tot 21 jaar is laag³³. Als een jongere enkele dagen per week uitzendwerk verricht, verdient hij meer dan op basis van de uitkering. Het recht op de uitkering vervalt dan ook. De huidige groep jongere uitkeringsgerechtigden kenmerkt zich vaak door een samenloop van meerdere problemen, zoals schulden, psychische problemen, onaangepast gedrag, verslaving, afgebroken opleiding, onvoldoende kennis van de Nederlandse taal en tienermoederschap. Door deze problemen maken de jongeren geen goede kans op de arbeidsmarkt, zeker niet bij de vacatures die nu veelvuldig vrijkomen. Jongeren die aanspraak maken op een WWB-uitkering worden zo snel mogelijk geactiveerd. Eerst wordt bekeken wat de oorzaken zijn van werkloosheid. Na de diagnose wordt een passend traject aangeboden.

Voortijdig schoolverlaten / Startkwalificatie

Onze kennismaatschappij vraagt om een goed opgeleide en breed inzetbare beroepsbevolking. Dit betekent dat wij het behalen van een startkwalificatie³⁴ belangrijker vinden dan (tijdelijk) werk en/of een uitkering. In de RMC-wetgeving³⁵ is vastgelegd dat scholen en ROC's alle jongeren bij de woongemeente moeten melden die voortijdig (dus zonder startkwalificatie) de school of opleiding verlaten en niet op een andere school of opleiding zijn ingeschreven. In tabel 7 worden de gegevens over het schooljaar 2004-2005 en 2005-2006 weergegeven.

Tabel 7: aantal meldingen RMC

schooljaar	Aantal Haaksbergse jongeren 18-23 jaar	Waarvan gemeld bij de RMC
2004-2005	1185	30
2005-2006	1170	37

Bron: afdeling onderwijs, gemeente Haaksbergen

Het is de taak van de RMC-medewerker om deze gemelde jongeren terug te geleiden naar school of opleiding, door te geleiden naar een traject- of leerwerkplaats of toe te leiden naar specifieke hulpverlening.

³² De jongeren dienen onvoldoende of geen inkomsten te hebben en zich beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt.

³³ Een jongere onder de 21 jaar, die thuiswoont, krijgt netto per maand € 207,55. Een alleenstaande jongere van 21, die zelfstandig woont, krijgt netto per maand € 600,60. Jongeren onder de 21 jaar, die zelfstandig wonen, hebben in principe geen recht op een hogere uitkering dan de thuiswonendennorm. In bijzondere gevallen kan de thuiswonendennorm aangevuld worden.

³⁴ Een startkwalificatie is behaald indien een jongere de school verlaat met een Havo of VWO-diploma of een MBO-diploma niveau 2.

³⁵ RMC staat voor: Regionale Meld- en Coördinatiefunctie zie hoofdstuk 1.2.7 leerplichtwet/RMC-wet

Als “regisseur” van de activiteiten op het gebied van het terugdringen van zowel *jeugdwerkeloosheid* (Wet Werk en Bijstand) als *voortijdig schoolverlaten* (RMC-wet) hebben wij, met ketenpartners CWI, werkgevers en onderwijsinstellingen, een specifieke verantwoordelijkheid. Door middel van een gezamenlijke aanpak en visie worden de beste resultaten bereikt.

Beleidsvoornemen VI:

De Haaksbergse jongeren moeten voldoende bagage hebben (in ieder geval een startkwalificatie) om optimaal deel te kunnen nemen aan de arbeidsmarkt. Om dit te bereiken willen we samenhang aanbrengen in alle maatregelen die gericht zijn op het bestrijden van de jeugdwerkeloosheid en voortijdig schoolverlaten.

Kortom, onze visie is dat elke jongere tot 23 jaar:

- een opleiding volgt op zijn/haar niveau of;
- betaald werk verricht (eventueel met scholing voor een beroepskwalificatie) of;
- actief is in een leerwerktraject of;
- deelneemt aan een activerings- of zorgtraject.

De eerste prioriteit is (terug) naar school en het behalen van een startkwalificatie. De verantwoordelijkheid voor de keuzes liggen bij de jongere zelf.

De volgende actiepunten worden genomen om jongeren goed voorbereid hun weg te laten vinden naar de arbeidsmarkt

3.6.1 Effectieve aanpak schoolverzuim

Ongeoorloofd schoolverzuim is in veel gevallen een signaal voor problemen. Melding van dit verzuim bij de leerplichtambtenaar van de gemeente kan ertoe bijdragen dat voortijdig schoolverlaten wordt voorkomen. Uit de casussen die ingebracht worden bij de netwerkstructuren 12- en 12+ blijkt dat scholen (soms) pas in een later stadium melding maken van verzuim bij de leerplichtambtenaar. Met de scholen dienen goede afspraken gemaakt te worden over het moment waarop ongeoorloofd verzuim dient te worden gemeld. Melding bij leerplicht leidt ertoe dat de achtergrond van het verzuim wordt onderzocht en dat afhankelijk van die achtergrond wordt bemiddeld om een problematische situatie op te lossen, doorverwezen wordt naar hulpverlening, of een proces-verbaal wordt opgemaakt.

Actiepunt 25: sluitende melding van ongeoorloofd verzuim

Regierol gemeente: faciliterende, coördinerende en initiërende rol

Specifiek doel	Daling van (de duur van) ongeoorloofd verzuim.
Meetbaar	- in de educatieve agenda (evt. in convenant) een sluitende melding van ongeoorloofd verzuim afspreken; - daling van de duur van het ongeoorloofd verzuim; - beschrijving jaarlijkse leerplichtverslag.
Acceptabel	In onderling overleg (scholen en de gemeente) zullen afspraken gemaakt worden.
Realistisch	De doelstelling is haalbaar o.v.b. van voldoende ambtelijke capaciteit (zie actiepunt 3.6.3).
Tijdgebonden	Periode 2007 – 2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente / leerplicht	Basisscholen en speciale basisscholen (waar Haaksbergse leerlingen naar toe gaan) Scholen voor speciaal onderwijs Scholen voor v.o. (waar Haaksbergse leerlingen naar toe gaan)	2007 - 2011	€ 15.000,--, structureel vanaf 2008 (tevens ten behoeve van behalen van startkwalificatie)

3.6.2 Tegengaan van voortijdig schoolverlaten / behalen startkwalificatie³⁶

Een passende opleiding biedt jongeren de beste uitgangspositie voor het opgroeien tot zelfstandige en zelfredzame volwassenen. Om dit te bereiken moet voortijdig schoolverlaten worden tegen gegaan. Van voortijdig schoolverlaten is sprake wanneer een jongere in de leeftijd tot 23 jaar, zonder een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt, het onderwijs verlaat. Als jongeren hun opleiding afbreken zonder een startkwalificatie behaald te hebben, zijn hun kansen op de arbeidsmarkt, met name op de lange termijn, beperkt. Onderwijsachterstand kan leiden tot voortijdig schoolverlaten en moet daarom in een zo vroeg mogelijk stadium gesignaleerd en bestreden worden.

Het tegengaan van voortijdig schoolverlaten is niet alleen een taak van het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Ouders zijn als eerste verantwoordelijk voor het waar nodig ondersteunen van hun kinderen tijdens hun schoolloopbaan. Wanneer zij hiertoe onvoldoende is staat blijken te zijn, moet dit gesignaleerd worden. Basisvoorzieningen als het consultatiebureau, de peuterspeelzaal, kinderopvang en het basisonderwijs hebben hierin een belangrijke taak die ertoe moeten leiden dat kinderen met problemen adequaat worden ondersteund in hun verdere ontwikkeling. Ook de ondersteuning van ouders om hun verantwoordelijkheid in deze (weer) te kunnen oppakken is van groot belang. Voorzieningen voor voor- en vroegschoolse educatie, opvoedingsondersteuning, schoolgericht maatschappelijk werk en dagarrangementen zijn instrumenten die de verschillende vormen van ondersteuning kunnen bieden.

De school is voor het tegengaan van voortijdig schoolverlaten de belangrijkste organisatie en min of meer hoofdaannemer van deze problematiek. Wij zullen als gemeente de school aanspreken op deze verantwoordelijkheid en omgekeerd mag de school de gemeente en de andere partners in de keten aanspreken op hun verantwoordelijkheid en bijdrage. Om de bijdrage van de gemeente te vergroten willen we de rol van de RMC uitbreiden.

RMC-functie

Haaksbergen valt (samen met een aantal andere gemeentes) voor de RMC-functie onder de centrumgemeente Enschede. De gemeente Enschede ontvangt jaarlijks als centrumgemeente geoormerkte gelden van het ministerie van CFI voor de RMC en verdeelt deze volgens een vastgestelde verdeelsleutel (op basis van het aantal volwassen inwoners, hun opleidingsniveau en hun etnische achtergrond) over de verschillende gemeentes.

De gemeente Haaksbergen kan deze gelden inzetten voor eigen beleid. Vanwege beperkingen in de ambtelijke capaciteit blijft de RMC-functie voorsnog beperkt tot het registreren van de meldingen van voortijdig schoolverlaten en het participeren in de netwerkstructuur 12+. Het is echter noodzakelijk dat het RMC meer wordt dan een registratiepunt voor voortijdig schoolverlaters. Ideaal gezien moet het RMC een schakelfunctie gaan vervullen tussen onderwijs, arbeidsmarkt en zorg.

³⁶ Mede gebaseerd op de Enschede jeugdagenda 2004-2009, januari 2004

Om een sluitende melding van voortijdig schoolverlaten tot stand te brengen zullen contacten met het onderwijs, het CWI en de afdeling werk en burgerzaken geïntensiveerd dienen te worden. De gemeente Haaksbergen werkt samen met het CWI-Enschede. De gemeente Enschede heeft geïnvesteerd in lokale samenwerking via een jongerenloket. Een jongere heeft dan te maken met één plek waar alle dienstverlening rondom onderwijs, werk en inkomen is georganiseerd. Het jongerenloket wordt onderdeel van het CWI-werkplein waar RMC-trajectbegeleiders en leerplichtambtenaren van de gemeente Enschede, consultants sociale zaken, het CWI, het UWV en het ROC van Twente bij elkaar zijn gebracht. Elke jongere krijgt vanaf de intake één casemanager voor zijn/haar begeleiding gedurende het gehele traject. De gemeente Haaksbergen zal beleid moeten ontwikkelen of zij in dit plein willen participeren of dat zij de dienstverlening in Haaksbergen wil blijven aanbieden.

Alle (nieuw) aangemelde voortijdig schoolverlaters dienen gescreend te worden om uit te vinden voor wie **trajectbegeleiding** nodig is. Trajectbegeleiders zorgen ervoor dat voortijdig schoolverlaters een bestaand, voor hen passend, traject gaan doorlopen (een traject gericht op terugkeer naar school en/of aanvaarding van werk, en/of een zorgtraject). Er dient onderzocht te worden waar de trajectbegeleiding neergelegd kan worden. De volgende mogelijkheden zijn er:

- de RMC-medewerker en/of
- de consultants van werk en burgerzaken (mede omdat het aantal uitkeringsgerechtigden afneemt) en/of
- uitbesteding aan de gemeente Enschede.

De keuze hangt nauw samen met de vraag of de gemeente Haaksbergen in het jongerenloket wil participeren.

Actiepunt 26: het behalen van een startkwalificatie

Regierol gemeente: faciliterende, coördinerende en initiërende rol

Specifiek doel	Elke jongere behaalt een startkwalificatie.
Meetbaar	- plan van aanpak schrijven voor voortijdig schoolverlaten, waarin ingegaan wordt op intake en (traject-)begeleiding van voortijdig schoolverlaters en/of uitbesteding trajectbegeleiding aan het jongerenloket Enschede; - het aantal 18-23 jarigen dat geen startkwalificatie heeft en dat niet meer staat ingeschreven voor onderwijs of opleiding, moet aan het eind van het schooljaar 2010-2011 zijn verminderd met 25% ten opzichte van het schooljaar 2004-2005; - iedere werkloze jongere zonder startkwalificatie is binnen een half jaar weer aan de slag of zit op school, zodat langdurige werkloosheid wordt voorkomen.
Acceptabel	Speerpunt landelijk beleid. Past in de Lissabon-doelstelling die de Europese Raad in 2000 heeft vastgesteld en door het Kabinet is onderschreven. De doelstelling houdt in dat Europa in 2010 tot de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld gaat behoren. Een van de belangrijke initiatieven is de aanpak van het voortijdig schoolverlaten, waarmee ook een bijdrage wordt geleverd aan de bestrijding van de jeugdwerkloosheid.
Realistisch	100% voorkomen van voortijdig schoolverlaten is niet mogelijk en is afhankelijk van de medewerking van de jongere. De verantwoordelijkheid voor het behalen van een startkwalificatie ligt uiteindelijk bij de jongere zelf.
Tijdgebonden	Periode 2007 – 2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente Welzijn en Werk en Burgerzaken	Het Assink Lyceum ROC van Twente Graafschap College Gemeente Enschede CWI UWV	2007 – 2011	De structurele RMC-gelden van ministerie van CFI (€ 20.000,00 in 2006) zijn wellicht onvoldoende om alle daarvoor in aanmerking komende jongeren een traject aan te bieden.
Notitie voortijdig schoolverlaten		2007	€ 15.000,--, structureel vanaf 2008 (zie actiepunt 25).

3.6.3 Uitbreiding ambtelijke capaciteit leerplicht/RMC

In de gemeente Haaksbergen zijn twee leerplichtambtenaren werkzaam voor ongeveer zes uur per week (300 uren op jaarbasis). Op grond van de Wet RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie) is één leerplichtambtenaar tevens belast met het voorkomen en terugdringen van het voortijdig schoolverlaten. Deze formatieomvang is veel lager dan de door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Landelijke Vereniging van Leerplichtambtenaren (LVLA) geadviseerde formatie³⁷. Dit betekent dat de huidige formatieomvang net genoeg is om de administratie van de leerplichtige leerlingen bij te houden. Het is daarom steeds woekeren met de beschikbare tijd en het stellen van prioriteiten. De leerplichtwerkzaamheden beperken zich dan ook tot het afhandelen van het gemelde schoolverzuim, het behandelen van de verzoeken om vrijstelling en ontheffing van de leerplicht, het registreren van de niet-leerplichtige voortijdig schoolverlaters en het bijwonen en voorzitten c.q. notuleren van de vergaderingen van de netwerken 12- en 12+.

Achterwege blijven helaas een actieve controle op absoluut verzuim³⁸, een actief leerplichtbeleid en voorlichting aan ouders/scholen en een *verplichte* begeleiding en doorverwijzing van niet leerplichtige voortijdig schoolverlaters (een van de RMC-taken). Gevolg daarvan is dat niet wordt gecontroleerd of alle leerplichtigen ook daadwerkelijk bij een school of instelling zijn ingeschreven en dat voortijdige schoolverlaters niet ondersteund worden bij het behalen van een voldoende diploma. Wij willen dan ook voorstellen dat de formatie van de leerplichtambtenaren/RMC-functionaris wordt uitgebreid. De uren zullen met name ingezet worden voor het uitvoeren van een actief leerplichtbeleid. De verwachting is dat de trajectbegeleiding bij de consulenten van werk- en burgerzaken neergelegd kan worden.

³⁷ Voor de leerlingenadministratie (dus niet de overige leerplichtwerkzaamheden) geeft de VNG als richtlijn 1,5 uur per week per 1000 leerplichtigen en 3 minuten per jaar voor elke niet-leerplichtige jongeren van 18 t/m 22 jaar. De gemeente Haaksbergen heeft in het schooljaar bijna 4000 leerplichtigen en 1130 jongeren in de leeftijd 18 t/m 22 jaar. Dit komt, op basis van de VNG richtlijnen, op een formatie-omvang van: (4 x 1,5 uur = 6 uur * 46 weken =) 276 uur per jaar + (1130 x 3 minuten = 3390 minuten per jaar =) 56 uur per jaar = totaal 332 uren op jaarbasis.

De LVLA gaat voor de totale leerplichtfunctie (leerlingenadministratie, afhandelen van verzuim en vrijstellingsverzoeken en RMC-taken) uit van één fulltime leerplichtambtenaar per 5000 leerplichtigen. Dit zou voor Haaksbergen betekenen 0,8 ft.

³⁸ Wanneer een (partieel) leerplichtige in het geheel niet bij een school of onderwijsinstelling staat ingeschreven is er sprake van absoluut verzuim.

Actiepunt 27: uitbreiding van formatie leerplicht/RMC*Regierol gemeente: faciliterende, coördinerende en initiërende rol*

Specifiek doel	Uitbreiding van de formatie leerplicht/RMC zodat een actief leerplichtbeleid en voortijdig schoolverlatenbeleid uitgevoerd kan worden.
Meetbaar	- Uren uitbreiding; - Constateren van absoluut verzuim; - Contacten met scholen voor basis- en voortgezet onderwijs over het leerplichtbeleid, de verlofrichtlijnen en het tijdig aanleveren van leerlingengegevens.
Acceptabel	Er wordt momenteel niet voldaan aan de verplichte begeleiding van voortijdig schoolverlaten.
Realistisch	Een actief beleid op leerplicht en voortijdig schoolverlaten is alleen haalbaar wanneer er voldoende formatie voor Leerplicht/RMC beschikbaar is.
Tijdgebonden	Periode 2007 – 2011.

Trekker	Betrokkenen	Planning	Financiële consequenties
Gemeente / Leerplicht	Basisscholen en speciale basisscholen Scholen voor speciaal onderwijs Scholen voor v.o. ROC van Twente GraafschapCollege	2007-2011	Er zijn nu geen financiële middelen beschikbaar voor uitbreiding van de formatie voor Leerplicht/RMC € 15.000,- voor uitbreiding leerplicht/RMC, structureel vanaf 2008 (zie actiepunten 25 en 26).

3.7 GEMEENTELIJKE REGIE**3.7.1 Afspraken met ketenpartners**

Er zijn vele instellingen die activiteiten verrichten op het gebied van de jeugd. Met een aantal daarvan heeft de gemeente een rechtstreekse subsidierelatie. Met andere niet. Voor wat betreft de instellingen waar de gemeente een subsidierelatie mee heeft en die een bijdrage kunnen leveren aan het bereiken van de doelstelling en de actiepunten in deze nota, wordt bekeken of er aanpassingen in de subsidievoorwaarden noodzakelijk zijn en of contractafspraken herzien dienen te worden (zie ook Bos-impuls projectplan).

3.7.2 Tweejaarlijkse evaluatie van de actiepunten

Evalueren en monitoren zijn belangrijk om de effecten van het gevoerde beleid te meten en indien nodig bij te stellen. De bovengenoemde actiepunten zullen daarom tweejaarlijks geëvalueerd worden.

4 FINANCIEN

Structurele gelden

Voor het onderwijsbeleid is een bedrag van **€ 238.000**, in de gemeentebegroting opgenomen, namelijk:

€ 24.000,00	facilitering MT-DOBO
€ 42.000,00	subsidie SMD t.b.v. schoolgericht maatschappelijk werk
€ 12.000,00	MRT
€ 80.000,00	Schoolbegeleiding
<u>€ 80.000,00</u>	<u>Schoollogopedie</u>
€ 238.000,00	

De gemeente Haaksbergen heeft in haar gemeentebegroting voor het beleidsterrein jeugdbeleid structureel een bedrag van **€ 38.246,-** beschikbaar. Deze gelden werden ingezet voor het geven van subsidies en het uitvoering geven aan de actiepunten uit de nota integraal preventief jeugdbeleid. Daarnaast was een flexibel budget beschikbaar. Binnen deze gelden is de subsidiëring van het jongerenwerk bij stichting 't Iemenschuur niet meegenomen. Deze gelden zijn terug te vinden in de gemeentebegroting onder "sociaal cultureel werk".

In de kadernota 2006 is vanaf het jaar 2007 structureel **€ 20.000,-** opgenomen voor het invoeren van straathoekwerk.

Gelden voor uitvoering collegeprogramma

Voor uitvoering van het collegeprogramma 2006-2010 heeft het College besloten om **€ 80.000,-** vanaf 2008 te begroten voor uitvoering van de actiepunten in *de nota integrale visie jeugd – onderwijs – jeugdgezondheidszorg*. Daarnaast is vanaf 2007 **€ 15.000** beschikbaar voor uitbreiding van de ambtelijke capaciteit ter uitvoering van de RMC en leerplicht. Deze gelden zijn structureel.

Projectgelden

Voor het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid is voor de periode 1-8-2006 tot 1-8-2010 is jaarlijks een bedrag beschikbaar van het Rijk van **€ 101.000,-** (doeluitkering).

De gemeente heeft een subsidie van de Provincie ontvangen voor het aantrekken van een procesmanager voor het tweede half jaar 2006 en voor 2007. De subsidie bedraagt € 19.694,-. Tevens zijn er projectgelden beschikbaar vanuit de BOS-impuls. De gemeente Haaksbergen ontvangt maximaal € 200.000,- over de periode 1-1-2007 tot 1-1-2011. Dit is **€ 50.000,-** per jaar.

Daarnaast zijn er twee subsidies aangevraagd voor het multifunctioneel inzetten van sport- en speelterreinen, die door het ministerie van OcnW overigens beiden zijn afgewezen.

Planning en financiële consequenties

De actiepunten die in de voorgaande paragrafen zijn genoemd zijn in bijgevoegd schema in tijd uitgezet. Daarnaast worden de kosten per actiepunt en de dekking hiervan weergegeven en wordt de verantwoordelijke voor het actiepunt weergegeven. De cijfers in bijgaand overzicht corresponderen met de actiepunten uit de voorgaande paragrafen.

Actiepunten en financiële consequenties

Actiepunt	Trekker	Planning	2007	2008	2009	2010	2011
JEUGD EN ONDERWIJS							
1 Inhoudelijk kwalitatief goed onderwijs/facilitering MT-DOBO	Gem./onderwijs	vanaf 2007	€ 24.000,00	€ 24.000,00	€ 24.000,00	€ 24.000,00	€ 24.000,00
2 Integraal huisvestingsplan accent op dagarrangementen	Gemeente	2006-2015	€ 110.000,00	€ 110.000,00	€ 110.000,00	€ 110.000,00	€ 110.000,00
3 ZAT rond scholen en schoolgericht maatsch. werk	Gem./onderwijs	vanaf 2007	€ 90.000,00	€ 25.000,00 € 90.000,00	€ 25.000,00 € 90.000,00	€ 25.000,00 € 90.000,00	€ 25.000,00 € 90.000,00
4 Opstellen lokale educatieve agenda	Gemeente	vanaf 2007	**	**	**	**	**
A * Beleidsnotitie onderwijsachterstanden	Gemeente	vanaf 2007	**	**	**	**	**
B * Voor en vroegschoolse educatie	Gemeente	vanaf 2007	€ 61.000,00	€ 61.000,00	€ 61.000,00	€ 61.000,00	€ 61.000,00
C * Schoolbegeleiding	Gemeente	vanaf 2007	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00
D * Motorisch Remedial Teaching	Gemeente	vanaf 2007	€ 12.000,00	€ 12.000,00	€ 12.000,00	€ 12.000,00	€ 12.000,00
E * Vakdocenten bewegingsonderwijs basisscholen	Onderwijs	vanaf 2007	**	**	**	**	**
F * Schoollogopedie	Gemeente	vanaf 2007	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00	€ 80.000,00
JEUGD EN OPVANG							
5 Ontwikkelen van dagarrangementen 0 - 12 jarigen	Gemeente	vanaf 2008	voorbereiding	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
6 Ontwikkelen van dagarrangementen 12 - 18 jarigen	Gemeente	vanaf 2008	voorbereiding	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
JEUGD EN ZORG							
7 Invulling taken JGZ en SMD i.h.k.v. 5 gem.functies	Gemeente	vanaf 2007	**	**	**	**	**
8 Implementeren van een effectief signaleringssysteem	Gemeente	vanaf 2008	**	**	**	**	**
9 Uitvoeren actieprogramma jeugdbeleid - jeugdzorg	Gemeente	vanaf 2006	pm	pm	**	**	**
10 Structurele continuering van externe procesmanager	Gemeente	vanaf 2007	€ 13.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00
11 Opzetten netwerkstructuur volwassenen	Gemeente	vanaf 2006	**	**	**	**	**
12 Integrale werkwijze huiselijk geweld	Gemeente	voorbereiding	pm	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00

JONG EN DYNAMISCH

Integrale nota jeugd – onderwijs – jeugdgezondheidszorg, 2007 - 2011

Actiepunt	Trekker	Planning	2007	2008	2009	2010	2011
JEUGD EN PREVENTIE							
13 Integrale aanpak rond alcohol en drugs	Gemeente	2007-2010	€ 9.000,00 BOS-impuls	€ 9.000,00 BOS-impuls	€ 9.000,00 BOS-impuls	€ 9.000,00 BOS-impuls	€ 9.000,00
14 Gezonde en actieve leefstijl	Gemeente	2007-2010	BOS-impuls	BOS-impuls	BOS-impuls	BOS-impuls	
15 Voorkomen en verminderen van schulden	Gemeente	vanaf 2008	**	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00
16 Veilig en verantwoord internetten	Gemeente	vanaf 2008	**	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00
17 Afstemming en samenwerking rond jeugdoverlast	Gemeente	start 2007	**	**	**	**	**
18 Instellen algemeen meldpunt overlast	Gemeente	start 2007	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00
JEUGD EN VRIJE TIJD							
19 Jongerenwerk gericht op ontplooiing en activering	Gem./St. 't Iemen.	vanaf 2008		€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00
20 Jongerenwerk in Buurse	Gem./St. 't Iemen.	vanaf 2007	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00
21 Opstellen notitie speelvoorzieningen	Gemeente	2007	pm	pm	pm	pm	pm
22 (Her)invoeren straathoekwerk	Gemeente		€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00
23 Continuering jongvolwassenenwerk	Gem./St. 't Iemen		€ 65.000,00	€ 65.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00
24 Vergroten participatie van de jeugd	Gemeente	vanaf 2007	BOS-impuls	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00
JEUGD EN ARBEIDSMARKT							
25 Sluitende melding van ongeoorloofd verzuim	Gemeente	2007	**	**	**	**	**
26 Notitie voortijdig schoolverlaten	Gemeente	2007	**	**	**	**	**
27 Uitbreiding van formatie leerplicht/RMC	Gemeente	vanaf 2007	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00
Structureel in gemeentebegroting							
Flexibel jeugdbudget	Gemeente	2007-2011	€ 12.746,00	€ 12.746,00	€ 12.746,00	€ 12.746,00	€ 12.746,00
Subsidies (verordening)	Gemeente	2007-2011	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00
Totaal			€ 608.246,00	€ 675.246,00	€ 685.246,00	€ 685.246,00	€ 685.246,00

JONG EN DYNAMISCH

Integrale nota jeugd – onderwijs – jeugdgezondheidszorg, 2007 - 2011

<i>Dekking:</i>							
Beschikbare middelen collegeprogramma			€ 15.000,00	€ 95.000,00	€ 95.000,00	€ 95.000,00	€ 95.000,00
Beschikbare middelen gemeentebegroting onderwijs			€ 238.000,00	€ 238.000,00	€ 238.000,00	€ 238.000,00	€ 238.000,00
Integraal Huisvestingsplan			€ 110.000,00	€ 110.000,00	€ 110.000,00	€ 110.000,00	€ 110.000,00
WSNS-gelden			€ 8.000,00	€ 8.000,00	€ 8.000,00	€ 8.000,00	€ 8.000,00
Beschikbare projectmiddelen (m.u.v. BOS-impuls)			€ 114.000,00	€ 101.000,00	€ 101.000,00	€ 101.000,00	€ 101.000,00
Beschikbare middelen gemeentebegroting jeugdbeleid			€ 38.246,00	€ 38.246,00	€ 38.246,00	€ 38.246,00	€ 38.246,00
Kadernota 2007(straathoekwerk)			€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00
pilot jongvolwassenonderkomen			€ 65.000,00	€ 65.000,00			
Tekort (kadernota 2008)			€ 0,00	€ 0,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00
<i>Totaal</i>			€ 608.246,00	€ 675.246,00	€ 610.246,00	€ 610.246,00	€ 610.246,00

Bijlagen

BIJLAGEN

1. Samenvatting van het sturingsadvies “koersen op het kind”, Operatie JONG	73
2. Convenant “van afstemmen naar samenwerken 2005 tot en met 2008”	77
3. Coalitieprogramma 2006-2010, raakvlakken jeugdbeleid	81
4. Huidige gemeentelijke beleid in relatie tot integrale onderwijs- en jeugdbeleid	82
5. Overzicht van het aantal jongens en meisjes per leeftijdsgroep en wijk in Haaksbergen ...	89
6. Schoolgericht maatschappelijk werk en de rol van interne begeleiders	91
7. Algemene beleidsonderwerpen voor de educatieve agenda	92
8. Functieomschrijving van procesmanager	93
9. Notitie netwerkstructuur volwassenen	94
10. Resultaten EMOVO-onderzoek van de GGD m.b.t. het gebruik van genotmiddelen	98
11. Schooladoptieplan “van schooladoptieagent naar contactagent”	99
12. Uitwerking activiteiten/arrangementen i.h.k.v. de BOS-impuls	102
13. Toelichting op de activiteiten die worden genoemd in de arrangementen	106
14. Beschrijving van de aanpak van jongeren op straat	113

1. Samenvatting van het sturingsadvies “koersen op het kind”, Operatie JONG

Samenvatting

Het sturingsadvies laat zich samenvatten in 25 aanbevelingen over de toekomstige inrichting van het jeugdbeleid, op uitvoerend en bestuurlijk niveau.

1. In het jeugdbeleid dienen de behoeften van het kind centraal te staan.
 - De uitvoering van het jeugdbeleid volgt de levensloop van het kind en sluit aan op de leefwereld van het kind.
 - In de uitvoering wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen vrijwillige en gedwongen hulp.
 - De bestuurlijke verantwoordelijkheden worden zo dicht mogelijk bij het kind en de ouders belegd.
2. Een efficiënt en effectief jeugdbeleid moeten voldoen aan de volgende uitgangspunten:
 - Bundeling van taken
 - Vereenvoudigde aansturing jeugdbeleid
 - Instrumenten afgestemd op resultaatsturing
 - Horizontalisering van verantwoording
 - Optimale besteding van financiële middelen.
3. De inrichting van het jeugdbeleid moet worden vernieuwd, zodat de huidige problemen in het jeugdbeleid beter aangepakt en opgelost kunnen worden.
 - Ga de versnippering van taken tegen door deze te bundelen en deze door minder organisaties te laten uitvoeren.
 - Verminder de bestuurlijke drukte binnen het jeugdbeleid door bij zo min mogelijk bestuurslagen verantwoordelijkheden neer te leggen.
 - Verminder de bureaucratische lasten in registratie en verantwoording en maak zo veel mogelijk middelen vrij voor de uitvoering van het beleid.
 - Biedt meer ruimte om beschikbare middelen in te zetten daar waar problemen het grootst zijn.
4. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Aanvullend heeft de overheid de volgende taken:
 - De overheid biedt algemene ondersteuning aan alle kinderen en ouders.
 - De overheid geeft specifieke ondersteuning op het moment dat kinderen extra steun nodig hebben in hun ontwikkeling of ouders bij de opvoeding.
 - De overheid grijpt in door het gezag van ouders (gedeeltelijk) over te nemen in situaties waarin kinderen in hun ontwikkeling worden bedreigd.

5. Overheidstaken moeten worden geordend op basis van de levensloop van het kind. Dit leidt tot een indeling van overheidstaken in de volgende clusters:
 - Opvang, educatie en werk
 - Opvoeding en bescherming
 - Gezondheidszorg
 - Veiligheid
 - Vrije tijd.
6. De overheid moet onderscheid maken in algemene, preventieve en specialistische taken.
 - Algemene en preventieve taken moeten voor alle kinderen en ouders in de directe leefomgeving beschikbaar zijn.
 - Specialistische taken zijn alleen bedoeld voor kinderen en ouders met specifieke hulpvragen.
7. Gemeenten krijgen de opdracht om het stelsel van voorzieningen en instellingen zodanig te organiseren dat de taken gebundeld aan het kind en de ouders worden aangeboden.
De wijze waarop de precieze bundeling plaatsvindt is de verantwoordelijkheid van de gemeente.
8. Bundel de taken op het gebied van opvang, educatie, werk en vrije tijd in:
 - Brede buurtscholen, waarin voor-, buitenschoolse en vrijetijdsvoorzieningen zijn aangehaakt bij het primaire onderwijs.
 - Brede scholen voor voortgezet onderwijs waar overblijffaciliteiten en vrijetijdsvoorzieningen op het gebied van sport en cultuur worden aangeboden. Geef deze scholen tevens de coördinatie van de aanpak van het voortijdig schoolverlaten en een expliciete taak in de toeleiding naar de arbeidsmarkt en het voorkomen van jeugdwerkloosheid.
9. Bundel de taken op het gebied van opvoeding, preventieve gezondheidszorg en bescherming in:
 - Een laagdrempelig, eerstelijns centrum voor alle jeugdigen en ouders (een Centrum voor Jeugd en Gezin in de directe nabijheid) waar onder meer taken als opvoedingsondersteuning, jeugdgezondheidszorg, licht ambulante begeleiding en functies op het gebied van advies en melding kindermishandeling worden aangeboden.
 - Specialistische voorzieningen voor jeugdzorg op regionaal niveau.
 - Een regionale voorziening die uitvoering geeft aan de jeugdbescherming, samen met jeugdreclassering.
 - De Raad voor de Kinderbescherming die de taken van onderzoek, advies en toezicht op het gebied van jeugdbescherming en jeugdstrafrecht uitvoert.

10. Een sluitende signaleringsketen en afstemming van zorg moeten worden gerealiseerd door:
 - Het Centrum voor Jeugd en Gezin verantwoordelijk te maken voor het bijeenroepen van een flexibel casusoverleg als signalen over problemen van een kind daar aanleiding toe geven.
 - Betrokken instellingen te laten samenwerken in een externe zorgstructuur rond brede scholen die door het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt aangestuurd.
11. Het elektronisch kinddossier en de verwijzingsindex zijn essentiële hulpmiddelen voor een sluitende signaleringsketen. Alle gemeenten dienen deze hulpmiddelen te gebruiken.
12. De toeleiding naar specialistische voorzieningen moet jeugdigen en ouders zo min mogelijk belasten en zo kort mogelijk zijn. Dit vereist dat:
 - Indicatiestelling van onderwijs, jeugdzorg (incl. jeugd-ggz) en licht-verstandelijk gehandicaptenzorg geïntegreerd wordt.
 - Het Centrum voor Jeugd en Gezin verantwoordelijk is voor de toeleiding cq. de geïntegreerde indicatiestelling.
 - Het Centrum voor Jeugd en Gezin een warme overdracht naar de gespecialiseerde zorg en/of het speciaal onderwijs verzorgt.
13. Bundeling van uitvoerende taken op het gebied van veiligheid vereist dat:
 - In één organisatie op regionaal niveau de volgende taken zijn ondergebracht: de uitvoering van HALT en STOP; de uitvoering van de jeugdreclassering en de casusregie (zorgcoördinatie).
 - In deze voorziening ook de uitvoering van de jeugdbescherming is ondergebracht.
 - De Raad voor de Kinderbescherming de taken van onderzoek, advies en toezicht op het gebied van jeugdbescherming en jeugdstrafrecht uitvoert.
14. De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor kaderstelling ten aanzien van de overheidstaken op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en veiligheid. De sectorale aansturing en kaderstelling vanuit de rijksoverheid, voor zover het taken betreft die niet onder de verantwoordelijkheid van de minister Jeugd vallen, blijft een verantwoordelijkheid van de afzonderlijke vakministers.

De minister Jeugd is binnen het volgend kabinet eindverantwoordelijk voor het integrale jeugdbeleid en voor de invoering van het sturingsadvies.
15. De rijksoverheid is tevens verantwoordelijk voor specialistische taken. Dit betekent dat de provinciale overheid niet langer belast is met taken op het gebied van jeugdzorg.
16. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de algehele regie van het jeugdbeleid. Dat betreft zowel de algemene en preventieve taken als de verbanden met de specialistische taken. Deze verantwoordelijkheid berust bij voorkeur bij de wethouder Jeugd.

17. De Wet maatschappelijke ondersteuning kan als wettelijk kader worden gehanteerd voor de verankering van de nieuwe bestuurlijke verantwoordelijkheidsverdeling. Positieve prikkels voor gemeenten dienen effectief jeugdbeleid te stimuleren.
18. Op uitvoerend en beleidsniveau dienen de verwijsindex en het elektronisch kinddossier als instrumenten om informatie over jeugdigen te delen en te bundelen.
19. De effectiviteit van het jeugdbeleid moet op lokaal niveau in beeld worden gebracht aan de hand van een beperkte set indicatoren. De rijksoverheid stelt vanuit haar faciliterende rol de landelijke jeugdmonitor en databanken beschikbaar.
20. Instellingen dienen door gemeenten aangestuurd te worden op basis van informatie over bereik en effectiviteit van hun aanbod. Ook hier dient de rijksoverheid een faciliterende rol te vervullen door onderzoek te laten doen naar de effectiviteit van instrumenten, interventies en programma's en de kennis hierover aan instellingen en gemeenten ter beschikking te stellen.
21. De aansturing van instellingen door de wethouder Jeugd dient gericht te zijn op enerzijds de vergroting van het bereik en de effectiviteit en anderzijds het stimuleren van horizontale verantwoording binnen de instellingen.
22. De wethouder Jeugd legt aan de gemeenteraad verantwoording af over de effectiviteit van het gemeentelijke jeugdbeleid. De gemeenteraad maakt mede op basis van deze verantwoording een beoordeling en verbindt daaraan politieke gevolgen.
23. De landelijke overheid dient op grond van hun kaderstellende rol op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en veiligheid, sectoraal toezicht uit te oefenen op instellingen. Dit sectorale toezicht dient beperkt te worden, zodat de administratieve last voor instellingen vermindert. Het sectorale toezicht geschiedt onder verantwoordelijkheid van de betreffende drie vakministers.
24. De minister Jeugd is in de komende kabinetsperiode verantwoordelijk voor integraal toezicht op de mate waarin het jeugdbeleid van gemeenten effectief is.
25. Het integraal toezicht wordt uitgevoerd door het ITJ (Integraal Toezicht Jeugd). Het ITJ maakt daarbij onder meer gebruik van jeugdmonitoren en brengt verslag uit aan de gemeenteraden van de betreffende gemeente en de minister Jeugd.

2. Convenant “van afstemmen naar samenwerken 2005 tot en met 2008” tussen de provincie en gemeenten.

‘Van afstemmen naar samenwerken’

Convenant over de samenhang Jeugdbeleid-Jeugdzorg
in de periode 2005-2009

Tussen de gemeente Haaksbergen
en de provincie Overijssel

Burgemeester en wethouders, in deze vertegenwoordigd door de wethouder voor jeugdbeleid, mevrouw Wethouder Van Beek, daartoe gemachtigd door het College van B&W op 7 december 2004 en het college van GS in deze vertegenwoordigd door de gedeputeerde voor Zorg en Participatie, de heer G.J.H. Ranter, daartoe gemachtigd door de Commissaris van de Koningin op 23 november 2004, ter uitvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. ... 2004.

Kennisnemende van:

- De Beleidsnotitie ‘Van afstemmen naar samenwerken’ zoals besproken op 19 mei 2004 in het Bestuurlijk Overleg tussen de provincie Overijssel en de gemeenten;
- De Handreiking ‘Van afstemmen naar samenwerken’ zoals besproken op 19 mei 2004 in het Bestuurlijk Overleg tussen de provincie Overijssel en de gemeenten;
- Het verslag van het Bestuurlijk Overleg van 19 mei 2004 gehouden te Almelo;
- Het provinciaal Beleidskader Jeugdzorg Overijssel 2005-2008;
- Het gemeentelijk Jeugdbeleid, zoals vastgelegd in de nota integraal preventief jeugdbeleid gemeente Haaksbergen’;
- De lijst van thema's en onderwerpen, zoals verwoord in de bijlage, welke als input kunnen dienen voor het op te stellen Actieprogramma Jeugdbeleid-Jeugdzorg

Overwegende:

Dat er sprake is van reële knelpunten die zich voordoen in de inrichting, aard en omvang van het voorzieningenaanbod op het snijvlak van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het jeugdbeleid en van de provinciale verantwoordelijkheid voor het jeugdzorgbeleid.

Stellen vast:

- Dat wederzijdse afhankelijkheid van de provincie en gemeente in de aansluiting Jeugdbeleid-Jeugdzorg zodanig is, dat samenwerking tussen gemeente en provincie, waar het gaat om het realiseren van doelmatige uitvoering en kwalitatief goede dienstverlening, noodzakelijk is;
- Dat de provincie en gemeente gezamenlijk voor de opgave staan om, met behoud van ieders verantwoordelijkheid, vorm te geven aan een samenhangend Jeugd(zorg)beleid voor jeugd van 0 tot 18 jaar en jeugdigen tot 23 jaar waar het specifieke doelgroepen betreft;
- Dat in de Wet op de jeugdzorg en in het Bestuurlijk Overleg tussen het Rijk, het IPO en de VNG van 3 juni 2003, zoals weergegeven in de brief van de staatssecretaris van VWS van 18 juni 2003, op hoofdlijnen is vastgesteld wat de verantwoordelijkheden van gemeente, respectievelijk provincie zijn en dat deze hoofdlijnen, zoals hieronder weergegeven, als vertrekpunt dienen voor dit convenant;
- Dat de ontwikkelingen zoals de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de modernisering van de AWBZ, de inwerkingtreding van de Wet op de jeugdzorg, de invulling van de gemeentelijke functies geschakeld aan de Jeugdzorg en de eigen rol van onderwijsvoorzieningen kunnen vragen om tussentijdse bijstelling van de afspraken zoals vastgelegd in dit convenant.

Rekenen tot de verantwoordelijkheid van de gemeente:

- De inzet van algemene voorzieningen voor jeugdigen bij het vroegtijdig signaleren van problemen en het voorzien in niet-geïndiceerde jeugdzorg. De gemeente is op regioniveau verantwoordelijk voor de samenhang in het lokale jeugdbeleid. Daartoe worden de volgende functies gerekend:
 - Verstrekken van informatie aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien;
 - Signaleren van problemen door onder de (regie)verantwoordelijk van de gemeente functionerende voorliggende voorzieningen;
 - Toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden naar voorzieningen aan de hand van een 'sociale kaart' voor ouders, kinderen, jeugdigen en verwijzers;
 - Pedagogische hulp (advisering en kortdurende lichte hulpverlening), zoals maatschappelijk werk en coachen van jongeren;
 - Coördineren van zorg in het gezin op lokaal niveau.
- Het voeren van overleg met de provincie over de gemeentelijke inzet bij de aansluiting Jeugdbeleid-Jeugdzorg.

Rekenen tot de verantwoordelijkheid van de provincie:

- Zorgen dat cliënten die duurzaam verblijven in de provincie Overijssel hun aanspraak op geïndiceerde Jeugdhulpverlening tot gelding kunnen brengen;
- Zorgdragen voor afstemming van het aanbod van geïndiceerde Jeugdzorg (Jeugdhulpverlening, Geestelijke Gezondheidszorg voor jeugdigen, Licht-gehandicaptenzorg voor jeugdigen en Justitiële Jeugdinrichtingen) in Overijssel op de vraag in Overijssel;
- Subsidiëren van één Bureau Jeugdzorg dat in stand wordt gehouden door een stichting conform de ontwerp Wet op de jeugdzorg;

Door het Bureau Jeugdzorg worden onder meer de volgende functies geschakeld aan het lokale Jeugdbeleid uitgevoerd;

Aansluitingstaken:

- Het geven van advies aan, het bijdragen aan de deskundigheidsbevordering van en het onderhouden van contacten met algemene voorzieningen voor jeugdigen, waaronder in elk geval het onderwijs. Dit moet als doel hebben:
 - Het versterken van die algemene voorzieningen voor jeugdigen;
 - Het bevorderen van vroegtijdige signalering door deze voorzieningen van problemen bij jeugdigen die tot geïndiceerde jeugdzorg zouden kunnen leiden;
- De provincie bepaalt de omvang van de aansluitingstaken.

Daarnaast voert het Bureau Jeugdzorg de volgende taken uit (die niet tot aansluitingstaken behoren):

- Lichtambulante hulp, in uitzonderingssituaties vanuit klantvriendelijkheid tot een maximum van gemiddeld 5 gesprekken binnen 6 maanden;
- Indicatie voor en toeleiding naar Jeugdzorg, Jeugd-GGZ, Justitiële Jeugdzorg;
- Casemanagement van cliënten welke door het Bureau Jeugdzorg geïndiceerd zijn;
- Vaststellen of gezinscoaching in het kader van het zorgaanbod op indicatie, in geval van ernstige opgroei- en opvoedproblematiek nodig is.
- Het voeren van overleg met een gemeente alvorens toestemming te geven aan het Bureau Jeugdzorg om andere dan de wettelijke taken uit te oefenen binnen die gemeente;
- Het voeren van overleg met de gemeenten over de inzet van de aansluitingstaken en (niet-geïndiceerde) ambulante zorg van het Bureau Jeugdzorg;
- Opstellen van een provinciaal Beleidskader respectievelijk uitvoeringsprogramma Jeugdzorg, waarin onder meer de aansluiting met het gemeentelijk lokale Jeugdbeleid geformuleerd is en het voeren van overleg met de gemeenten hierover;
- Inzetten van steunfuncties voor de ondersteuning van het lokaal Jeugdbeleid;
- Zorgdragen voor een evenwichtige spreiding van de toegang tot de Jeugdzorg en het aanbod van Jeugdzorg, waarbij recht wordt gedaan aan de ongelijke spreiding van de problematiek van jeugdigen en ouders over de gemeenten.

Besluiten om als ambities van dit convenant vast te leggen:

- Een voor de cliënt toegankelijk, transparant en samenhangend stelsel van zorg voor de jeugd te realiseren, dat voldoet aan nader vast te stellen eisen wat betreft doelmatigheid en efficiency en beantwoordt aan eisen ten aanzien van de kwaliteit van de dienstverlening;
- Samen te werken waar het gaat om het voorkomen dan wel terugdringen van wachtlijsten en wachttijden;
- Samen te werken waar het gaat om het stimuleren van innovatie en daartoe een innovatieagenda op te stellen en te onderhouden;
- Gemeentelijke functies geschakeld aan de Jeugdzorg te expliciteren, provinciale taken geschakeld aan het lokale Jeugdbeleid te expliciteren en beiden met elkaar in relatie te brengen;

- Optimale afstemming en samenwerking in de aansluiting Jeugdbeleid-Jeugdzorg te realiseren, gegeven de situatie dat:
 - De op landelijk niveau overeengekomen gemeentelijke functies niet wettelijk verankerd en budgettair geaccepteerd zijn;
 - De provincie afhankelijk is van de beperkte en geoormerkte rijksmiddelen;
- De aan budgettaire beperkingen gerelateerde knelpunten aan het Rijk voor te leggen;
- Dat de inwerkingtreding van de Wet op de jeugdzorg, de introductie van gemeentelijke taken geschakeld aan de Jeugdzorg en de (komende) Wet Maatschappelijke Ondersteuning in onderlinge samenwerking wordt uitgevoerd.

Besluiten om:

- Een Actieprogramma Jeugdbeleid-Jeugdzorg op te stellen, waarin per thema en onderwerp nadere resultaatafspraken worden gemaakt;
- Dit actieprogramma ten minste één keer per jaar te actualiseren;
- In het Actieprogramma aandacht te geven aan de thema's zoals vastgesteld op 19 mei zijnde:
 - Informatie aan jeugd en ouders;
 - Consultatie en deskundigheidsbevordering;
 - Ketensamenwerking;
 - Vraag en aanbodverhoudingen;
 - Kwaliteitsbeleid;
 - Inrichting infrastructuur;
 - Innovatie;
 - Overige onderwerpen;
- Een eerste Actieprogramma zo spoedig mogelijk vast te stellen, maar uiterlijk op 30 juni 2005;
- Het tot stand komen van, de actualisatie van en de bewaking van de voortgang van het actieprogramma te agenderen in de reguliere Ambtelijke en Bestuurlijke Overlegstructuren;
- Zich ten minste één keer per jaar gezamenlijk te laten informeren over de voortgang en uitvoeringsknelpunten;
- Indien nodig het Actieprogramma bij te stellen;
- Uiterlijk mei 2008 een besluit te nemen over verlenging van het Convenant.

Inwerkingtreding en Beëindiging

Dit convenant treedt in werking op het moment van ondertekening van dit convenant, en heeft een looptijd tot 31 december 2008. Het convenant kan worden beëindigd wanneer één der ondertekenaars drie maanden voordat het convenant afloopt gemotiveerd aangeeft het te willen beëindigen en hierover overleg heeft gevoerd met de andere partij.

Aldus opgemaakt in tweevoud en vastgesteld op 9 december 2004

Namens het College van Gedeputeerde
Staten van de Provincie Overijssel,

Namens het College van Burgemeester
en Wethouders van de gemeente Haaksbergen

G.J.H. Ranter
Gedeputeerde

M. van Beek
Wethouder

3. Coalitieprogramma 2006-2010, raakvlakken jeugdbeleid

Coalitieprogramma 2006-2010

Onderwijs

- Er wordt een brede en integrale visie op lokaal onderwijsbeleid, gekoppeld aan jeugdbeleid, jeugdzorg en jeugdgezondheidszorg ontwikkeld. De aandachtspunten op het gebied van onderwijs zijn onder meer: voor- en vroegschoolse educatie, behoud en versterking van zoveel mogelijk vormen van voortgezet onderwijs, ondersteunen van de verdere ontwikkeling van het ict-netwerk, alsmede de ontwikkeling en/of ondersteuning van plaatselijke educatieve projecten voor leerlingen;
- Voor de middellange en lange termijn wordt een integraal onderwijshuisvestingsplan ontwikkeld;
- Er wordt een nieuwe basisschool gerealiseerd in de Wissinkbrink. Fietsvriendelijke, verkeersveilige toegangsroutes maken deel uit van deze realisatie;
- Op naleving van de leerplicht wordt toegezien.

Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk

- De gemeente zet zich in voor een goed geregelde kinderopvang;
- Voor alle leeftijdsgroepen en mensen uit alle lagen van de bevolking wordt sociale activering bevorderd door met name het stimuleren van: sporten en bewegen, werken, de dialoog tussen verschillende etnische en culturele groepen, alsmede de zelfredzaamheid van ouderen en gehandicapten;
- In het verlengde van de integrale visie jeugdbeleid, jeugdzorg en jeugdgezondheidszorg wordt gezinsbeleid ontwikkeld;
- De aandacht aan de verslavingszorg ter preventie van drugsgebruik en alcoholmisbruik wordt geïntensiveerd.

Openbare orde en veiligheid

- Overleg tussen gemeente, scholen, ouders en maatschappelijke instellingen wordt voortgezet;
- Ongewenst gedrag wordt bestreden met een sluitende aanpak. Daarvoor blijft een intensieve, niet vrijblijvende samenwerking tussen gemeente, woningbouwcorporatie, jongerenwerk, scholen en politie nodig;
- Ter verbetering van de veiligheid en de leefbaarheid in de wijken maakt de gemeente per wijk samen met de bewoners van de wijk een sociaal bestemmingsplan.

Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting

- Conform de woonvisie bouwen, waarbij met name de doelgroepen als (jonge) starters en ouderen bediend moeten worden. Voldoende betaalbare koop- en huurwoningen voor starters;
- Er wordt ingezet op een voorzieningenniveau dat zo dicht mogelijk aansluit op de behoeften van de lokale gemeenschappen.

Volksgezondheid en milieu

- Tevens is van belang dat algemene welzijnsvoorzieningen zoals sociaal cultureel werk, bibliotheek, peuterspeelzaal, etc. in stand worden gehouden.

4. Huidige gemeentelijke beleid en de beleidsvoornemens in relatie tot integrale onderwijs- en jeugdbeleid

JEUGDBELEID

Integraal preventief jeugdbeleid

Op 13 juli 2000 heeft de raad de **nota integraal preventief jeugdbeleid** vastgesteld. De doelstelling van deze nota is dat de jeugd in Haaksbergen zich zo optimaal mogelijk kan ontplooiën. In deze nota zijn zes beleidsvoornemens opgenomen om dat doel te bereiken. De beleidsvoornemens hebben betrekking op de volgende thema's:

- integraal en preventief
- algemeen jeugdbeleid
- investeren in contact
- zo-zo-zo beleid (zo licht mogelijk, zo dicht mogelijk bij huis en zo kort mogelijk)
- goede jeugdzorgstructuur
- een veilig gevoel

De beleidsvoornemens zijn uitgewerkt in actiepunten.

In juli 2001 is de notitie netwerkstructuur vastgesteld. De netwerkstructuur bestaat uit een beleidsgroep jeugd, een klankbordgroep jeugd en een netwerkstructuur 12- en 12+. Het doel is om te komen tot een effectieve, efficiënte en transparante netwerkstructuur, waarin het hele jeugdbeleid gemeentebreed door de betrokken organisaties wordt gedragen en uitgevoerd en waarbij:

- kinderen voldoende kansen krijgen om te kunnen groeien naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid;
- jeugdigen de (start)kwalificatie kunnen behalen, die past bij hun niveau en individuele mogelijkheden.

ONDERWIJSBELEID

Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOA) in Haaksbergen

Onderdeel van het lokaal onderwijsbeleid is het achterstandenbeleid. Deze is wettelijk vastgelegd in de Wet Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOA). Het GOA-beleid is erop gericht de onderwijsachterstanden bij leerlingen, die het gevolg zijn van sociale, economische of culturele factoren, te voorkomen of te bestrijden.

Het GOA-beleid is in 1998 ingevoerd om het op dat moment bestaande onderwijsvoorrangsbeleid te decentraliseren naar gemeenten in samenwerking met de schoolbesturen. Het overwegende argument voor de decentralisatie van het onderwijsachterstandenbeleid is dat het bestrijden van onderwijsachterstanden een aanpak vraagt die op maat gesneden is (GOA Haaksbergen, 2001:2). In november 2001 is de nota gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid gemeente Haaksbergen 2002-2006 door de gemeenteraad vastgesteld. De volgende doelstellingen zijn geformuleerd:

- Het bewerkstelligen van een ononderbroken ontwikkeling van kinderen waarbij het uitgangspunt is problemen in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren, te bestrijden en te voorkomen.
- Het bevorderen van de beheersing van de Nederlandse taal.
- Vermindering van de verwijzing naar speciale voorzieningen.
- Het voorkomen van ongediplomeerde uitstroom van leerlingen.
- Het bevorderen van een meer evenredige deelname aan het voortgezet onderwijs.
- Monitoren.
- Het bevorderen van de begeleiding van allochtone leerlingen in het onderwijs bij het zich eigen maken van de Nederlandse cultuur (waarden en normen).
- Het bevorderen van de deelname en de spreiding van allochtone leerlingen in het Haaksbergse onderwijs.

- Het bevorderen van de deelname van allochtone leerlingen aan het door Het Assink Lyceum geboden onderwijs.

Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)

Het VVE-beleid is erop gericht om ontwikkelingsachterstanden te voorkomen of te verminderen door het aanbieden van extra (taal)ondersteuning op jonge leeftijd. Vanaf augustus 2002 is het VVE beleid landelijk opgegaan in het GOA-beleid. Vanuit het landelijke GOA-beleid wordt de volgende doelstelling ten aanzien van VVE geformuleerd voor de periode 2002-2006: Tenminste 50% van de doelgroepkinderen neemt deel aan VVE-programma's.

Op basis van de gewichtenregeling in het basisonderwijs kan voor Haaksbergen gesteld worden dat er 460 doelgroepkinderen in het basisonderwijs zijn (teldatum 1-10-2002). Specifiek voor de vroegschoolse periode (4, 5 en 6 jarigen) zijn dit 150 doelgroepkinderen. De voorschoolse periode kent geen gewichtenregeling op basis waarvan de doelgroepomvang bepaald kan worden (raamplan VVE, 2002-2006).

In april 2003 is een Raamplan Voor- en Vroegschoolse Educatie Haaksbergen 2002-2006 opgesteld door Drienerwoold Onderwijsadviseurs. Over de wijze waarop de voorbereiding en uitvoering van het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid voor de komende 4 jaar gestalte moet krijgen, zal de gemeente zich met de betrokken schoolbesturen en instellingen beraden.

Schoolbegeleiding

In de situatie tot 1 augustus 2006 was er sprake van een aanbodgestuurde financiering van de schoolbegeleidingsdiensten. Zoals in Hoofdstuk 3.1.4 is aangegeven, verdwijnt deze financieringswijze per 1 augustus 2006 en maakt plaats voor vraagfinanciering. In genoemd Hoofdstuk 3.1.4 is uitvoerig beschreven dat de gewijzigde bekostigingssystematiek van de schoolbegeleiding door de gezamenlijke schoolbesturen in samenspraak met de gemeente moet leiden tot nader te formuleren beleid op dit terrein.

Leerlingenvervoer

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Regelingen Leerlingenvervoer. Dat betekent dat de gemeente moet zorgen voor goed vervoer van leerlingen van en naar school, waar dat nodig of gewenst is. Met toepassing van een daartoe door de gemeenteraad vastgestelde Verordening Leerlingenvervoer worden de aanvragen van de ouders om in aanmerking te komen voor een vergoeding van het vervoer van hun kind(eren). Onlangs heeft de gemeente Haaksbergen het vervoer van leerlingen uit haar gemeente naar scholen waar kinderen die bijvoorbeeld op grond van een handicap, leerachterstand op levensovertuiging naar toe gaan, voor een periode van minimaal drie jaar met toepassing van de Europese aanbesteding uitbesteed.

Onderwijshuisvesting

In september 2006 wordt het Integraal Huisvestingsplan Haaksbergen (IHP) door de raad vastgesteld. Het Integraal Huisvestingsplan verwoordt de visie van de gemeente én schoolbesturen op de ontwikkeling van het niveau en de kwaliteit van de onderwijshuisvestingsvoorzieningen in de gemeente Haaksbergen.

Het IHP is opgebouwd uit de volgende kernonderdelen:

- Het beleidskader: dit bevat de gemeentelijke visie, beleidsuitgangspunten en spelregels die als kompas en toetsingskader dienen voor de onderwijshuisvesting.
- De knelpunten per school: die hebben betrekking op knelpunten betreffende capaciteit, onderhoud, wet- en regelgeving en onderwijskundige vernieuwingen.
- De oplossingen per school: de knelpunten per school worden opgelost binnen de randvoorwaarden zoals aangegeven in het gemeentelijke beleidskader.
- Het meerjarenuitvoeringsplan: dit bevat een bundeling van alle oplossingen van alle scholen, uitgedrukt in een planning van huisvestingsvoorzieningen

- Het meerjareninvesteringsoverzicht: de vertaling van de planning van huisvestingsvoorzieningen in een concreet overzicht van de investeringsramingen en kapitaallasten.

GEZONDHEIDSZORG

Het gemeentelijke gezondheidsbeleid is vastgelegd in de nota “op uw gezondheid, gezondheidsbeleid in de gemeente Haaksbergen 2000-2006”. In deze periode wordt met name gewerkt aan het gezondheidsgedrag (leefstijl) van mensen, gezondheidsbeïnvloedende factoren van jongeren en het realiseren van een zorgnetwerk dat beantwoordt aan de lokale vraag.

SPORT

In november 2001 is de *sportnota 2002-2005* vastgesteld. In deze nota wordt de maatschappelijke betekenis van sport uitvoerig toegelicht. Naast de traditionele vraagstukken op de terreinen accommodatiebeleid, subsidie- en tarievenbeleid wordt volop aandacht besteed aan sportstimulering, doelgroepenbeleid en vrijwilligersbeleid. Ook de komende jaren zal verdere invulling worden gegeven aan de in deze sportnota genoemde speerpunten. In de doorkijk nota sportbeleid 2006-2008 is met name geïnventariseerd welke knel- cq. actiepunten er de komende jaren spelen op accommodatiegebied. Deze knelpunten worden in de kadernota voor 2007 opgevoerd voor integrale afweging met alle andere beleidsvoorstellen.

SPEELVOORZIENINGEN

In 2000 is de Nota speelvoorzieningen vastgesteld. Deze nota biedt een toetsingskader voor de aanleg, wijzigingen, herinrichting en verwijdering van speelvoorzieningen. In de nota zijn richtlijnen en procedures opgenomen die gevolgd dienen te worden, zodat er eenduidig gehandeld wordt inzake speelvoorzieningen.

Het doel van de gemeente Haaksbergen is om te komen tot een evenwichtige spreiding van speelvoorzieningen, zodat kinderen in de gemeente Haaksbergen de mogelijkheid hebben om in een veilige omgeving buiten te spelen. Mede in het kader van veiligheid is in 2004 een project opgestart gericht op speelvoorzieningen bij basisscholen. De speelvoorzieningen die buiten de schooltijden ook toegankelijk zijn voor kinderen, zijn uitgebreid en/of vernieuwd en bovendien is gekeken naar de veiligheidsaspecten.

Het blijkt in de praktijk vaak moeilijk om speelvoorzieningen aan te leggen, omdat omwonenden weerstand bieden. Zij geven aan (veel) overlast te ervaren van spelende kinderen. Met name de balspelen en het rondhangen van oudere jeugd wordt als ongewenst beschouwd. Omdat de gemeente erkent dat speelvoorzieningen belangrijk zijn voor kinderen, wordt in overleg met de buurt toch gestreefd naar een evenwichtig aanbod.

VRIJWILLIGERSWERK

Het huidige gemeentelijke vrijwilligerswerkbeleid is vastgelegd in het *actieplan gemeentelijk vrijwilligerswerkbeleid 2002-2006*. Dit plan is in december 2002 vastgesteld door de gemeenteraad. Vrijwilligerswerk is als volgt gedefinieerd: werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van andere mensen of de samenleving. De doelstelling van het gemeentelijk vrijwilligerswerkbeleid luidt als volgt: “het leveren van een wezenlijke bijdrage aan de instandhouding en verdere ontwikkeling van kwalitatief hoogwaardig vrijwilligerswerk in Haaksbergen ten behoeve van de totale gemeenschap door het scheppen van goede voorwaarden en condities en het geven van stimulansen”. Onderscheid wordt gemaakt in voorwaardenscheppende instrumenten, stimulerende instrumenten en interne instrumenten.

Voorwaardenscheppende instrumenten hebben betrekking op alle vrijwilligers, ongeacht de sector waarin ze werkzaam zijn. Speerpunten van voorwaardenscheppend beleid zijn: verzekeringen, scholing/deskundigheidsbevordering, verbeteren rechtspositie vrijwilligers en benoemen vast aanspreekpunt gemeente.

Speerpunten van het (algemene) stimuleringsbeleid zijn: het gevraagd en ongevraagd bezoeken van activiteiten van vrijwilligersorganisaties door leden college/raad, organisatie vrijwilligersdag/vrijwilligersverkiezing, **stimuleren deelname jongeren**, promoten Maatschappelijk Betrokken Ondernemen, stimuleren deelname allochtonen, opzetten database vrijwilligersvacaturebank en instellen Stichting Vrijwilligerswerk Haaksbergen. Voorbeelden van *specifiek stimuleringsbeleid* zijn de volgende projecten: Klussendienst, Steunpunt Informele Zorg, Vrijwilligers voor mensen met een handicap in Twente en Vrijwillig Actief (project voor langdurig werklozen).

Interne instrumenten richten zich op het verbeteren van (de inhoud van) het proces waarbinnen het vrijwilligerswerkbeleid wordt vormgegeven. In Haaksbergen worden de volgende instrumenten ingezet: ondersteunen Stichting Vrijwilligerswerk Haaksbergen en benoemen vast aanspreekpunt binnen gemeente.

Het huidige college wil de inzet van vrijwilligers op het huidige peil houden. Vrijwilligerswerk maakt immers integraal onderdeel uit van diverse beleidsterreinen. Ook wordt in het kader van de WMO een verdiepingsslag gemaakt ten aanzien van vrijwilligersbeleid (met name onderdeel mantelzorgers en algemeen vrijwilligersbeleid). Voor stimuleren vrijwilligerswerk en mantelzorg zal een “professionaliseringsslag” moeten worden gemaakt. Dat zal in de WMO uitwerking moeten plaatsvinden. Vraag en aanbod zullen op een goede manier moeten worden gekoppeld en er zal een “ondersteuningsstructuur” voor vrijwilligers en mantelzorgers moeten komen.

WELZIJNSWERK

Het algemene beleidsuitgangspunt voor welzijn is: het ontwikkelen, bieden en in stand houden van een goed pakket van welzijnsvoorzieningen voor de Haaksbergse samenleving. De voorbereidingen om te komen tot een brede welzijnsvisie worden in 2006 opgestart. In 2007 zal de brede welzijnsvisie gereed zijn. Kern is het vastleggen van een door het bestuur ten behoeve van de inwoners gewenst samenhangend pakket van welzijnsvoorzieningen. Er wordt een duidelijk inzicht gegeven door wie of vanuit welke instelling de welzijnsvoorziening wordt geboden waarbij “dubbels” worden voorkomen. Ook wordt aangegeven welke voorzieningen door de gemeente worden geregistreerd, gefaciliteerd en of worden gestimuleerd. De welzijnsvisie geeft de instellingen duidelijkheid en bevestigt de regisserende rol van de lokale overheid. Nadrukkelijk zal een koppeling gezocht worden met bestaande beleidskaders. Te denken valt dan met name aan de nadere uitwerking van het WMO beleid op de diverse resultaatgebieden en het beleid zoals geformuleerd in de integrale visie Onderwijs-, Jeugd- en Jeugdgezondheidsbeleid.

Sociaal cultureel werk

De gemeente streeft naar een voor iedereen toegankelijk aanbod van sociaal-culturele activiteiten. Binnen dit kader subsidieert zij de stichting 't Iemenschouer voor het uitvoeren van het sociaal-cultureel werk.

Jongerenwerk 18-

Op dit moment kent Haaksbergen 30 uren (netto) jongerenwerk voor jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar. Deze uren worden ingezet voor openstelling en activiteiten in het jeugdhonk Nortwic en daarnaast worden een aantal uren ingezet voor ambulant jongerenwerk.

Jongvolwassenenwerk 18+

Daarnaast is er specifiek beleid ontwikkeld voor de jongvolwassenen. Deze kunnen bij elkaar komen in het jongvolwassenenhome. de gemeente subsidieert 18 uren (netto) jongerenwerk en stichting 't Iemenschoe draagt zorg voor de exploitatie. Vier uren worden ingezet om jongeren toe te leiden naar dit onderkomen (ambulant werk). Dit project wordt momenteel op projectbasis gefinancierd met een looptijd tot en met december 2008.

INTEGRATIEBELEID

In maart 2005 is de integratienota "alle sterren stralen, integratienota 2005-2010" vastgesteld. De doelstelling van de nota is een zelfstandige en volwaardige deelname van allochtonen aan de maatschappij via werk, opleiding of in het sociaal-culturele leven en respect voor de diversiteit in de samenleving van de Haaksbergse burger. Om invulling te geven aan de doelstelling van de nota zijn beleidsvoornemens geformuleerd rond de thema's *participatie*, *interculturalisatie* en *respect voor diversiteit*.

In de nota is als actiepunt opgenomen dat er prestatieafspraken gemaakt worden met stichting 't Iemenschoe om specifiek autochtone jongeren enthousiast te maken om gebruik te maken van het jeugdhonk 18-. Dit jeugdhonk trekt namelijk een bepaald publiek, de allochtone jongeren.

CULTUURBELEID

In juli 2005 is het actieplan cultuur- en kunstbeleid 2005-2010, cultuur in Haaksbergen beleven we mét elkaar en voor elkaar vastgesteld. Het doel is om de participatie en de cultuurbeleving van de bevolking bij kunst en cultuur te bevorderen.

In Haaksbergen houdt de commissie culturele vorming (ccv) zich bezig met de cultuureducatie voor het basisonderwijs. Zij krijgen daarvoor een jaarlijkse subsidie van € 4000,00 van de gemeente. De commissie biedt een totaal cultuurpakket aan voor alle leerlingen in het basisonderwijs dat bestaat uit de volgende onderdelen:

- theatervoorstellingen;
- 1 bezoek aan een kinderboekenschrijver;
- uitingen van kunst en cultuur die de scholen zelf in kunnen vullen;
- mogelijk 1 educatieve expositie
- mogelijk 1 of 2 keer een bijzondere activiteit.

Het is de bedoeling dat iedere leerling die 8 jaar op de basisschool zit al deze onderdelen krijgt aangeboden.

Daarnaast kent de gemeente zelf het *Cultuuradoptieplan*. Dit houdt het volgende in: de basisschool die geografisch het dichtst bij een nieuw te plaatsen kunstwerk ligt, krijgt vanuit de gemeente het aanbod om het kunstwerk te 'adopter' door een van de klassen. Rondom de opening van het kunstwerk komen de kunstenaars óf een deskundige naar de klas toe om achtergrondinformatie te geven over het kunstwerk. Bovendien wordt de klas uitgenodigd voor de officiële opening. Het plan is ontwikkeld om leerlingen van de basisscholen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met beeldende kunst in hun directe omgeving.

Bibliotheek

De gemeente vindt het zeer belangrijk dat de bibliotheek een laagdrempelige voorziening blijft. De gemeente regisseert en stelt in nauw overleg met de bibliotheek vast wat het aanbod en de taken van de bibliotheek in onze locale samenleving moeten zijn. De bibliotheek heeft 5 hoofdthema's waarbinnen zij haar activiteiten verzorgd. Hieronder staat bij ieder hoofdthema aangegeven of er speciale activiteiten voor de doelgroep jeugd zijn:

- thema "kennis en informatie": geen extra activiteiten;
- thema "ontwikkeling en educatie": een actief leespromotiebeleid, gericht op de technische leesvaardigheid (makkelijk lezenplein) en het leesplezier. Vooral voor kinderen in onze digitale wereld is lezen nog steeds een fijne manier om de werkelijkheid te ontvluchten, de fantasie te prikkelen en de belevingswereld te vergroten;
- thema "kunst en cultuur": de bibliotheek is een plaats voor inspiratie en ontdekking
- thema "lezen en literatuur": beschikbaar stellen, promoten van het literaire en culturele erfgoed van Nederland, lezen wordt beleven o.a. door interactie met anderen of met auteurs;
- thema "ontmoeting en debat": geen extra activiteiten.

Muziekonderwijs

De muziekschool heeft een groot aanbod van diverse cursussen gericht op de jeugd en jongeren. Om leerlingen naast hun individuele lessen ook nog in de gelegenheid te stellen hun kennis te vergroten organiseert de muziekschool projectweken. Gedurende de hele week kunnen de leerlingen dan meespelen in ensembles, luisteren naar gastdocenten of iets leren over het onderhoud van hun instrument of samen een concert organiseren.

SOCIALE VOORZIENINGEN EN WERK

De Wet Werk en Bijstand (WWB) is er op gericht op een zo kort mogelijke periode van bijstandsverlening en zo veel mogelijk uitstroom naar werk. Veel cliënten willen wel werken, maar missen vaak recente werkervaring of hebben onvoldoende werkervaring om een juist beroepsbeeld te ontwikkelen. Daarnaast geven verschillende onderzoeken aan dat er een steeds grotere mismatch ontstaat tussen werkzoekenden en vacatures. Deze kloof moet overbrugd worden met het instellen van een aantal (reïntegratievoorzieningen). In de beleidsnota "reïntegratie 2004" worden de verschillende reïntegratievoorzieningen beschreven. Daarnaast wordt jaarlijks een beleidsplan scholing en werkgelegenheid opgesteld. Er is geen specifiek beleid ten aanzien van jongeren. Zij hebben dezelfde (sollicitatie)verplichtingen als andere WWB-ers.

HUISVESTING

Op 31 maart 2004 heeft de gemeenteraad van Haaksbergen de "Woonvisie 2003+, kwaliteit van wonen voor jong en oud" vastgesteld. Bij het interactieve proces van totstandkoming van deze visie zijn diverse belanghebbenden betrokken geweest. De woonvisie kent de volgende ambities:

- vergroten keuzevrijheid inwoners;
- realiseren van gemêleerde woonwijken;
- volledige extramuralisering;
- bouwen voor eigen woningbehoefte **met prioriteit voor jongeren**;
- inspelen op veranderingen.

In de periode 2003-2012 zullen naar verwachting circa 1150 woningen worden toegevoegd aan de woningmarkt in Haaksbergen. Dit sluit aan bij de ambities van de woonvisie. Het aantal woningen is meer dan in de voorafgaande periode op basis van de zogenaamde contingentering die door de provincie Overijssel was toegestaan. Deze woningen worden zowel op inbreidings- als uitbreidingslocatie gerealiseerd. In het te actualiseren structuurplan Haaksbergen komen ook de concrete locaties voor woningbouw aan bod.

Omdat de samenleving en de woningmarkt constant in beweging zijn is de woonvisie geen statisch beleidsdocument. De woonvisie wordt regelmatig geactualiseerd. Ambities worden bijgesteld als het noodzakelijk is. Voor de uitvoering van de woonvisie zijn prestatieafspraken gemaakt met zowel de provincie Overijssel als marktpartijen.

VEILIGHEID

Op 23 april 2003 heeft de gemeenteraad *het integraal veiligheidsprogramma 2003-2006* vastgesteld. In dit programma zijn de volgende zeven veiligheidsthema's geformuleerd:

1. openbare orde, criminaliteit en overlast;
2. leefbare en veilige woonomgeving;
3. verkeersveiligheid;
4. brandveiligheid;
5. milieuveiligheid;
6. rampenbestrijding;
7. handhaving en toezicht.

Eind 2006 zal het Integraal Veiligheidsprogramma 2007-2010 door de raad worden vastgesteld. In 2007 starten de vervolgactiviteiten in het uitvoeringsprogramma rond de thema's: veilig woon- en leefomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, jeugd en veiligheid, fysieke veiligheid (verkeersveiligheid / externe veiligheid / rampenbestrijding / programmatisch handhaven) en integriteit en veiligheid. Het thema jeugd en veiligheid is een belangrijk speerpunt binnen het veiligheidsbeleid en zo ook binnen de politie afdeling Haaksbergen. De stadswachten treden ook vaak op bij jeugdoverlast en benaderen de diverse jeugdgroepen in Haaksbergen.

5. Overzicht van het aantal jongens en meisjes per leeftijdsgroep en de leeftijdsopbouw per wijk in Haaksbergen

Leeftijdsopbouw van de bevolking in de gemeente Haaksbergen op 1 januari 2006

Leeftijdsklasse	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
0-4 jaar	773	3,18	739	3,04	1512	6,21
5-9 jaar	793	3,26	750	3,08	1543	6,34
10-14 jaar	779	3,20	752	3,09	1531	6,29
15-19 jaar	765	3,14	686	2,82	1451	5,96
20-24 jaar	<u>572</u>	<u>2,35</u>	<u>479</u>	<u>1,97</u>	<u>1051</u>	<u>4,32</u>
<i>Subtotaal</i>	<i>3682</i>	<i>15,13</i>	<i>3406</i>	<i>13,99</i>	<i>7088</i>	<i>29,12</i>
25-29 jaar	581	2,39	541	2,22	1122	4,61
30-34 jaar	713	2,93	721	2,96	1434	5,89
35-39 jaar	1000	4,11	946	3,89	1946	7,99
40-44 jaar	1053	4,33	950	3,90	2003	8,23
45-49 jaar	925	3,80	914	3,75	1839	7,55
50-54 jaar	920	3,78	836	3,43	1756	7,21
55-59 jaar	910	3,74	898	3,69	1808	7,43
60-64 jaar	767	3,15	767	3,15	1534	6,30
65-69 jaar	611	2,51	661	2,72	1272	5,23
70-74 jaar	517	2,12	532	2,19	1049	4,31
75-79 jaar	313	1,29	424	1,74	737	3,03
80-84 jaar	168	0,69	281	1,15	449	1,84
85 jr e.o.	85	0,35	221	0,91	306	1,26
Totaal	12245	50,30	12098	49,70	24343	100

JONG EN DYNAMISCH

Integrale nota jeugd – onderwijs – jeugdgezondheidszorg, 2007 - 2011

Leeftijdsopbouw per wijk in de gemeente Haaksbergen op 1 januari 2006.

	Leeftijd 0-4		5-9		10-14		15-19		20-24		Totaal
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	
000 Haaksbergen (kern)	20	14	19	19	15	14	22	15	28	31	197
001 Haaksbergen kern-1	46	60	46	45	44	44	51	44	49	26	455
002 Haaksbergen kern-2	14	18	10	11	14	9	9	12	12	24	133
003 Haaksbergen kern-3	27	26	27	22	22	19	18	14	29	25	229
004 Haaksbergen kern-4	29	24	36	24	41	35	45	38	22	21	315
010 Veldmaat 1	33	25	30	32	45	43	31	36	30	19	324
011 Veldmaat 2	12	13	18	23	17	23	21	14	11	10	162
020 Leemdijk	15	16	18	16	16	6	13	19	6	3	128
030 Zienesch	83	60	57	57	64	67	55	39	47	46	575
040 de Pas	40	39	47	45	47	44	39	44	21	22	388
041 de Els	56	49	61	44	50	55	51	46	39	28	479
050 Wolferink I/IV	11	10	15	18	11	24	28	22	15	16	170
051 Wolferink II	27	15	23	15	32	23	39	26	29	17	246
052 Wolferink V	31	35	32	36	39	37	46	31	30	22	339
053 Wolferink III	33	33	49	38	51	49	59	51	52	33	448
060 Hassinkbrink	163	150	148	150	90	103	73	61	31	42	1011
090 Industrieg.West	4	5	8	4	7	4	0	4	2	2	40
091 Industrieg.Brammelo	1	3	0	0	0	0	1	1	0	0	6
160 Langelo	0	1	0	1	1	0	2	1	0	3	9
170 Langelo verspr.hz.	28	37	22	29	40	36	35	32	28	14	301
180 Veldmaat Zuid	9	3	4	4	13	13	16	17	7	6	92
190 Veldmaat Noord	9	8	9	10	11	10	9	9	4	3	82
200 St.Isidorushoeve	19	17	16	20	20	10	17	9	8	8	144
290 Idem verspr.hz.	8	20	26	18	21	28	31	32	31	22	237
300 Buurse	15	9	20	15	19	18	16	29	6	7	154
390 Idem verspr.hz.	25	27	31	33	23	25	25	21	23	14	247
490 Rietmolen e.o.	6	7	7	4	8	5	7	8	6	7	65
590 Hengevelde e.o.	3	6	7	12	5	4	1	3	2	1	44
690 Beckum e.o.	6	9	7	5	13	4	5	8	4	7	68
abs.	773	739	793	750	779	752	765	686	572	479	7088

6. Schoolgericht maatschappelijk werk en de rol van interne begeleiders

Een probleem komt zelden alleen. Vaak is er meer aan de hand als kinderen spijbelen, slechte cijfers halen, klagen over moeheid of pesten of geen zin hebben om naar school te gaan. Problemen op school, thuis en in de vrije tijd vragen om een gezamenlijke aanpak.

Speciaal voor kinderen tussen de 4 en 12 jaar die problemen hebben op school en thuis is er in eerste instantie op de Haaksbergse scholen voor basisonderwijs schoolgericht maatschappelijk werk (sgmw) ingevoerd. Vanuit de algemene gemeentelijke middelen, het budget onderwijsachterstandenbeleid en middelen van het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School vindt facilitering van het sgmw in het basisonderwijs plaats. In een later stadium is vanuit het budget onderwijsachterstandenbeleid het sgmw ook ten behoeve van het voortgezet onderwijs in Haaksbergen gefaciliteerd.

Het schoolgericht maatschappelijk werk is er voor iedere leerling op school en zijn gezin. In de hulpverlening zal rekening worden gehouden met het gegeven dat het kind altijd in relatie staat tot de school, de buurt en het gezin. De schoolgericht maatschappelijk werker onderhoudt contact met leerlingen en ouders en kan de leerkracht en de IB-er adviseren hoe om te gaan met leerlingen in probleemsituaties. Het sgmw koppelt de hulp en de school aan elkaar. Ingegeven door de gedachte dat als de handen ineen geslagen worden de problemen eerder gesignaleerd worden en sneller aangepakt kunnen worden.

De rol van de school en interne begeleiding

De school is er voor kinderen om te leren. Daarnaast heeft de school samen met de ouders een opvoedkundige taak. Hiervoor zijn interne begeleiders aangesteld die samen werken met diverse hulpverleners en gespecialiseerd zijn in de problemen van kinderen op de basisschool. De intern begeleider werkt nauw samen met de direct betrokken leerkrachten, de coördinator Weer Samen Naar School, schoolarts, en de schoolgericht maatschappelijk werker.

7. Algemene beleidsonderwerpen voor de educatieve agenda³⁹

Categorie 2 is te beschouwen als de romp van de lokale educatieve agenda. Dit zijn de thema's waarover gemeenten en schoolbesturen het in ieder geval eens dienen te worden. Deze romp kan worden aangevuld met thema's uit categorie 1 en 3 die door gemeente of schoolbesturen worden aangedragen.

	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3
Eindverantwoordelijke	Scholen	In overleg tussen partners	Gemeenten
Uitvoering	Scholen	Gemeenten en scholen	Gemeenten
Beleidsthema's	- Onderwijsprestaties - Taalbeleid - Ouderbetrokkenheid - Informatievoorziening aan ouders en leerlingen - Doorstroom PO – VO - Wachtlijsten overgang PO en VO - Wachtlijsten speciaal onderwijs - Toegankelijkheid - Spreiding zorgleerlingen	- Voor- en vroegschoolse educatie - Peuterspeelzaalwerk - Kinderopvang - Opvang jeugdigen die buiten de boot dreigen te vallen - Vroegsignalering - Zorg in en om de school - Aansluiting onderwijs arbeidsmarkt - Voortijdig schoolverlaten - Spreiding achterstandsleerlingen, als overlegpunt - Onderwijsachterstanden, als overlegpunt - Schoolmaatschappelijk werk - Afgestemd aanbod van verschillende scholen en schoolsoorten - Veiligheid in de school	- Leerplicht / schoolverzuim - RMC - Schakelklassen - Leerlingenvervoer - Huisvesting - Veiligheid rond de school - Brede school - Spreiding jeugdvoorzieningen - Preventief lokaal jeugdbeleid, 5 functies

³⁹ Een voorzet gegeven door de VNG.

8. Functieomschrijving van procesmanager

De procesmanager:

- vormt de verbindingsschakel tussen de verschillende netwerken;
- geeft de organisatiestructuur verder vorm door wijziging of uitbreiding van de netwerken;
- beheert de informatievoorziening;
- is de “trekker” en voorzitter van de uitvoeringsnetwerken (12-, 12+ en 18+);
- rapporteert over samenwerking, signaleert knelpunten en adviseert over oplossingen;
- motiveert, enthousiasmeert en activeert leden van de netwerken;
- houdt de communicatie met het politieke bestuur in stand;
- initieert projecten en werft fondsen in samenwerking met anderen
- controleert afspraken en uitgezette trajecten;
- ontwikkelt praktische zaken als: samenwerkingsprotocollen, cliëntregistratie en modellen voor trajectbegeleiding en kan meeadviseren over individuele trajecten voor jongeren.

9. Notitie netwerkstructuur volwassenen

Inleiding

Het aandeel van jongvolwassenen (18 tot 25 jarigen) in de criminaliteit is hoog, hoger dan het aandeel van minderjarigen. De gemeente Haaksbergen vindt het belangrijk om beleidsmatig meer aandacht te besteden aan deze groep jongeren.

In het jaar 2004 en 2005 is er een straathoekwerker aangesteld die zich specifiek op de doelgroep jongvolwassenen heeft gericht. De straathoekwerker heeft o.a. de volgende taken gekregen:

- probleemanalyse uitvoeren van de doelgroep en contacten leggen en onderhouden met de jongvolwassenen op vindplaatsen in Haaksbergen.
- daadwerkelijke wensen inventariseren van de jongvolwassenen en samen met de jongvolwassenen mogelijkheden onderzoeken als alternatief voor het hangen in de openbare ruimte.

Op grond van de doelgroepenanalyse en oplossingsrichtingen van de straathoekwerker heeft de gemeente Haaksbergen in samenwerking met diverse partners een projectplan opgesteld waarbij geïnvesteerd wordt in deze doelgroep. Het project bestaat o.a. uit het realiseren van een onderkomen (jeugdhonk), waar de jongvolwassenen elkaar kunnen treffen en activiteiten kunnen organiseren. Het project beperkt zich echter niet tot het bieden van een “overdekte hangplek”. Het project richt zich ook op het verbeteren van de kansen van jongvolwassenen en de aanpak van jeugdcriminaliteit. Rond de jongvolwassenen die psychosociale en/of financiële problemen hebben, wordt een netwerkstructuur ontwikkeld, waarbij per jongvolwassene een plan van aanpak wordt gemaakt. Indien noodzakelijk zal de jongvolwassene ook verplicht worden om mee te doen aan een begeleid wonen programma.

Gedurende het proces van het ontwikkelen van een netwerkstructuur is besloten om de structuur te verbreden naar een casuïstiekoverleg voor volwassenen in het algemeen. Op die manier wordt er een vangnetconstructie voor de gemeente Haaksbergen gerealiseerd die zich richt op alle burgers (jong en oud) in Haaksbergen. De vangnet constructie bestaat uit een netwerkstructuur 12- en -structuur 12+ en een netwerkstructuur volwassenen. Deze notitie gaat specifiek in op de uitgangspunten, doelstellingen en organisatorische zaken van de netwerkstructuur volwassenen. Voor de uitgangspunten en doelstellingen van de netwerkstructuur 12- en 12+ wordt naar de aparte notitie netwerkstructuur jeugdbeleid verwezen.

Uitgangspunten

Integrale aanpak

De omvangrijke en complexe sociale problematieken van mensen strekt zich vaak uit over meerdere leefdomeinen, bijvoorbeeld:

Leefdomein	Problemen	Instanties waarmee mensen te maken krijgen
Wonen	Dreigende woonuitzetting door wanbetaling of overlast	Woningstichting Lucht & Licht Maatschappelijk opvang
Zorg, hulpverlening	Buiten de deur houden van hulp (zorgwekkende zorgmijders, vaak verslaafd) Psychische problemen	SMD, Thuiszorg, MEE, Bureau Jeugdzorg Overijssel (BJZO), meld- en coördinatiepunten (schoolverlaters, kindermishandeling, huiselijk geweld, overlast), Tactus, Mediant, etc.
Veiligheid	Overlast, veelplegers of andere criminaliteit	Politie, Openbaar Ministerie, reclasseringinstellingen, Raad voor de Kinderbescherming, BJZO
Onderwijs	Vroegtijdige schooluitval, probleemgedrag	School, leerplichtambtenaar, RMC
Werk, inkomen, schulden	Werkloos, grote afstand tot arbeidsmarkt	Gemeente Haaksbergen/Werk en burgerzaken, CWI, reïntegratiebedrijven, UWV.
Gezondheid	Allerlei (geestelijke) gezondheidsproblemen	Huisarts, GGD, ziekenhuis, verslavingszorg, GGZ, thuiszorg
Welzijn	Participeren weinig in bestaande voorzieningen	Welzijnswerk, straathoekwerk, (peuterspeelzaal, opvoedingsondersteuning)

Dit kunnen de problemen van één individu zijn. Vaak hangen zijn/haar problemen samen met die van andere mensen, bijvoorbeeld de leden van een gezin. Deze mensen (alleenstaanden of gezinnen) krijgen verschillende diensten aangeboden, gevraagd of ongevraagd. Het taakveld van ieder organisatie richt zich echter op de aanpak van een deel van hun problemen. Geen instelling is verantwoordelijk voor het geheel of de samenhang met de problemen van andere leden van een gezin. Het opzetten van de netwerkstructuur volwassenen maakt een integrale aanpak mogelijk.

De gemeente neemt de regierol op zich, in die zin dat ze zich verantwoordelijk maakt voor een goede afstemming van zorg en hulp (de onderwijs- en zorgketen) met de justitieketen.

Outreaching werken

Anders dan gebruikelijk binnen de reguliere hulpverlening melden gezinnen zich niet zelf, maar worden zij aangemeld door instanties, die zich zorgen maken over hen. Outreaching werken kent de volgende kenmerken:

De hulpverlener neemt het initiatief en wacht niet af tot de cliënt met een hulpvraag komt.

De hulpverlener draagt de verantwoordelijkheid voor het in standhouden van de relatie met de cliënt. Ook bij tegenwerking en demotivatie van de cliënt blijft de werker het contact aanhouden.

Signalering- en hulpverleningsnetwerk volwassenen*Doel*

- een vroegtijdige signalering van complexe en meervoudige problemen bij (individuele) volwassenen van 18 jaar en ouder of gezinnen om de kansen te vergroten en hier tijdig en zo goed mogelijk op in te spelen;
- een slagvaardige aanpak van de coördinatie van zorg, waar nodig in combinatie met dwang en drang, door duidelijke afspraken en regie op de uitvoering daarvan (verbetering zorgcoördinatie);
- grip krijgen op zorgmijders.

Doelgroep

volwassenen (18 jaar en ouder)

waarbij prioriteit gegeven wordt aan de leeftijdsgroep 18 tot en met 25 jaar.

Casusoverleg

Het inbrengen van een casus gebeurt wanneer de problematiek van de volwassene de mogelijkheden van de eigen organisatie overstijgt. Daarnaast is het mogelijk om in het casusoverleg informatie te checken en vermoedens te bespreken. Tenslotte biedt het de mogelijkheid voor consultatie. In het overleg wordt door de procesmanager een probleemhouder aangewezen. De probleemhouder stuurt en bewaakt de casus. Hij/zij maakt een plan van aanpak voor de cliënt (waarin heldere doelen en beoogde resultaten worden opgenomen). Hierbij worden alle probleemgebieden gevolgd en geanalyseerd. De probleemhouder belegt zo nodig een afstemmingsoverleg met alle betrokkenen in een casus waarbij maatregelen worden overeengekomen, de voortgang van de casus wordt gemonitord en geregistreerd. In de uitvoering van de plannen van aanpak legt de probleemhouder, ondersteund door de procesmanager, de werkzaamheden terug bij de instellingen, waarbij zorgvuldig wordt gecommuniceerd over de timing en afstemming van de maatregelen van de verschillende instellingen.

Frequentie

Eén keer in de zes weken. Afhankelijk van de situatie kan vaker of minder vergaderd worden.

Deelnemers (1e schil)

- Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Enschede-Haaksbergen
- Politie, wijkagent
- Stichting 't Iemenschuur, "jongvolwassenwerk"
- Woningstichting Lucht en Licht, woonconsulent met aandacht leefbaarheid
- Afdeling Welzijn leerplichtambtenaar + beleidsmedewerker welzijn
- Afdeling Werk en burgerzaken

Op afroep (2e schil)

- Tactus
- Mediant
- RIBW
- Justitie
- Bureau Jeugdzorg (als er kinderen bij betrokken zijn).

Voorzitter

De uitvoeringsgroep wordt voorgezeten door de procesmanager. Deze is tevens verantwoordelijk voor het uitwisselen van informatie met de andere uitvoeringsgroepen namelijk netwerkstructuur 12- en 12+. Bij zeer uitzonderlijke situaties kan de procesmanager een cliënt inbrengen in het driehoeksoverleg (politiechef, burgemeester, officier van justitie).

Organisatorische zaken

Informatie en privacy

Professionele samenwerking veronderstelt overdracht van gegevens en het delen van informatie. Er zal een aanpak moeten worden gekozen waarbij maximale informatie-uitwisseling plaats zal vinden, met inachtneming van de voorwaarden van de privacywetgeving. Er zal een privacyreglement vastgesteld worden en een geheimhoudingsverklaring opgesteld worden die door elke deelnemer aan de netwerkstructuur persoonlijk ondertekend dient te worden.

Convenant

Om de vrijblijvendheid weg te nemen kan door de deelnemende instellingen een convenant worden gesloten, waarbij de gemeente het initiatief neemt. In dit convenant kunnen zaken als mandaat van de deelnemers, privacy, de wijze van registreren e.d. worden geregeld. De rol en positie van de deelnemende vertegenwoordigers moeten heel duidelijk zijn.

Bindende samenwerking is echter moeilijk af te dwingen tussen relatief autonome instellingen. Men moet vooral samenwerken op basis van vertrouwen, wederzijds respect en professionele deskundigheid.

Voor de netwerkstructuur 12- en 12+ is geen convenant opgesteld maar wordt wel een geheimhoudingsverklaring getekend door de deelnemers aan het overleg. Voorgesteld wordt om (voorlopig) op dezelfde manier te werk te gaan.

Registratie

De manier van registreren (registratiesysteem) zal verder uitgewerkt moeten worden. Dit zal opgepakt worden door de procesmanager.

Effectmeting/monitoring

De effecten van het behandelen van cliënten in de netwerkstructuur moeten worden onderzocht. De caseload moet worden verhelderd, waarbij helder moeten worden gemaakt met welke “soorten” cliënten wordt gewerkt (multi-probleemgezinnen, veelplegers, overlastgevend). Dat levert veel beleidsinformatie op.

Procesmanager

Bij de Provincie Overijssel is een subsidieaanvraag ingediend voor invulling van het procesmanagement. Daarnaast wordt een aparte subsidieaanvraag ingediend voor een procesmanager voor de netwerkstructuur 12- en 12+. Als de aanvragen worden gehonoreerd zal één procesmanager aangesteld worden voor de drie verschillende netwerken.

Taken/invulling procesmanagement

- vormt de verbindingsschakel tussen de verschillende netwerken;
- vormt de schakelfunctie naar justitie;
- geeft de organisatiestructuur verder vorm door wijziging of uitbreiding van de netwerken;
- beheert de informatievoorziening;
- is de “trekker” en voorzitter van de uitvoeringsnetwerken;
- rapporteert over samenwerking, signaleert knelpunten en adviseert over oplossingen;
- motiveert, enthousiasmeert en activeert leden van de netwerken;
- controleert afspraken en uitgezette trajecten;
- ontwikkelt praktische zaken als samenwerkingsprotocollen, cliëntregistratie, monitoring en effectmeting en modellen voor trajectbegeleiding en kan geadviseerde over individuele trajecten.

10. Resultaten EMOVO-onderzoek van de GGD m.b.t. het gebruik van genotmiddelen

Voortgezet Onderwijs

Ruim driekwart van de jongeren van het voortgezet onderwijs in Haaksbergen gebruikt wel eens alcohol. Bijna de helft hiervan drinkt minimaal 1 keer per week. Favoriete dranken zijn breezers en andere mixdrankjes en vooral bij jongens ook bier. Er wordt zowel thuis als in uitgaansgelegenheden gedronken. De gemiddelde leeftijd dat de jongeren zeggen te zijn begonnen met alcohol drinken is 12 jaar. Het aantal glazen dat de jongeren per gelegenheid drinken verschilt aanzienlijk tussen jongens en meisjes, ten nadele van de jongens. De helft van de jongeren geeft aan wel eens dronken of aangeschoten te zijn geweest, gemiddeld voor het eerst met 15 jaar. Er is wat dit betreft een duidelijk verschil tussen jongens en meisjes, jongens zijn overdadiger dan meisjes. Ruim **een kwart** van de ondervraagde jongeren zegt de laatste vier weken dronken, dan wel aangeschoten te zijn geweest. Het onderzoek van GGD Twente geeft aan dat het alcoholgebruik sterk toeneemt naarmate de jongeren ouder worden. Jongeren uit klas 4 drinken aanzienlijk meer alcohol, dan de jongeren uit klas 2 (zie de cijfers uit tabel 8).

Tabel 8 : alcohol gebruik onder leerlingen van Het Assink Lyceum Haaksbergen⁴⁰

Onderwerp	Haaksbergen (%)	Regio Twente (%)
Drinkt wel eens alcohol*	79	74
Drinkt op weekenddagen 5 glazen of meer per keer*	35	29
Wel eens dronken/ aangeschoten geweest	49	48
Dronken/ aangeschoten geweest in voorgaande maand	26	24
Rookt regelmatig (wekelijks of dagelijks)	15	16
Recent hasj of wiet gebruikt	5	6
Recent harddrugs gebruikt	3	2

* significant verschil

Bron: GGD Twente, E-MOVO onderzoek, 2004.

In tabel 8 is ook het gebruik van overige genotmiddelen opgenomen. Het rookgedrag van de Haaksbergse jongeren verschilt nauwelijks van de overige Twentse jongeren, respectievelijk 15% en 16%. Het percentage jongeren dat rookt in klas 4 is hoger dan in klas 2.

Door sommige jongeren wordt met drugs geëxperimenteerd. Een deel van deze jongeren gebruiken een middel maar één of een paar keer. Een ander deel blijft vaker gebruiken. Een kwart van de jongeren heeft wel eens hasj of wiet aangeboden gekregen. Het gebruik ligt een stuk lager. Vijf procent van de ondervraagde jongeren heeft in de voorgaande maand hasj of wiet gebruikt.

⁴⁰ Het merendeel van de respondenten zat in klas 2 en 4 van de Havo. Het vermoeden bestaat dat de aangetoonde achterstanden groter waren als meer VMBO-leerlingen in het onderzoek waren meegenomen.

11. Schooladoptieplan “van schooladoptieagent naar contactagent”, geschreven door de politie Haaksbergen

Inleiding

In juni 1996 verscheen het rapport Politie Twente kiest voor de jeugd. Met dit rapport gaf de politie Twente aan dat zij fors wilde investeren in de jeugdzorg en daarmee zowel ruimte te geven voor een repressieve, maar liever nog voor een preventieve aanpak.

Een van deze preventieve taken is het schooladoptieplan. Het doel van de schooladoptie is

- scholen van dienst te kunnen zijn m.b.t. problemen met vandalisme, criminaliteit, overlast en geweld,
- het vertrouwen van de jeugd in de politie te verstevigen
- overlast sneller het hoofd te kunnen bieden,
- (probleem)jongeren vroegtijdig in kaart te krijgen en over te dragen aan netwerkpartners
- het imago van de politie te verbeteren.

Voor dit schooladoptieplan werden in eerste instantie alleen de jeugdagenten opgeleid. Zij moesten dit gaan verzorgen. Naast de schooladoptie kregen zij andere preventieve taken, zoals:

- het onderhouden van netwerken
- voeren van jeugdzorg gesprekken
- groepen jeugd in kaart brengen en
- participeren in zaken waar jeugdigen zijn betrokken

Door de grote aanvraag van de scholen konden deze twee jeugdagenten het niet meer alleen af. Er werden derhalve meerdere agenten opgeleid, die het taakaccent schooladoptie kregen.

In Haaksbergen werd het plan gevat om alle scholen (15) te adopteren.

Hiervoor waren 10 agenten beschikbaar. Daarbij namen de jeugdagenten en de wijkagent meerdere scholen voor hun rekening. Zij werden namelijk meer vrij gemaakt voor preventief werk.

Huidige situatie

Het afgelopen jaar zijn er mensen weggegaan van de afdeling Haaksbergen en een aantal mensen zijn deeltijd gaan werken. Hierdoor heeft de afdeling een onderbezetting. Dit levert een aanzienlijke roosterdruk op zodat aan enkele verplichtingen niet meer of nauwelijks kan worden voldaan.

Om toch het schooladoptieplan “Doe effe normaal” voor te zetten, is er vanuit de politie Haaksbergen een voorstel gedaan om het aantal adoptiescholen terug te brengen van 15 scholen naar 8 scholen. De gemeente Haaksbergen heeft dit voorstel afgekeurd. Zij willen alleen voor het schooladoptieplan gaan als alle basisscholen binnen Haaksbergen geadopteerd worden. Dit is voor de politie Haaksbergen niet meer te realiseren, mede door hetgeen hierboven is beschreven.

Probleembeschrijving

Door een capaciteitsprobleem binnen de afdeling Haaksbergen van de regiopolitie Twente is het niet meer mogelijk alle 14 basisscholen binnen de gemeente Haaksbergen mee te laten draaien in het schooladoptieplan.

Echter de politie Haaksbergen heeft jeugdzorg hoog in het vaandel staan en wil het contact houden binnen de basisscholen van de gemeente Haaksbergen.

Doelstelling

De afdeling haaksbergen van de Regiopolitie Twente wil op alle scholen in het basisonderwijs in de gemeente Haaksbergen een informatiepositie verkrijgen c.q. verbeteren door een vast aanspreekpunt te zijn voor iedere school om:

- scholen van dienst te kunnen zijn m.b.t. problemen met vandalisme, criminaliteit, overlast en geweld,
- het vertrouwen van de jeugd in de politie te verstevigen
- overlast sneller het hoofd te kunnen bieden,
- (probleem)jongeren vroegtijdig in kaart te krijgen en over te dragen aan netwerkpartners
- het imago van de politie te verbeteren.

Aanpak

Binnen de afdeling Haaksbergen worden drie jeugdagenten aangesteld. Twee collega's besteden voor 50% en een derde collega voor 80% van hun werktijd voor jeugdwerk. Deze jeugdagenten worden als contactagent aangewezen.

Opzet is om voor alle 14 basisscholen in Haaksbergen contactagenten aan te stellen, die aanspreekbaar zijn voor directies, ouders, leerlingen en docenten op het gebied van o.a. openbare orde, veiligheid en sociale problematiek.

Deze contact- agenten onderhouden structureel contact met hun school, leerlingen en ouders en geven indien nodig incidenteel educatie. Zij doen dit door:

- zich te presenteren, middels een kennismakingsles in groep 7 en de schoolkrant c.q. internetsite van de school,
- een publicatie op te hangen in de school met o.a. doel, naam, functie enzovoorts,
- een kennismakingsbrief te versturen aan ouders en een presentatie verzorgen tijdens een ouderavond
- zij bezoeken de school regelmatig, op eigen initiatief maar voornamelijk op verzoek van de directeur van de school.

Op verzoek van de school kan de contact agent 1 thema's verzorgen in groep 8.

Voorwaarden.

De scholen:

- De directeur van de school is het aanspreekpunt van de school.
- De correspondentie en communicatie verlopen via dit aanspreekpunt.
- De school neemt initiatief voor het houden van de thema's.
- De school bespreekt de thema's met de contactagenten.
- Bij het geven van de thema's hoort de leerkracht aanwezig te zijn.
- De contactagent wordt altijd ingelicht bij constatering van crimineel gedrag bij de jeugd.

De politie:

- De aangewezen contactagent is het aanspreekpunt van de politie.
- De correspondentie en communicatie verlopen via deze contactagent.
- De contactagent verzorgt op uitnodiging van de school 1 thema's.
- De vuurwerklessen worden in groep 7 in de maand december verzorgt door de politie.
- De verkeersexamens worden door de politie afgenomen.

Evaluatie

In mei 2007 vind er een evaluatie plaats.

Deze evaluatie vindt plaats tussen de teamchef jeugdzorg van de politie Twente afdeling Haaksbergen P. ter Braak en de heer Wantia van het DOBO en mevrouw A. Zwiép van afdeling welzijn van de gemeente Haaksbergen.

Haaksbergen, 11 april 2006.
Teamchef wijk- en jeugdzorg

P.G.J. ter Braak

12. Uitwerking activiteiten/arrangementen i.h.k.v. de BOS-impuls

De arrangementen die worden ingezet om de achterstanden 'gezondheid', 'sport en bewegen' en 'overlast' te verbeteren zijn per doelgroep beschreven. Daarnaast zijn er nog algemene arrangementen opgenomen, die een relatie hebben met één of meer van de drie achterstanden. Na de opsomming volgt een nadere toelichting van alle benoemde activiteiten te vinden.

Doelgroep 4 tot en met 12 jaar

De kinderen maken op speelse wijze kennis met sport, bewegen en gezondheid onder, aansluitend en buiten schooltijd. Het arrangement voor deze leeftijdscategorie is onderverdeeld in drie items, te weten **meer sport en bewegen, gezonde en actieve leefstijl** (in relatie met gezond gewicht) en **preventie van overlast**. Om het effect van onderstaande arrangementen optimaal te kunnen achterhalen zal eerst **een nulmeting** plaatsvinden. Deze meting zal vragen bevatten met betrekking tot de achterstanden en zal worden opgesteld met behulp van **de BOS-kompas**.

Meer sport en bewegen

Om een kwaliteitsimpuls te kunnen geven aan het bewegingsonderwijs op het basisonderwijs wordt de **methode 'Bewegen samen regelen'** ingevoerd. Deze methode geeft de groepsleerkrachten handvaten om de lessen bewegingsonderwijs in te vullen. Daarnaast maken de leerlingen van groep 4 en 5 onder schooltijd kennis met het sportaanbod in de gemeente middels **sportkennismakingslessen**.

Buiten schooltijd wordt samen met de welzijnsinstelling stichting 't Iemenschoer tijdens de **beweegmaanden** aandacht besteed aan sport en bewegen, onder het motto 'bewegen in de wijk'. Mogelijke activiteiten zijn een dansfeest, workshops e.d. Voor de beweegmaanden wordt de JOP bus (jeugd ontmoetingspunt) ingezet en komen ook gezondheidsthema's aanbod (zie elders in het hoofdstuk). In de vakantieperiode kunnen de kinderen extra gaan sporten tijdens de **Jeva vakantieweekspelen**.

Leerlingen van het basisonderwijs met een motorische achterstand kunnen onder schooltijd meedoen aan **MRT** (Motorisch Remedial Teaching). Deze kinderen kunnen ook tijdelijk lid worden van **ClubExtra**.

Gezonde en actieve leefstijl (in relatie met gezond gewicht)

Het thema gezonde en actieve leefstijl wordt voor deze doelgroep met name gekoppeld aan de **beweegmaanden**. Elk jaar wordt in 5 buurten een beweegmaand gehouden. De invulling ervan gebeurt samen met de inwoners en organisaties in de buurt, zoals de kinderen en jongeren, de sportverenigingen en de wijkraden. Voor het thema gezonde en actieve leefstijl kun je aan activiteiten zoals het **kinderkookcafé** en een **culinaire wandeltocht** denken.

Op school zal een **gezonder traktatiebeleid** worden ingevoerd. Onder schooltijd zullen ook **lessen over de gevaren van het gebruik van genotsmiddelen** worden gegeven. Om het effect te vergroten wordt er op elke basisschool ook een voorlichtingsles over genotsmiddelen voor de ouders gegeven.

Overlast (preventief)

Elke basisschool krijgt een contactagent aangewezen, die het aanspreekpunt is voor school, leerlingen en ouders op het gebied van onder andere openbare orde, veiligheid en sociale problematiek. De agenten geven in het kader van het **schooladoptieplan** drie lessen aan de leerlingen (o.a. kennismakingsles over de politie, een vuurwerkles en één les op aanvraag bijvoorbeeld over geweld, discriminatie of gokken). Daarnaast wordt een les gegeven over HALT (Het ALTERNatief) door een professional van het HALT-bureau.

Doelgroep 12 tot en met 18 jaar

De jongeren van 12 tot en met 18 jaar zullen op verschillende manieren kunnen kennismaken met de sport- en beweegmogelijkheden in de gemeente Haaksbergen. Voor deze doelgroep is ook het verminderen van het gebruik van genotmiddelen en overlast een item. Om het effect van onderstaande arrangementen optimaal te kunnen achterhalen zal eerst **een nulmeting** plaatsvinden. Deze meting zal vragen bevatten met betrekking tot de achterstanden en zal worden opgesteld met behulp van **de BOS-kompas**.

Meer sport en bewegen

Onder schooltijd volgen de leerlingen van de bovenbouw van Het Assink Lyceum **sportkennismakingslessen**. Dit doen de leerlingen tijdens de **modules sport en bewegen** aanbieden aan haar leerlingen. Dit zijn activiteiten en- of sportlessen die buiten school worden aangeboden en waar de leerlingen nog niet eerder kennis mee gemaakt hebben. De mogelijkheden zijn o.a. paardrijden, fitness, squash, adventure/race, kajakken, skiën en tennis.

In samenwerking met de JOP bus (jeugd ontmoetingspunt) zal elke jaar in 5 buurten een **beweegmaand** worden georganiseerd, met onder andere sport- en beweegactiviteiten. Deze beweegmaanden zijn zowel voor de doelgroep 4-12 als voor 12-18 jaar. In de programmering zullen wel activiteiten worden opgenomen die specifiek voor de ene of de andere doelgroep zijn. Voor de doelgroep 12-18 jaar zou je kunnen denken aan: sporttoernooien (bijv. pannavoetbal) en workshops breakdance etc.

Om de integratie van allochtone en autochtone jongeren te bevorderen zal tijdens de reeds bestaande **themaweek 'Samen Anders'** een extra sportactiviteit worden opgenomen.

Om het exacte aantal allochtone jongeren die lid zijn van een sportorganisatie te kunnen vaststellen zal eerst een **nulmeting** plaats vinden. Hiervoor zal naast de sportverenigingen ook de overige sportinitiatieven zoals bij de welzijnsstichting of de commerciële sportaanbieders worden benaderd. Daarna zal met de sportverenigingen en wijkraden gewerkt worden aan het **interculturaliseren** van de organisatie, zodat allochtone leden optimaal kunnen integreren. Middels het project **Hé Kleur op** zullen meer allochtone jongeren worden gestimuleerd om een kader functie op zich te nemen.

Gezonde en actieve leefstijl

Het project **the school on the move** geeft voorlichting over gezonde voeding en een actieve leefstijl (evt. **fittest** doen). Deze activiteiten zullen zich gaan richten op alle opleidingsniveaus. Daarop voortbordurend wordt gestreefd naar een **gezondere schoolkantine** en een **rookvrije schoolomgeving**. Voor meisjes en ouders van allochtone afkomst zal een **speciale voorlichting** worden verzorgd over een gezonde en actieve leefstijl in samenwerking met de welzijnsinstelling. Deze groep meisjes zullen ook extra worden gestimuleerd om deel te nemen aan de sport- en bewegingsactiviteiten, die elders in deze paragraaf worden benoemd.

Gebruik genotsmiddelen

De activiteiten voor de jongeren zullen zich ook richten op het tegengaan van het gebruik van genotsmiddelen. Daarvoor worden activiteiten als **gastlessen alcohol en drugs** voor leerlingen en ouders en **actie tegengif** (klassikale niet-roken wedstrijd) gedaan. Daarnaast wordt het **gesprek aangegaan met de verschillende keten** in de gemeente over het gebruik van genotsmiddelen. De keten zullen door jongerenwerkers bezocht worden.

Op het gebied van het tegengaan van alcoholgebruik en roken is er ook een belangrijke rol weggelegd voor de sportverenigingen. Sportverenigingen worden gestimuleerd om een **alcohol- en rookbeleid** met betrekking tot de jeugdleden op te stellen.

Jongerenparticipatie

Om de jongerenparticipatie te vergroten zullen **twee WhoZnextteams** worden ingesteld. Het ene team zal worden samengesteld uit leerlingen van Het Assink Lyceum. De sport- en beweegactiviteiten van dit team zullen zich met name richten op de leerlingen van deze school. Het andere team zal samen met de welzijnsstichting worden opgezet. Dit team zal bestaan uit zowel **allochtone als autochtone** jongeren en heeft als taak om de integratie tussen jongeren van verschillende nationaliteiten te bevorderen en de sportdeelname onder allochtone jongeren te vergroten.

Overlast

De jongerenwerkers gaan de “hangjongeren” actief opzoeken en toe leiden naar het jeugdhonk Nortwic om op die manier de overlast op straat tegen te gaan. Samen met deze jongeren wordt gewerkt aan een sfeer in het jongerencentrum waar alle jongeren uit de gemeente Haaksbergen van 12 t/m 18 jaar zich welkom voelen, zowel allochtoon als autochtoon. Momenteel wordt, zoals aangegeven in hoofdstuk 3.3.1, het jongerencentrum met name door allochtone jongeren bezocht.

In het **jongerencentrum** worden laagdrempelige **activiteiten** voor en door jongeren georganiseerd, waarbij gestreefd wordt naar het vergroten van onderlinge tolerantie, gedeelde verantwoordelijkheid, betrokkenheid bij de uitvoering en organisatie en onderlinge contacten. Het organiseren van (wekelijkse) sportactiviteiten is een goed bindmiddel voor de integratie van verschillende jeugdculturen.

6.3 Algemeen

BOS-rijp maken van de sportverenigingen

Sportverenigingen die een bijdrage willen leveren aan het arrangement kunnen rekenen op **ondersteuning, gericht op kwaliteitsverbetering**. Aan het begin van de BOS-projectperiode zullen alle verenigingen worden **geïnformeerd over de BOS-impuls** in het algemeen en het projectplan van de gemeente Haaksbergen in het bijzonder. Op basis van vraag kunnen verenigingen vervolgens aanspraak maken op ondersteuning. Bijvoorbeeld in de vorm van ondersteuning bij het integreren van allochtone jongeren binnen de vereniging.

Sport stimuleringssubsidie

Middels een sport **stimuleringssubsidie** worden verenigingen gestimuleerd om actief beleid uit te voeren op het thema gezondheid. Voor het opstellen en uitvoeren van deze stimuleringsregeling zal ook gekeken worden naar het landelijke project ‘**gezonde sportvereniging**’. Beleid ten aanzien van bijvoorbeeld roken, alcohol, Fair Play en het interculturaliseren van de vereniging worden meegenomen bij de beoordeling van de subsidieaanvragen. De intentie is om de subsidieverordening van de gemeente Haaksbergen hierop aan te passen.

Fair Play

Tijdens de sport- en beweegactiviteiten staat het thema **sportiviteit & respect** centraal. Om een bijdrage te leveren aan het sportieve klimaat wordt er een **sportcode** samengesteld voor de BOS-activiteiten. Deze code bestaat uit een aantal concrete regels bijvoorbeeld: voor en na de wedstrijd geven wij elkaar een hand! In en buiten het veld houdt iedereen zich aan de regels! Niet schelden in en buiten het veld!. Gekoppeld aan de sportcode stelt de gemeente een **Fair Play promotiepakket** samen, die uitgeleend kan worden. Het promotiepakket zal bestaan uit lesmateriaal, een spandoek etc.

Leefwereld en leefruimte van de doelgroep

De activiteiten worden samengesteld op basis van de wensen en behoeften van de kinderen en jongeren. De activiteiten sluiten aan op de dagindeling van de kinderen en jongeren: onder en aansluitend op schooltijd, in de buurt en bij de sportverenigingen.

Daar waar mogelijk worden de kinderen en jongeren zelf betrokken bij de organisatie van activiteiten. Zo wordt op het voortgezet onderwijs en in de buurt een WhoZnext team opgericht.

13. Toelichting op de activiteiten die worden genoemd in de arrangementen

Hieronder volgt een nadere toelichting op alle activiteiten die worden genoemd in de arrangementen van de BOS-impuls.

Doelgroep 4 tot en met 12 jaar

Algemeen

Wat	Nul- en eindmeting
Waar	Onderwijs.
Hoe	Om het effect van de arrangementen m.b.t. de achterstand gezondheid optimaal te kunnen achterhalen zal een nul- en eindmeting plaatsvinden onder de leerlingen van het basisonderwijs. In deze meting zal de NNGB, BMI en het gebruik van genotsmiddelen als indicatoren worden gebruikt. De vragenlijst wordt opgesteld met behulp van de BOS-kompas.
Wanneer	Aan het begin en eind van de projectperiode.

Meer Sport en Bewegen

Wat	Verbetering Bewegingsonderwijs
Waar	Onderwijs.
Hoe	Voor de groepen 3 t/m 8 van het basisonderwijs worden momenteel in totaal 128 lessen bewegingsonderwijs gegeven. Slechts 28 van deze lessen worden door een vakdocent bewegingsonderwijs gegeven. De overige 110 lessen worden door de groepsleerkrachten verzorgd. Om een kwaliteitsimpuls te geven aan de lessen die worden verzorgd door de groepsleerkracht wordt de methode 'Bewegen samen regelen' ingevoerd. Dit betekent dat: - alle groepen drie tot en met acht gebruik maken van dezelfde lesopbouw; - leskaarten zorgen ervoor dat kinderen de materialen zelf kunnen klaarzetten; - de kern bestaat uit tien standaardlessen; - de standaardlessen zijn differentieerbaar zodat activiteiten leerzaam blijven; - er wordt gewerkt op drie tot vijf activiteiten naast elkaar waardoor kinderen aangesproken worden op zelfwerkzaamheid; - de activiteiten sluiten goed aan bij het basisdocument bewegingsonderwijs. De vakdocent bewegingsonderwijs zal een coachende rol spelen bij het invoeren van de methode.
Wanneer	Vorbereiding t/m dec. 2007, daarna uitvoering. Elk jaar maken 5 scholen kennis met de methode en worden voorbereid om met de methode aan de slag te gaan.

Wat	Sportkennismakingslessen
Waar	Onderwijs en Sport.
Hoe	Onder schooltijd kunnen leerlingen van groep 4 en 5 kennis maken met het aanbod van de verschillende sportverenigingen. Hiervoor worden de uren bewegingsonderwijs gebruikt, die door de groepsleerkracht worden gegeven. Elk jaar kunnen de leerlingen kennismaken met 2 verschillende sporten tijdens 2 lessen. De BOS-coördinator vervult de rol van makelaar tussen de scholen en de sportverenigingen.
Wanneer	Vorbereiding t/m aug. 2007, daarna uitvoering.

Wat	JEVA vakantieweekspelen
Waar	Sport.
Hoe	De laatste twee weken van de zomervakantie wordt er voor kinderen van 6-12 jaar verschillende sport- en bewegingsactiviteiten aangeboden in Sporthal De Els. Het is een instuif waar kinderen tegen een kleine vergoeding bijvoorbeeld kunnen kiezen uit trampoline springen, springkussen, voetbal, dansen etc. Er kunnen zo'n 6.000 kinderen aan deelnemen.
Wanneer	Alle zomervakanties.

Wat	MRT
Waar	Onderwijs.
Hoe	Het hoofddoel van MRT is het geven van specifieke hulp op motorisch gebied, zodat kan worden voorkomen dat het motorisch zwakke kind in een bewegings- of sociaal-emotioneel isolement geraakt. MRT wordt zowel 1 op 1 als in groepjes onder schooltijd gegeven. MRT wordt verzorgd door een vakleerkracht bewegingsonderwijs, die ook een diploma fysiotherapie heeft. Het wordt aangeboden aan de leerlingen van groep 2 en 3. Momenteel kunnen er maximaal 72 kinderen per jaar gebruik maken van MRT. Gedurende de BOS-periode zullen extra uren worden ingezet, zodat er geen wachtlijst hoeft te bestaan.
Wanneer	Vorbereiding t/m aug. 2007, daarna uitvoering.

Wat	ClubExtra
Waar	Sport.
Hoe	Gymnastiekvereniging V&K biedt in Haaksbergen ClubExtra aan. ClubExtra biedt sport en bewegen aan voor kinderen met een motorische achterstand uit het regulier basisonderwijs. Het gaat om kinderen die zonder extra hulp niet mee kunnen komen in de lessen bewegings- onderwijs en bij het spelen op het schoolplein. Vaak kunnen deze kinderen bij reguliere sportverenigingen ook hun draai niet vinden. ClubExtra biedt deze kinderen een tijdelijke opvang waarbij zij onder deskundige leiding en in kleine groepjes kunnen spelen en bewegen. Doel is om deze kinderen zo het plezier in bewegen te laten (her)ontdekken en om hen (opnieuw) aansluiting te laten vinden bij (bestaande) sport- en bewegingsactiviteiten in de gemeente. In Haaksbergen zijn er twee ClubExtra groepen (4 t/m 7 jaar en 8 t/m 12 jaar). Beide groepen zitten vol (10 kinderen). Tijdens de projectperiode zal meer aandacht worden besteed aan de doorstroom naar de reguliere sportverenigingen. Kinderen zullen intensiever worden begeleid naar zijn of haar favoriete sport. Het aantal uren van de lesgever worden hiervoor uitgebreid. Ook de BOS-coördinator speelt hierbij een belangrijke rol, in verband met zijn contacten met de sportverenigingen.
Wanneer	Vorbereiding uitbreiding sept. t/m dec. 2007, daarna uitvoering.

Gezonde en actieve leefstijl (in relatie met gezond gewicht)

Wat	Beweegmaanden
Waar	Buurt, Onderwijs en Sport.
Hoe	Elk jaar wordt in 5 buurten van de gemeente Haaksbergen een beweegmaand georganiseerd. Tijdens een beweegmaand zal de JOP-bus (jeugd ontmoetingspunt) op een centrale plaats in de buurt (bijvoorbeeld een schoolplein) worden geplaatst. Vanuit de bus zullen allerlei activiteiten rondom 'sport en bewegen' en een 'gezonde en actieve leefstijl' worden georganiseerd. De invulling van de beweegmaand gebeurt in overleg met de verschillende partners uit de buurt. Daardoor zal elke beweegmaand uniek zijn. De welzijnsorganisatie 't Iemenschoer zal voor de invulling contact opnemen met: - de kinderen en jongeren/ whoZnextteam; - de scholen; - de sportverenigingen en - de wijkraden Voorbeeldactiviteiten die kunnen worden opgepakt tijdens de beweegmaand: - kinder kookcafé, - pleintjesfeest, - doe middag, - culinaire wandeltocht, - workshops aikido, buikdansen en capoeira, De activiteiten zullen zoveel mogelijk aansluitend op school worden georganiseerd. In deze beweegmaanden zal tijdens de ouderavonden ook aandacht worden besteed aan het thema 'gezonde en actieve leefstijl'.
Wanneer	Vorbereiding t/m aug. 2007, daarna start.

Wat	Gezonder traktatie beleid
Waar	Onderwijs.
Hoe	Samen met het Directeuren Overleg Basis Onderwijs (DOBO) en de GGD wordt een protocol opgesteld om een gezonder traktatiebeleid op te stellen en in te voeren.
Wanneer	Vorbereiding t/m dec. 2007, daarna invoering.

Wat	Voorlichting over genotsmiddelen
Waar	Onderwijs.
Hoe	Tijdens een gastles van Tactus worden de leerlingen voorgelicht over de gevaren van het gebruik van genotmiddelen. Deze gastles wordt aan alle groepen 8 in de gemeente gegeven. Om het effect te vergroten wordt er op elke basisschool ook een voorlichtingsavond over genotmiddelen voor de ouders gegeven.
Wanneer	Vorbereiding t/m aug. 2007, daarna uitvoering.

Overlast (preventie)

Wat	Schooladoptieplan
Waar	Onderwijs.
Hoe	Het schooladoptieplan is een initiatief van de politie. Elke basisschool krijgt een contactagent aangewezen, die het aanspreekpunt is voor school, leerlingen van groep en ouders op het gebied van onder andere openbare orde, veiligheid en sociale problematiek. De agenten geven in het kader van het schooladoptieplan drie lessen aan de leerlingen van groep 8. Onderwerpen van de lessen zijn: • kennismakingsles over de politie, • een vuurwerkles • één les op aanvraag bijvoorbeeld over geweld, discriminatie of gokken Aan het programma van de schoolagent worden één les toegevoegd. Deze les wordt gegeven door een professional van het HALT-bureau (Het ALternatief). Het doel van het schooladoptieplan is met name informeren, ter voorkoming/ beperking van overlastgevende situaties voor nu en in de toekomst.
Wanneer	Vorbereiding t/m aug. 2007, daarna uitvoering.

Doelgroep 12 tot en met 18 jaar*Algemeen*

Wat	Nul- en eindmeting
Waar	Onderwijs.
Hoe	Om het effect van de arrangementen m.b.t. de achterstand gezondheid optimaal te kunnen achterhalen zal een nul- en eindmeting plaatsvinden onder de leerlingen van het voortgezet onderwijs. In deze meting zal de NNGB, BMI en het gebruik van genotsmiddelen als indicatoren worden gebruikt. De vragenlijst wordt opgesteld met behulp van de BOS-kompas.
Wanneer	Aan het begin en eind van de projectperiode.

Wat	Nul- en eindmeting
Waar	Sport.
Hoe	Om het effect van de arrangementen m.b.t. het sport en bewegen van allochtone jongeren optimaal te kunnen achterhalen zal een nul- en eindmeting plaatsvinden onder de sportaanbieders. In deze meting zal de het aantal leden van allochtone afkomst, het huidige beleid ten aanzien van allochtonen en knelpunten als indicatoren worden gebruikt.
Wanneer	Aan het begin en eind van de projectperiode.

Meer sport en bewegen

Wat	Modules Sport en Bewegen
Waar	Onderwijs.
Hoe	Het Assink Lyceum biedt modules sport en beweging aan aan haar leerlingen van de bovenbouw. Dit zijn activiteiten en- of sportlessen die buiten school worden aangeboden en waar de leerlingen nog niet eerder kennis mee gemaakt hebben. De mogelijkheden zijn o.a. paardrijden, fitness, squash, adventure/race, kajakken, skiën en tennis. Deze lessen zijn voor de bovenbouw leerlingen. De leerlingen kunnen elk jaar een keuze maken uit een van deze modules.
Wanneer	Vanaf jan. 2007 tot en met dec. 2010.

Wat	ThemawEEK Samen Anders
Waar	Buurt.
Hoe	De welzijnsorganisatie stichting 't Iemenschuur organiseert jaarlijks de themawEEK Samen Anders voor alle inwoners van de gemeente Haaksbergen. Het doel van de themawEEK is om de verschillende culturen die in Haaksbergen wonen met elkaar in contact te brengen. Sport speelt in deze week een belangrijke rol. Er zal een extra sportactiviteit worden georganiseerd voor de jeugd.
Wanneer	Elk jaar in november.

Gezonde en actieve leefstijl

Wat	The school on the Move
Waar	Onderwijs.
Hoe	Samen met de GGD en het jongerenwerk wordt een programma samengesteld voor het voortgezet onderwijs. Daarbij kan gedacht worden aan het lespakket 'Actieve leefstijl' dat door Flash is opgesteld. Dat pakket bevat een cd-rom, ringbanden met docentenhandleidingen en werkbladen voor verschillende vakken binnen onder- en bovenbouw met als thema: bewegen en actief zijn. The school on the move richt zich op de brugklassers. Overige activiteiten die opgenomen kunnen worden zijn: - kookcursussen gezonde voeding i.s.m. het jongerenwerk, - fittesten.
Wanneer	Vorbereiding t/m dec. 2007, daarna uitvoering.

Wat	Gezonder schoolkantine en rookvrije schoolomgeving
Waar	Onderwijs.
Hoe	De school ontwikkelt met de GGD een gezonder schoolkantine beleid. Samen met Tactus wordt gewerkt aan een rookvrije schoolomgeving. Daarmee wordt bedoeld op de school zelf, maar ook op het speelplein. de school kan er het predikaat Rookvrije School mee verdienen.
Wanneer	Vorbereiding in 2008, daarna gefaseerd uitvoeren.

Wat	Voorlichting genotsmiddelen
Waar	Onderwijs.
Hoe	Tactus verzorgt het voorlichtingsproject 'Maak er geen gewoonte van'. Het project richt zich op alle leerlingen van klas 2. Tijdens de lessen wordt het effect van genotsmiddelen behandeld en de mogelijke gevaren van alcohol, roken en drugs aangestipt. Elk jaar wordt er ook een ouderavond verzorgd over genotsmiddelen.
Wanneer	Elk jaar een nieuwe reeks voorlichtingslessen.

Wat	Actie tegengif
Waar	Onderwijs.
Hoe	Alle leerlingen van klas 1 en 2 ondertekenen gezamenlijk een contract waarin staat dat zij de komende 6 maanden allemaal niet zullen roken. Het is een landelijk initiatief, waarmee ook prijzen gewonnen kunnen worden.
Wanneer	Elk schooljaar.

Wat	Beweegmaanden
Waar	Buurt.
Hoe	De reeds eerder benoemde beweegmaanden zijn zowel voor de doelgroep 4-12 jaar als voor 12- 18 jaar. Bij de invulling van het programma zal rekening worden gehouden met de verschillende interesses van beide doelgroepen. Voorbeeldactiviteiten die kunnen worden opgepakt tijdens de beweegmaand: - panna toernooi, - workshops breakdance, streetdance, skate of zelfverdediging, - kookcursussen De activiteiten zullen zoveel mogelijk aansluitend op school worden georganiseerd. In deze beweegmaanden zal tijdens de ouderavonden ook aandacht worden besteed aan het thema 'gezonde en actieve leefstijl'.
Wanneer	Vorbereidingen t/m aug., daarna uitvoering.

Wat	Voorlichting gezonde voeding en actieve leefstijl
Waar	Buurt.
Hoe	Samen met de GGD verzorgt het jongerenwerk een voorlichting aan allochtone meiden en ouders over een gezonde voeding en actieve leefstijl. Naast de voorlichting zal ook aandacht worden besteed aan een actief programma. Te denken valt aan een fietstocht of (gezond) koken.
Wanneer	Vorbereiding sept. t/m dec. 2007, daarna uitvoering.

Overlast en jongerenparticipatie

Wat	WhoZnextteam
Waar	Onderwijs.
Hoe	Op Het Assink Lyceum wordt een whoZnextteam opgericht. WhoZnext is een methode om jongeren in de leeftijd van 14 tot 18 jaar te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van sport- en bewegingsactiviteiten. Onder het motto: "Jongeren weten zelf het beste wat ze willen", is het de bedoeling om jongeren meer invloed te laten hebben op het eigen sport- en bewegingsaanbod. WhoZnext-teams bestaan uit jongeren die worden begeleid door een volwassen coach (in dit geval een vakdocent bewegingsonderwijs). Ter voorbereiding op hun taak worden de jongeren getraind in wat er allemaal komt kijken bij het organiseren van activiteiten. het whoZnextteam zal met name activiteiten voor de leerlingen van de school organiseren.
Wanneer	Het eerste team zal aan het begin van schooljaar 2007-2008 worden ingesteld en opgeleid.

Wat	WhoZnextteam in de buurt
Waar	Buurt..
Hoe	Samen met het jongerenwerk zal er een whoZnextteam worden opgericht, die zowel uit autochtone als allochtone jongeren zal bestaan. Het team zal gevraagd worden om aandacht te besteden aan het bevorderen van de integratie van jongeren van verschillende nationaliteiten en het vergroten van de sportdeelname onder allochtone jongeren. Ze zullen indien mogelijk ook betrokken worden bij de overige sport- en bewegingsactiviteiten van het jongerenwerk, zoals de beweegmaanden.
Wanneer	Het team zal aan het begin van de projectperiode worden ingesteld en opgeleid, zodat ze vanaf sept. 2007 activiteiten kunnen gaan organiseren.

Wat	Voorlichting drinkketen
Waar	Buurt.
Hoe	Middels het jongerenwerk worden contacten gelegd en onderhouden met de jongeren in de 14 ketens, met betrekking het gebruik van genotsmiddelen.
Wanneer	Vanaf begin van de projectperiode.

14. Beschrijving van de aanpak van jongeren op straat

Hieronder wordt een beschrijving van de fases gegeven, gebaseerd op het model van Hellendoorn.

Fase 1. Signaleren van groepen jongeren

Er zijn een groot aantal jeugdgroepen met een uiteenlopende samenstelling en karakter. Deze groepen kunnen op verschillende manieren in beeld komen. In het algemeen kunnen, bijvoorbeeld op grond van ervaren overlast, signalen komen van wijkbewoners, woningcorporaties, gemeenteambtenaren, scholen, wijkverenigingen, supermarkten en andere bedrijven, peuterspeelzalen enz.

Daarnaast ligt er een specifieke taak bij signalering voor:

- Politie (wijk- en jeugdagenten)
- Stadswachten
- gemeenteambtenaren
- Jongerenwerk
- Jeugdhulpverlening

Voor deze instellingen geldt dat signaleren van jeugdgroepen tot hun takenpakket hoort. Het gaat dan niet alleen om passief- maar ook om actief signaleren.

Fase 2. Melden van groepen jongeren: registratie en quick scan

Om zicht te kunnen krijgen en houden op de groepen is het van groot belang dat er een centraal punt is waar alle signalen over groepen jongeren binnenkomen.)

Het aanmelden heeft twee functies:

1. Registratie: door het aanmelden van alle jeugdgroepen in de gemeente wordt zicht verkregen op individuele groepen en hun ontwikkeling. Bovendien wordt het mogelijk een overzicht te krijgen van de samenstelling, spreiding en bewegingen van de jeugdgroepen.
2. Quick scan: op basis van een snelle analyse wordt samen met de signaalgever vastgesteld om wat voor soort jeugdgroep het gaat en welke instelling zich in eerste instantie met de groep gaat bezighouden.

Het meldpunt dient te allen tijde bereikbaar zijn. Als het niet in persoon is dan altijd middels een antwoordapparaat en via e-mail. Binnen een week dient de melder geïnformeerd te worden over de te volgen procedure. Binnen 14 dagen dient de quick scan gereed te zijn en wordt de melder geïnformeerd over de uitkomst.

Fase 3. Contact leggen met groepen jongeren

Op basis van de quick scan wordt er contact gelegd met de betreffende groep.

- *Jeugdgroep*: ambulant jongerenwerk
- *Hinderlijke jeugdgroep*: ambulant jongerenwerk in overleg met politie (jeugdagent/wijkagent)
- *Overlast gevende groep*: ambulant jongerenwerk en politie (jeugdagent/wijkagent)
- *Criminele jeugdgroep*: politie (jeugdagent/wijkagent) in overleg met ambulant jongerenwerk
- *Jeugdbende*: politie (wijkagent/jeugdagent)

De organisatie die contact legt is verantwoordelijk voor het vervolgtraject. Blijkt dat er toch sprake is van een andersoortige groep dan vindt er een overdracht plaats.

Fase 4. Analyse maken van de groep jongeren

Na de contactlegging wordt door de eerstverantwoordelijke instelling een nadere analyse gemaakt van de betreffende groep. In de analyse zitten de volgende elementen:

- *De feiten:*
grootte van de groep, verdeling jongens/meisjes, allochtoon/autochtoon, leeftijden, schoolgaand/werkend, eventuele hobby's, wijk van herkomst en plek van samenkomst.
- *Problematiek:*
welke hinder c.q. overlast, problematiek van individuele jongeren (schoolverzuim, vroegtijdig schoolverlaten, verslavingsgedrag (alcohol, drugs, gokken), gezinsproblematiek etc.)
- *Oorzaken van hinder c.q. overlast.*
- *Oplossing:*
welke organisaties/personen/instellingen dienen betrokken te zijn bij de oplossing van problemen. Wat kunnen en willen jongeren zelf bijdragen betekenen om tot oplossingen te komen.
- *Analyse:*
welke mensen hebben de analyse gemaakt
- *Subjectieve beleving:*
hoe wordt de situatie door betrokkenen ervaren.

De signaalgever wordt betrokken bij het maken van de analyse, indien mogelijk.

De betreffende groep wordt ook betrokken door aandacht te besteden aan hun beleving van het probleem, de oplossingsrichtingen en hun mogelijkheden om een bijdrage te leveren.

Dit alles dient te geschieden met inachtneming van privacy afspraken.

Fase 5. Plan van aanpak

De eerstverantwoordelijke instantie beschrijft in een plan van aanpak hoe het vervolgtraject eruit komt te zien. Dit plan dient in het uitvoerderoverleg Jeugd besproken te worden.

Het plan van aanpak bevat de volgende elementen:

- *Doelen:*
wat wil men bereiken, zowel op korte als op lange termijn. Deze doelstelling dient te voldoen aan de SMART-norm; Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realiseerbaar en Tijdgebonden.
- *Betrokkenen:*
wie is waarvoor verantwoordelijk en wie worden betrokken.
- *Evaluatiemomenten:*
in overleg wordt vastgesteld op welke momenten geëvalueerd wordt.
- *Benodigde budget:*
hoeveel geld is er nodig en waar komt het vandaan.
Is het plan akkoord dan verplicht de betrokken instelling zich de diensten te leveren die zijn afgesproken.

Fase 6. Vervolgtraject

De organisatie die eerstverantwoordelijk is wordt gezien als projectleider. De ontwikkelingen worden gemeld aan het centraal meldpunt.

Fase 7. Evaluatie

Binnen het uitvoerdersoverleg jeugd wordt geëvalueerd of gestelde doelen zijn bereikt. Zo niet, dan wordt bekeken wat er nog moet gebeuren en wordt het plan alsnog uitgevoerd of bijgesteld. De beleidsmedewerker jeugd informeert het beleidsnetwerk, middels de registratie van het centrale meldpunt, over de ontwikkelingen.